

148 pág!

9 Junii 1912

MS
1
089

Caja
B-81

~~8=2~~ ~~7=6~~ ~~7=7~~

Ex tomo 2do Thesauri Indici P. Didaci de Arundano.
 Titulo 12. c. 4. n. 38 ad Bullam Innocentij x. qua per 20 años con-
 cessis privilegia India, finitam fuisse anno 1670, aliam 1674.

Cap. 5. An Privilegia uni Provincie Indianum concessa,
 alijs etiam Provincijs concedantur.

Distinguenta circa hoc sunt Privilegia Indis concessa in quorum exer-
 citio nullus alius intervenit; et que ita pro illis conceduntur, ut mini-
 sterio alionem eisdem applicentur. Est enim circa illa non eadem ratio, quamvis
 forte ob aliquod aliam possit extensio esse utriusq. comenij.

n. 112 ad. Dico prima. Privilegia concessa alicui Indianum Provincie, ^{Affectio 1^a}
 in quorum exercitio nullus alius intervenit, non sunt alijs Provincijs com- ^{Privilegia no-}
 munita. Videtur ex mente omnium esse Doctorum, iuxta quos privilegium ^{re. In omnibus no-}
 personale non extenditur de persona ad personam: quod habetur in cap. Privilegium ^{extenduntur}
 de Regulis Iuris in 6. ubi sic dicitur: Privilegium personale personam ^{ad diversas}
sequitur, et extinguitur cum persona. Sicut autem persona privilegiata ^{Provincias.}
se habet in ordine ad personam, ita et Communitas ad Communitatem, iuxta comu-
ne Doctorum sensum etc.

n. 114. Dico secundo. Pro casu aliquo urgente necessitatis possit extensio ^{Affectio 2^a}
 aliqualis admitti. Id probat: nam licet resolutio procedens videatur certa, ^{extensionem}
 non tamen oppositum improbabile prorsus apparet, ob auctoritatem Doctorum, ^{posse in casu}
 qui extensionem talem fieri posse defendunt, ut viden potest apud Suarezium ^{aliquo reali}
 lib. 8. de legibus c. 28. n. 12. et quod maioris momenti est, ob declaratione ^{tatis admitti.}
 et concessione Gregorij XIII. que habetur in Compendio Indico Societ. verb.

Gratianum communicatio. d. 1. ubi sic dicitur: Omnia privilegia, facultates
et gratie, que Occidentali Indiae et Orientali concessa sunt, et in posterum
concedentur, ita miscem commutantur, ut singuli eaneidem Indianum;
et nova Hispania Societatis Religiosi, illis omnibus eque principaliter in
omnibus, et per omnia gaudeant: illisq. ubi possint perinde ac illa omnia utriusq.
Indiae ac nova Hispania Religiosis praedictis specialiter ac nominatim con-
cessa fuissent. Greg. XIII. anno 1579. Iuxta quae licet concessio ad ^{Indias}
 osos dirigatur, satis tamen Pontifius mens videtur esse testata, ut privile-
 gia, quae Orientali et Occidentali Indiae singillatim ac division concessa

sunt, communia utiq; habeantur; nam privilegia non tam Religiosis, quam
 Indijs ipsis conceduntur, et ex tenore concessionis constat, verbis illis: Quae
Occidentali Indiae, et Orientali concessa sunt, et in posterum concedentur. Licet
 Pontifex etiam non de concessis specialibus Prouincijs, aut Comunitatibus, sed
 de concessis generalius videatur loqui, toti scilicet Occidentali, aut Orientali:
 nam indefinita locutio eorum videtur habere sensum: sine inproprietate
 tamen aut violentia potest sensus minus vniuersalis sustineri: nam quod con-
 cessum est parti alicuius Comunitatis, dummodo pars sit, quae Comunitate
 etiam partialem efficiat, dici potest Comunitati concessum. Sic enim in Com-
 pendijs Religionum omnium occurrit, in quibus privilegia recensentur,
 et absolute dicuntur Religioni concessa, licet multa eorum ad aliquos
 tantum spectent, ut ad Praelatos, Confessarios, Magistros etc.

Affectio 3 in
 privilegijs quae
 proprie Ministeri-
 orum non sunt,
 dan communicationem.

Dicit tertio: Si privilegia talia sunt, ut Ministris etiam concedantur,
 quatenus per eorum ministeria beneficium concessionis obtinetur,
 et Ministri nullum alias speciale privilegium habeant, idem est, quod
 in utroq; diximus resolutione dicendum. et constat, quia cum nullum
 alias Ministerum privilegium sit, ad Indonon commodum tota concessio
 reuocatur: etsi respectus aliquis Ministerum habitus, nihil ampli-
 us fauoris inde resultat, quam id, quod materia ipsa secum importat,
 ob illius pietatem, et ita eadem regula mensurandum.

Affectio 4.
 Maior illa in
 Religiosis com-
 municatione
 habentibus.

Num. 116. Dicit quarto. Religiosae communicationem privilegiorum
 habentes, maius habent fundamentum ad praedictam ampliationem.
 Probatur ex amplissima concessione Leonis X pro Mendicantibus, de qua
 Emmanuel Rodericus Tomo 3. qq. regul. q. 1. art. in qua sic habet: Privi-
legia, indulta, qualiacumq; illa essent, siue in genere, siue in specie con-
cessa fuerint, aut in posterum concedentur, illa oia et singula, illis Ordi-
nibus, Ecclesijs, Oratorijs, de Fratibus priuatis ad priuatos, et de Festi-
uitatibus ad Festiuitates etc. Julius Secundus in Bulla apud eundem
 Tom. 1. q. 55. art. 20. sic ait: Et quod de Praelatis ad Praelatos dictum est, ita
de Congregationibus vnius Ordinis, de Fratibus priuatis, ad priuatos,
et de Festiuitatibus ad Festiuitates etc. Pius Quartus Ordini S.

Hieronimi similem gratiam attribuit, ut scilicet in genere, vel in specie concessa; ad omnia et singula. Monasteria Ordinis, tam virorum, quam mulierum, quibus in specie concessa non sunt, et in quibus alia causa concessionis suberant, pariformiter uti possint. De quo citatus Auctor^{art} dicitur.

Juxta hoc ergo sine serupulo videtur posse in hac parte procedi, ut quae in una Indiae Provincia licent, in alia etiam licita censeantur.

Capit. 8. Tituli 211.

Inter Indias, et Provincias extra illas, communicatio

Privilegionum sit.

Num: 117. Dicit primo. Si quae extant privilegia aliquibus de novo concessis extra Indias concessa, eo modo philosophandum de illis sicut Cap. preced.

Affertio 1.
De privilegijs omnibus noviter concessis.

Affert. 1. Pro quo est doctrina P. Suarez l. 8. de legibus c. 26. n. 3. et quoad v. gentis casum videtur quod Affert. 2. dicitur, circa auctoritatem eorum, qui extensionem huiusmodi, admittere minime reformidant.

Dicit 2do. Si privilegium sit huiusmodi antiquis concessum, potest ad Indias veniensimiliter extendi. Id probat ex mente Pontificum, qui Indias maxime privilegiatas esse volunt, et ex ipsa per singularia privilegia constat, et eorundem est verbis manifestum. Paulus V. in Bulla

Affertio 2.
De concessis antiquis huiusmodi affirmativa.

qua incipit: Cum sicut accepimus.

Dicit tertio Privilegia concessa Ministris Ecclesiasticis erga alios extra Indias, Indiarum etiam Ministris sunt communia, quicumque illi Ministri sint, ut si non Religiosi, neque habentes communicationem. Probat ex dictis Affert. procedenti.

Affertio 3.
Indiarum Ministris aliorum per orbem privilegij frui.

Dicit quarto. Communicatio dicta nequit ita extendi, ut quae circa Indos licent, debeant etiam Europaeis licita censeri. Hoc debet haberi esse

issimum, licet verba privilegionum adducta n. 116. videantur extensionem omnimodam indicare. Talis enim manifeste apparet mens esse Pontificis, qui tenens Neophytos non gentes suarum privilegionum sibi student iurare.

Sexto dicit n. 128. Si Indiarum aliqui extra Indias inveniuntur, possunt eisdem privilegijs frui, quibus possent in Indis. Si colligitur clare ex P. Suarez lib. 8. de legibus c. 26. n. 3. ex cuius auctoritate id probat.

Affertio 6.
Indos extra Indias privilegij frui.

Quintana. Singulari. tract. 5. to. 2.

Num: 129. Dicit septimo. Non solum pie et probabiliter dici potest inter

Affertio 7.

Indos et Aethiopes clari privilegionem communicationem generaliter loquendo,
sed pro certo habendum attentis Pontificum concessionibus et declaratio-
nibus. Nam Gregorius XIII. ut habetur in Compendio Indico, verbo, India,
in ordine ad vnum privilegionem sic declaravit; ut nomine India Orien-
talis intelligantur omnes regiones et insule, quae ultra Mauritiam
versus Austum et Orientem, ad Regem Portugalliae spectant, sive iure co-
minij, sive conquista, sive commercij, et navigationis. Nominem autem
Indiae Occidentalis, quicquid eodem iure Occidentem versus ultra Insu-
las Fortunatas, et Fortunatas, sive ad Regem Catholicum, sive ad Regem
Portugalliae pertinet. Constat autem Aethiopicus tractus esse ultra termi-
nos designatos. Licet autem declaratio praedicta fuerit per vires vocis
oraculum, non debet reuocata censeri per Bullas Gregorij XV. et Urbani
VIII. quia declarationes non reuocantur, ut probat Quintana. tract. s. c. d.
singulari 4. n. 6. Paulus etiam V. Urbanus idem ac Innocentius X. de privi-
legio in ordine ad dispensationes pro matrimonio Aethiopes Indis adnume-
rant. quoniam concessionem non sunt ad praedictum effectum arctanda,
neq. ad baptismum sine solemnitate conferendum, de quibus tantum vi-
dentur procedere. nam reuera ampliores sunt, ut constat ex tenore Bullae
nom. Aethiopyum nomine comprehendit constat ex illis verbis, quae in
Bulla, quae incipit, Animarum saluti, habet Paulus V. de eisdem Christi-
fidelibus utriusq. Indiae, et transmarinorum limitum, quo concessionibus
et precibus etc. agendis, Indorum, et Aethiopyum, seu quorumvis aliorum
Aethiopyum. Similia aqua citatos extant: cum ergo sic subditur: Idcirco te-
nere eandem praesentem decernimus, et declaramus omnes oriundos se-
naturales supradictarum omnium tam Orientalium, quam Occidentalium
partium, imo etiam si Aethiopes, Angulani, vel quorumvis aliorum transma-
rinorum regionum, etiam si Christianorum filij, et in infantia baptizati, vel
etiam inter se, vel cum Europaeis mixtim progeneri sint, ad concessionem
huiusmodi effectum, esse et intelligi debere. Neopagis. etc. Cum in qua,
sic additur, concessio, ut dixi, non est ad matrimonia arctanda, sed ad oia
in Bulla eadem Neopagis concernentia, contexta. omnia enim vnius
concessionis nomine designantur. Quod quidem ex dubitatione proposita

liquet: sic enim praemissum: Et insuper quia a nonnullis dubitatum fuit, an omnes et indigena illarum regionum oriundi, et naturales, et Christiani nonum indigenarum etiam baptizatum filij, etiam in eorum infantia baptizati, iure Neophyti appellari possint. Super qua cadit responsio, nulla adhibita limitatione. etc.

Num. 130 Dicit octavo. Si qui alij Neophyti sint in transmarinis regionibus, ad eos est privilegium extendenda communis catio. Id probat ex citatis Bullis trium Pontificum, in quibus Saraceni alij Neophyti adiuvantur, ut possint ab omnibus peccatis absolvi, etiam in Bulla Leone contentis, vide plura ibi.

ff. de statu de Neophytis omnium transmarinarum regionum.

An Communicatio Privilegiorum ad Novitios se extendat?

Tit. 12 C. 7. or. 163 ait P. Arcendano: Negant aliqui: sed communis sententia affirmat, et est consequens ad dicta Tit. 5 n. 256 et 340. Pro Societate est specialis concessio Gregorij XIII, de qua in Compendio con. V. Communicatio gratiarum d. 5. quae tamen vivae vocis oraculo facta est, unde et videtur expirasse. Est tamen verosimile non expirasse illam, quia tantum habet vim declarationis, etiamsi concessio dicatur, declarationes autem non esse revocatas iam diximus. Dicit etiam potest illam concessione solum factam esse ad tollendos singulos.

Novitios communicatioe frui.

Vnde n. 162 ait: Si ergo Novitio sacerdoti licentia ad Confessiones audientias conferatur, omnia illi pariter conferuntur, quae in Compendijs generaliter concessa Confessarijs extant. vide plura ibi.

Quae Privilegia in Indijs censeantur Societati ratione communicationis concessa, etiamsi a R. P. Generali non fuerint eorum usus in speciali concessus.

Num. 165 supra ait Arcendano: Circa hoc primo statuendum est, omnia illa privilegia, quae ad tollendos singulos concessa sunt, omnibus esse communia, et pro Indijs suffragari, ut qui in remotis illis partibus degunt, eo tenamine performantur, sive ergo talia privilegia in Compendijs extant, sive non, non specialiter usus licitus et validus est ob rationem dictam: et quia alias sine privilegio licite ea, pro quibus conceduntur, possent exerceri. vide ibi plura.

Privilegia ad tollendos singulos omnibus communia, et pro Indijs.

Ponendum secundo tanquam omnino certum, privilegia, quae Generali immediate conceduntur, ut per eum ipsorum usus in Societate disponatur, ita illius licentiam requirere, ut usus talis sine illa non solum

certa quaedam de usu invidio sine licentia Generalis

6
illicitus, sed etiam invalidus. Cum enim privilegia immediate Generali concedantur, et non alteri, satis apparet clarum, illis utentem id, quod sibi non competit, usurpare. Peccat ergo graviter id faciens, quod sublato privilegio, peccatum esset mortale: quia privilegium non plus suffragatur illi, quam si neutiquam extaret. Et ex eodem principio constat actum esse nullum, si ad illum necessaria est iurisdictio, aut facultas, quae solum potest beneficio privilegij constare. ut absolutio, alienatio, consecratio aut benedictio.

Ampliatio
etiam si
concessio ad
Generalem
non dirigatur

n. 168 ait: Ex fundamento autem praedicto videtur sequi pari certitudine dicendum nec licitum, nec validum esse usum quoniamvis alicuius privilegiorum, etiam si eorum concessio non ad Generalem, sed ad alios dirigatur: si enim aliqua occurrerit. Nam id quod expressum habetur, quando Generali conceduntur, subintelligitur in qualibet generali concessione: de personalibus enim alia est ratio. Id enim ex Bullis Pontificijs constat Pauli Tertij, Iulij Tertij, Pij V. Gregorij XIII et Pauli V. Sic et habetur in Compendio verb. Comunicatio gratiarum: ubi tamen solius Gregorij concessio proponitur, quia illa est sufficiens iudicata, et extat in Bulla, quae incipit, Decet Romanorum Pontificem die 3. Maij ann. 1575. ibi: Praedicto, et pro tempore existenti Praeposito Generali Societatis huiusmodi concessa esse intelligantur. Nec aliter ceterae personae dicte Societatis praedictis privilegijs, facultatibus, et alijs praemissis, aut aliquo eorum, nisi per Generalem Praepositum, et de eius beneplacito, aut per alium, seu alios de eius commissione electos, ut praemissum est, uti aut gaudere possint. Actus ergo requirens privilegium, illicitus et invalidus est, si illud sit Generali concessum, et licentia eius non habeatur: atq. omnia Societatis privilegia Generali conceduntur: ut constat ex verbis Pontificijs: ergo actus sine illius licentia factus, est illicitus et invalidus.

Gravis et
evidens dis-
cursus.

Constat autem verba praedicta generalia esse, et non solum ad concessa Generali, sed etiam alijs extendi, nec ad communia tantum, sed etiam ad Indivisa; unde in Prooemio Indivisi Compendij sic habetur: Quoniam iuxta Litteras Apostolicas nullius privilegij seu gratiae hactenus concessae, vel in potentiam concedendae usus potest in Societate huiusmodi esse, nisi per solius Praepositi Generalis communicationem: idcirco

Constat autem verba praedicta generalia esse, et non solum ad concessa Generali, sed etiam alijs extendi, nec ad communia tantum, sed etiam ad Indivisa; unde in Prooemio Indivisi Compendij sic habetur: Quoniam iuxta Litteras Apostolicas nullius privilegij seu gratiae hactenus concessae, vel in potentiam concedendae usus potest in Societate huiusmodi esse, nisi per solius Praepositi Generalis communicationem: idcirco

sicut in Compendio comenit, ita in hoc Indico suis in locis adnotatum est, quoniam gratia, quibus, ac quatenus concessa ac limitate sint.

Num. 171 ait: Juxta dicta iam tertio constitucendum, in ordine ad usum licitum et validum in Indijs non alio iure agi, sed eundem dependentiae modum a R. P. Generali seruari: quod quidem ex verbis Indici Compendij nuper adductis apparet: id quod etiam Paulus Tertius, et Julius Tertius seruandum decreuerunt, Indiarum facta mentione: nisi quod in illis communicationem medijs inferioribus Prelatis faciendam ratione distantiae conueniens iudicauerunt. Quas cumq; gratias, concessiones, et multa, eisdem Generalibus dictae Societatis Praepositis pro tempore existentibus per Nos concessa, per eorum Vicarios, aut personas ad id sibi bene visas, praesertim in Indiarum, et alijs partibus remotis, pro tempore substitutas, exercere libere et licite valeant. Verba sunt Pauli Tertij in Bulla, quae incipit: Sicut debitum.

Respectu Indiarum eandem dependentiam seruari.

Num. 172. An autem ratione distantiae aliquid quandoq; liceat, pro quo communicatio non extat, communis questio est, et certum ratione distantiae multum licere probant. L. Si longius. L. Nemo. L. Pro locis. L. Mediterraneos. C. de annon. et tribut. lib. 10. vbi Doctores, et inter alios Bobadilla in Politicia lib. 2 cap. 17. n. 106. et seqq. et c. 21. n. 118 et 119. Juxta illam ergo communem doctrinam in casus contingentia recurrendum. Non est autem ex eo quod Provincialibus, Praepositis et Rectoribus in suis Regulis conceditur, ad id, de quo agimus, faciendum regulariter argumentum. Dispensatio enim in citatis locis circa illa comittitur, quae iuris specialis sunt, et quae in Societate non obligant sub reatu peccati. Regulae, inquam, Ordinationes, Decreta, et Constitutiones; quod vero ad communicationem privilegiorum attinet, cum sit dispensatio in iure communi, non habet locum respectu inferiorum, quando Pontifex certam formam in eo praescribit. Et licet possit Societas ita statuere, ut casu speciali urgente privilegiorum communicationem censeatur: id tamen non statuit, sed potius oppositum. Nam cum circa Regulas, et alia facultatem dispensandi concedatur in ijs, quae videntur urgere, et in quibus sine graui incommodo Generalis responsum expectari nequeat. ut habetur in Regulis Provincialis d. 7. Quod et in Regulis

Ratione distantiae quid licere queat.

Observatio notanda

4
Præpositi et Rectoris dicitur, cum expectari responsum Generalis nequit:
circa privilegia tamen nihil tale dispositum. unde generaliter loquen-
do ita est etiam in Indijs asserendum, quia pro illis nulla est exceptio,
sed oppositum satis aperte in Proœmio, ut iam vidimus, præstitutum.

Pro casu ni-
mis argenti
presumptione
valere.

n. 173. Quia vero esse casus nimis urgens potest, pro eo videtur ba-
bere locum posse fundatam presumptionem. Id quod ex eo probari potest:
quia revera in Societate est tale privilegium ad casum sic occurrentem,
in quo dubitari nequit dispensationem Generalem, vel certe facultates
ad usum privilegij concessurum, si adesse: ad hoc enim privilegia
conceduntur; alia nulli sunt utilitati futura. Ergo verosimiliter de
illius presumitur voluntate. Pro quo sunt Textus et Doctores adducti
a Petro de Luna. Consilio 12. n. 31. Et roborari potest ex eo, quod in citatis
Proœmio Indii Compendij, sicut etiam in Compendij generalis Proœmio
pariter invenimus: sic enim ibi dicitur: Advertendum est autem
noie Provincialium, Præpositum et Rectorum, subintelligendos, ^{quos} et Vice-
Provinciales, Vice-Præpositos, ac Vice-Rectores: quando nimirum nullus
est Provincialis, Præpositus, aut Rector: vel adeo longe abest, ut pro rei
exigentia consuli non satis comode possit. Sic ibi. Sicut ergo quando
Superior consuli nequit, eius substitutus facultas conceditur in ordine ad
privilegionon usum, per se, aut per alios: quia non est a quibus, cum rei
exigentia occurrat, privilegij beneficium subtrahere: ita et dicen-
dum videtur, quando nullus potest Superior consuli, aut certe ille,
cui tantum est facultatis communicationis attributa: ob eamdem scilicet
rationem: cum præsertim de animarum agatur salute, et vitandis
peccatis, in quibus favores ampliandi. Neq. obstat ratio ex parte
facultatis ad substitutos non esse expressam in Proœmio: nam illa
tacite inest, quam omnes talem sibi esse persuaderent. Quando autem talis
est, sufficit ad ampliandam dispositionem, ut tradit citatus Petrus de
Luna cum alijs supra.

n. 174. Et hoc quidem probatum a nobis specialiter, quatenus de omnibus lo-
quimur, quibus casus potest momenti maximi occurrere circa quod

non est expressa in Societatis iure decisio. Nam loquendo de Visitatoribus et Provincialibus, id est in Compendij generalis prefatione decretum, ibi: Si periculum in mora esset, censeatur Provincialibus et Visitatoribus condantur in casu comunicatus. Vide ibi plura.

Circa diversas in Compendijs adnotationum formulas.
explicatio.

Verò. Benedictio. habetur. Hac facultate uti poterunt Provinciales, et reli-
qui Superiores de illorum licentia. Vbi dubitari potest, an si Superioribus talis facultas concedi a Provincialibus soleat, intelligenda sit concessa, etiam si specialis petitio, aut voluntaria concessio non precesserit. Et videtur affirmati-
ue respondendum, si preestim casus urgeat, iuxta dicta n. 173 et preterea quia cum aliquid confertur, id existimandum est conferri, sine quo officium aut munus nequit comode expediri: iuxta Penultima. D. de Usur. et Quicquid d. si ei que. D. Infitur. action. vbi Doctores. Et in Cap. Preterea, de testibus, vbi Aretinus. Si preestim ita habeat consuetudo, secundum quam est comuniter iudicandum. et ad inducendum sufficere unum actum probant Textus et Doctores, quos adducit Marius Antoninus lib. variand. Resolut. 103 n. 4. et scilicet solitum dici possit, et ut unus actus non sufficiat, sat certe erunt plures, de quibus non extat circa presentem casum dubitatio. Si preestim Antecessor in officio tale facultate habuerit: tunc enim successorem aut carere, ipsi esse in decorem: et ita non est tale aliquid de Superioribus, a quibus hoc pendet, voluntate presumendum.

Circa Bene-
dictiones gen-
hans diffi-
cultas.

Num. 180 aia multorum sententiam esse ad Confessiones Indorum non esse necessariam in Regularibus approbationem Gyscoponem. Pro quo varie Priviligia adducit Fr. Joannes Baptista in Animadversionibus pro Confessariis Indorum fol. 447. vide ibi plura. Obstare enim videtur Bulla nouissima Clementis d. edita i 670 Mense Augusto subdit:

Circa Confessa-
nos Indorum.

Dubium speciale.

Privilegia aliqua in Compendio Indico non extant, quae tamen in citatis Bullis Privilegia Pauli Urbani et Innocentij continentur. Circa illa autem nulla extant adno-
tationes, sed a R. P. P. Generalibus sine ulla sunt limitatione transmissa. in Bullis con-
tentis, et non in Compendio
licetne ergo illarum absolutus usus, vel Provinciales illum poterunt moderari, quomodo
aut limitationes circa similia in Compendio posite, pro illis debent applicari. limitanda.

Responsio: i. Respondet Aluendano primo, si privilegia sint omnino eadem, quae ab alijs fuerant Pontificibus, sed cum temporis limitatione concessa, eas circa illas limitatio- nes ad mittens obscurandas limitationes, quae in Compendio habentur. Ideo namq; privilegia dicta in Compendio apposita, etiamsi temporis lapsu finita, quia spes immutationis inerat, et ita Adnotationes sunt adhibitas circa usum aliquando futurum.

Num. 186. Respondet 2do, si privilegia non sint eadem, etiamsi aliquo modo similia, usus absolute licet, quia restrictio odiosa est, et ita de simili ad simile non est facienda protertio.

Num. 187. Respondet tertio, Provinciales posse usum privilegiorum huiusmodi limitare. Id constat ex Compendij communis Praefatione. concedendo eorum usum cum limitat^o, quae fuerit visa conveniens. A mens quidem R. P. Generalium talis videtur in transmissione Bullarum: neq; enim pro illis minor est cautio necessaria, quam pro alijs, de quibus in Compendio agitur, aut de virae vocis oraculis. Et ita habet praxis.

Dubium aliud circa praxim utilissimum.

Superiores n. 188. Provinciales et Regibus, ac Superioribus varia privilegia concedunt, finito officio an habeant facultatem. Quamvis, an concessio praedicta talis sit, ut etiam finis officio facultatibus praedictis uti possint, siue concessa fuerint a R. P. Generali, quales multae in Compendijs reperuntur, siue ab alijs, qui ad id habuerint facultatem, ut in eisdem Compendijs occurrunt, dum dicitur concedi Superioribus, et ijs, quibus illi communicaverint, nam et Provinciales concedere illas Superioribus localibus solent, ad eam eorum dignitate.

De ijs quae officio haerent certa decisio. Circa quod uti certissimum statuendum est ea, quae ita ad officium spectant, ut exercitium illius, quae tale est, concernant, finito illo finis. Sic enim tenent Doctores omnes. Unde facultas, quae concessa est Provincialibus, et durare est verosimile, ut in fine visitationis possint Indulgentiam plenariam concedere, in illis officio perfunctis non permanet, quia visitationi annexa est, et sic de alijs &.

De ijs, quae officio haerent certa decisio. Circa alia posse sibi concedere. Num. 189. Si vero privilegia talia sint, quae officio non haerent, sed alijs communi esse possunt, contingere potest, ut Superiores illa sibi ipsi communicaverint: quod quidam facere posse docent non contemnendi Scriptorum, licet sint, qui nequeant apud Dianam. Part. 10. Trad. 17. Resolut. 25.

et 62. et Parte II. Tract. 8. Resol. 52 et imprimis id colligitur ex quampluribus, quos adducit et sequitur P. Thomas Sanchez lib. 8. de matrimonio disp. 3. n. 7. et in Opere Morali lib. 4. c. 37. n. 45 et P. Palaeus Tom. 1. Tract. 3. disp. 6.

Puncto 7. §. 1. n. 2. asserentes Praelatos Regulares posse directe secum dispensare in omnibus, in quibus cum alijs possunt. Et ratione eam inter alias afferunt, quod non debent esse peioris conditionis quam alijs, quibus possunt dispensationis beneficia etiam eorum ^{officio} finito, duratura concedere: quae in casu nostro pariter militat: cum enim privilegia dicto modo concedere alijs possint, et sibi pariter potent, ne peiori sint conditione futuris, et finito officio alios videre suo beneficio gaudentes, se autem illius penuria laborantes. Quod autem privilegij concessio actus Superioris sit, et nemo id habeat respectu sui ipsius, in dispensatione eamdem difficultatem habet, quia dispensatio etiam est actus superioris potestatis: quod ergo in ea pro solutione dicitur, privilegij concessioni pariter applicandum. Et omnes quidem difficultati debent respondere, quando quidem omnes fatentur posse Superiores dispensare secum saltem in directis: quod et de concessione Indulgentiarum, communiter etiam Doctores tradunt, gaudis reclamantibus, de quo idem P. Sanchez supra Disp. 3. n. 2. qui n. 6. bene expendit in dispensatione indirecta eandem difficultatem subesse. Est ergo simul et Superior et inferior sub diversis respectibus: Superior quidem quatenus conferendi facultatem habet: inferior, quatenus communem cum alijs conditionem sortitur, quibus conferri gratia potest, et similem necessitatem patiens, aut utilitatem similem experturus. Colligitur etiam clare ex P. Thoma Sanchez disp. 3. citata n. 6. et si ubi ait cap. Finale, de Institut. Vbi dicitur eum, qui conferre potest Beneficium, non posse se ipsum instituire, vel solum casum ibi decisum arctari, ex quo sequitur pro alijs licere, ubi de iurisdictione voluntaria agitur. Licet autem ratio illius Textus videatur generalis, dum sic dicitur: Cum inter dantem et accipientem debeat esse distinctio personalis: illam autem ad eum casum etiam limitandam ostendit, ex doctrina Abbatis et aliorum.

Sicut et dispensare secum.

Idem tenet Palaeus supra, et in specialibus terminis recentiores Doct, qui ad comprobationem adducunt multonem Doctonon sententiam affirmativam, eum, qui a testatore relinquitur certa pecunia summa distribuenda

12.
gaugeibus, sibi ipsi posse partem applicare, quam posset alteri, si in eo
requisite concurrant qualitates. Ratio autem precipua iam est insi-
nuata: quia hoc nullibi inuenitur prohibitum, et ex potestate secus
directe dispensandi, ut iam diximus, videtur manifeste deduci.

Plus difficultatis est, si Superior sibi ipsi Privilegia non communicavit;
in quo euentu finito officio, posse etiam illis fieri tanquam valde
probabile proponit P. Ioannes Perez Menacho disq. 4. de Privilegijs
Qub. 30. quia cum a R. P. Generali cum potestate conferendi alijs comu-
nicantur, non sunt tantum realia, sed personalia: neque enim tantum
intuitu muneris, sed persone etiam tribuuntur: siquidem deterioris con-
ditionis eum non vult futurum, quam sint alij, quibus gratias sibi con-
cessas permanenter impartit. Et quidem cum persone adeo digne
sint, et concessio favorabilis, iuxta comune iuris regulam debet ampliari.
(Beneficium. D. de Constitut. In iniq. et cap. Olim, de verbord signif.
Quod roboratur ex Parochis, qui eo ipso quod tales sint, possunt genera-
liter Confessiones audire, ut non requirant ulteriorem approbationem,
iuxta dispositionem Concilij Tridentini, Sess. 23. cap. 16. et hoc quidem
etiam finito officio, illis competere quamplures Doctores tenent, dum
generaliter statuerunt approbatum simpliciter ab Episcopo sine restrictione
ad loca et tempora, aut personas, posse ubiq; gentium tali approbatione
gaudere, ut videtur potest apud Bassaeum V. Confessarius. 3. n. 11. quia
cum sit authentica sententia de idoneitate, ubiq; ei suffragatur,
nam et ubiq; talis debet reputari. Parochus autem ita approbatus est:
imò ampliari approbatione: cum non solum idoneus ad audien-
das Confessiones simpliciter iudicatur, sed etiam ad munus Pastro-
rale, et frequentationem Sacramti. Poenitentiae administrationem ex iusti-
tiae obligatione. Citat etiam adductus Pater Theologus alios suppresso nomine
in Additionibus 3 p. 7. 8. art. 5. vno tantum P. Martinez nominato. Uet ergo
contrarium teneant comuniter Doctores, ut videtur potest apud Fagunde
lib. 7. in secundum Ecclesiae Praecepto c. 2. n. 38. Martinez Tom. 2. in 3.
p. Disq. 73. n. 33. et Bassaeum supra. n. 10. Quia tamen probabile illud est,
ad probabilitatem positionis, de qua loquimur, non in eorum potest applicari

Nun. 191. Neg praedictis obfata debet id, quod habetur in Ordinatione pro
 Provincialibus. Cap. i. Ordinationum n. 22. ubi ita dicitur: Confessarii Super-
riorum, absente Provinciali, dispensare cum illis possunt in cibis vetitis,
honoris canonicis, irregularitate, et similibus, eodem plane modo, quo Super-
iores cum suis subditis. Eadem erga Provinciales facultas eius Con-
fessario conceditur. Claudius. Ad quod dicendum a R. P. Generali assigna-
 tum modum securum ad habendam dispensationem, sed non vincum:
 neg enim eius intentionis fuit tot Doctorum gravissimorum sententias
 a praxi Societatis ablegare.

Objectioni
 respondet.

192. Juxta dicta ergo poterunt ij, qui Superioratu perfuncti sunt, sacras
 vestes, altaris linthea, et Corporalia benedicere. Quod quidem dum iter faciunt
 est quandoque conveniens, immo et decoro ipsorum necessarium. Cum enim
 videant Indorum Parochi aliorum Ordinem Religiosos, immo et haereticos
 Sacerdotes, juvenes et imbecillos, benedictiones istas privilegij interveniente
 passim impertire, mirari profecto poterunt viros in Societate gravissimos, et
 saepius Praelatos, impotentiam ad huiusmodi functiones allegare. Quod
 quidem ipsis non potest non indecorum accidere, quidquid circa impotentiam
 dictam excusationis pergram adhibere. Et similiter est in nonnullis alijs
 discurrendum. Nec tamen ex hoc deducere quisquam debet, in eo, qui
 Superior fuit, remanere facultatem absolventi a reservatis, quia talis facultas
 in Superioribus non habetur per ~~modum~~ privilegij, sed ratione officij.
 Quemadmodum nec facultas remanet ad dandum et accipiendum, quam
 ipse forsitan aliquibus cum aliqua generalitate concessit: quia et hoc ra-
 tione officij convenit, et sic alie. Nec dici potest ex eo fieri, ut perioris ma-
 neat conditionis, cum ea non possit, quae possunt alij, quibus ipse est fa-
 cultate dilargitus: Nam concessiones dictae adveniente novi Superioris
 cessant, ipso eas revocante, iuxta morem Societatis: de quo R. Quintanus
 supra Singulari 21. n. 8. Quod si concedat iterum, non erit certe illas is, qui
 eas concesserant negationis. Quod quidem circa privilegia non ita accidit,
 quia illa non a Superioribus localibus generaliter communicari solent, sed
 a Generali, vel Provinciali, unde non est ita facilis conditionis aequalitas.
 Et quia etiamsi inaequalitas aliqua sequatur, ea est officij naturam consequens,

Circa aliquos
 non privilegij
 usum
 notantur
 nonnulla.

Non remanere
 facultatem
 absolventi a
 reservatis.

Satisfit
 in statuto.

17
cum Superiori proximis sit, facultates concedere et licentias. de privile-
gijs autem diuersa est ratio, quia illa iuxta qualitates personarum con-
ferri exquisitissimum est, dignitate illanem attentā, ex meritis sapientie
et probitatis.

De Privilegijs Indorum circa Baptismum.

Circa hoc extat Pij V. et Gregorij XIII. concessio, de qua in Compendio. V. Baptismus.
Sed temporalis fuit. Adducitur etiam pro eodem Bulla Adriani Sexti Ann. 1522.
quæ dicitur Omnimoda, in qua ad petitionem Caroli V. concessis, ut Prælati
Ordinum Mendicantium, et alij, quibus ipsi de Fratibus suis in Indijs
comitantibus, dixerint comitendum, tam quoad Fratres suos, et alios
cuiuscumq; Ordinis, qui fuerint ad conuersionis opus deputati, ac
super Indos ad fidem Christi conuersos, quam etiam ad alios Christianos
ad dicitum opus eosdem comitantes, omnimodam auctoritatē Apostolicā,
tantam: quantum ipsi, et per eos deputati de Fratibus suis, iudicave-
rint opportunam et expedientem pro conuersione Indorum, et manu-
tectione, ac profectu illorum in fide Catholica, et obedientia Romane
Ecclesie. Quod privilegium quoad forum conscientie non esse reuocatum
affirmat Emanuel Rodenicius Tom. i. qq. regul. q. 20. art. 9 in fine. Et quoad
vtrum forum vim suam retinere possint. Fr. Joannes Baptista in Animaduuer-
sionibus pro Confessarijs Indorum fol. 125. pag. 1. Iuxta illud ergo licet baptizare
Indos Religiosis privilegiatis, prout opportunum iudicauerint. Sed difficultas
est, an quæ necessitas debeat sufficiens iudicari. Pro quo

Nem. 199. 195 Tituli XII Cap. 8. ad P. Arcendano. Dico primo. Quæli-
bet necessitas, quæ verosimiliter videatur argere, sufficiens est, ut Indi
possint sine solemnitate baptizari. Id constat ex adductis privilegijs: cum
enim facultas in ordine ad hoc concedant absolute, loquendo, ita profecto
debet intelligi.

n. 196 Dicit 2do Etiam sine privilegio aliquo baptizari Indi sine solemnitate
possunt, necessitate qualibet occurrente, quæ talis in alijs non sufficiens
haberetur. Probatur. Quia minus aliquid pro ipsis exigitur, iuxta dicta,
et præterea periculum esse potest, si Baptismus pro infantibus differatur,
ob socordiam matrum eos suffocantium inter dormiendum, aut verentium

si semel repulse, eos iterum ministris sacris presentare, etiam modo videant laborantes, de cuius vi ferre iudicium nequeunt: vel si morientes videant, iam forte Baptismi opportunitas, ob Ministrum defectum, auolat. Quia vero etiam respectu adultorum tale aliquid potest accidere, circa illos similiter est philosophandum. Pro quo faciunt, quae habet P. Quintanae Tom. i. Tract. i. Singulari 20. n. 3. Quod ergo Pontifices in concessionibus pro Societate adductis dicunt, posse scilicet Nostros extra Ecclesias, et sine consuetis caeremonijs, quando ipsi iudicabunt ad maius Dei obsequium fore: quoad haec non habet rationem temporalis concessionis; quando scilicet necessitas exigit, talis prudenter iudicata, sed absolute declarationis est. Num. 193 dixerat P. Auendaño: P. Quintanae Tom. 2. Tract. 6. Singulari ii. V. Baptismus adducit Bullam Innocentij Quarti, quae est in apud Emma-nuelem, in qua sic loquitur: Presentium vobis auctoritate concedimus, ut in terris, quae ad huc Sedis Apostolicae magisterio non intendunt, proponere verbum Dei est. Et ipsos, serui alios conuerti ad unitatem fidei cupentes, recipere, baptizare, et aggregare Ecclesiae filijs valeatis. Et sic ille Praedicatoribus infidelium, hereticorum, et schismaticorum. Num. 200 ait P. Quintanae. Viriute huius privilegij, quicumque Euangelium ministrari, etiamsi Religiosi non sint, in partibus ubi Parochi non sunt, possunt solemniter baptizare. Et licet solemnitas non videatur necessaria, potest tamen ad effectum auctoritandi Sacramenti conferre, ut sublimem de illo conceptum, qui conueniunt, efforment.

De Privilegijs circa Sanctissimum Eucharistiae Sacramentum

C. X.

Diffuse privilegio aliquo adducto, et circa illud tractato concludit n. 220 haec sufficientia videntur, ut eo uti Religiosi securè queant, nempe dare Eucharistiae Sacramentum. Indis etiam die Resurrectionis, etiam in populis Hispanorum. Deinde n. 222 adducit aliam declarationem, quae prodijt post gravem in Gallia inter Ordinarios et Religiosos contestationem, melius in ea potest facultas dicta fundari. Estat illa apud P. Martinon Tom. 5. disp. 53. n. 84 eandem adducit Diana Parte 9. Tract. 9. Resol. 27. et in illa Pontifex Decretum Congregationis Cardinalium comprobans circa causae decisionem, quae circa audiendas Confessiones Paschalis temporis praecipue fuerat agitata, ita subdit:

Post maturam discussionem censuit Archiepiscopus Burdigalensem non posse prohibere Regularibus habentibus privilegia Apostolica, ut a Dominica Palmarum usq; ad Dominicam in Albis inclusive administrare. non valeant personis secularibus Sacramentum Confessionis. posse tamen eisdem prohibere, et personis secularibus in die Paschatis non administrare Eucharistia Sacram^{tu}, etsi dicte persone seculares in alia die satis fecerint præcepto Ecclesie hac de re edito. *l. 11.* Exo quibus apparet solam Communionem diei Paschatis, primi inquam, non licere, si ab Episcopis prohibeatur. Dum ergo in speciali prohibita non inuenitur, omnino licet. Quod autem respectu Indorum prohibita non sit, perspicue liquet. Quod si prohibeant, Apostoli morit^u genitus laudandum 2. Timoth. 2. v. 17. dicens. Lenium autem Domini non oportet litigare.

Num: 221. dixerat Auerdani, Parochos circa hoc non esse inuitis: Pro quo faciunt, quæ habet Diana Part. II. Tract. 7. Resol. 28. d. nota tamen: scilicet ex probabili spe, quod Parochus gratiam habeat, Communionem Paschalem posse conferri. Et ita etiam sine privilegii notitia multi circa Indos et Ethiopes sine scrupuli alicuius interpellatione procedunt.

Inelos sine
Communionem
posse liceri
Indicea ex
concessione
P. 24.

Privilegium aliud a Pio Quarto concessum adducit Fr. Imanuel Tom. 2. q. 9. reg. q. 100. ar. 6. ad Eucharistia spectans, et circa quod conveniens videtur expositio desiderari. Concedit ergo omnibus utriusq; sexus fidelibus Indis Occidentalium Indianum ad supplicationem Philippi Secundi, ut cum Indulgentie plenarie aut alie publicantur, pro quibus ieiunium, Confessio et Communi debent præcedere, si ante tempus ad Indulgentiarum consecutionem statutum peccata sua comode confiten nequirent, dum modo corde contriti sint, ac cum primum Presbyteri copiam, confitendi oportunitatem nanciscuntur, vel saltem intra mensem primum Presbyteri copiam, et confitendi oportunitatem habuerint, facta debita quoad ieiunium diligentia, predictas Indulgentias etiam plenarias, et peccatorum suorum remissiones verè consequantur, et consequi valeant in omnibus, et per omnia, perinde ac si Confessionis et sacre Communionis Sacramenta susceperint. *l. 11.* Vbi quidem de elemosyna men-

Sicut et sine elemosyna nulla; cum tamen simul exigi vult soleat: unde dubitari potest an necessaria sit. Et videtur dicendum ab Indis pro consecutione In-

dulgentiarum eleemosynam non requiri: quia Pontifex minime illius meminit: quod si voluisset, expressisset, ex toties citatis Cap. ad Audientiam de Decimis. Vbi et vulgatum circa Indulgentias axioma succurrit, quod scilicet tantum valeant, quantum sonant. Et præterea, ut a Pontifice non fuerit requisita, specialis ratio in promptu est, Indonem scilicet tenuissimas facultates, sicut in Religiosis dicendum, ut videri potest apud P. Celsium in Resolutionibus posthumis verb. Indulgentia n. 5. et hies eorum aliqui pinguioris fortunæ sint, pauci profecto illi respectu eorum, qui in paupertate et miseria vivunt, nec potius comode pro illis taxa, sicut pro Bulla Cruciatæ definiri: etc. Licet contra id teneat Fr. Emanuel sup. d. sed respondeatur, cui satisfacit P. Accendano.

Aliud difficilius an Indi ad lucrandas Indulgentias dictas debeant necessario Eucharistiam sumere. Et videtur quidem non debent, quia ab ipsis non exigitur: sed sola Confessio et ieiunium, quando Jubilæum celebretur occurrit. Quod probatur ex tenore concessionis: cum enim Confessionis, Communionis et ieiunij mentio fiat verbis illis: Et cum conditione, quod ieiunius, et Confessio, et sacra Communionis procedere debeant: statim solius ieiunij, et Confessionis mentio inducitur. Cum ergo Communionis obligatio nulla inveniatur iuncta, ad illam non videntur adigendi. Et vixere possumus ex eo, quod de eleemosyna nuper diximus: illius enim obligationem non esse probavimus, quia mentio illius nulla habetur. Si dicas statim addi verba illa: consequi valeant in omnibus et per omnia, perinde ac si Confessionis, et sacra Communionis Sacram^{ta} susceperint. Vbi videtur supponi obligatio Communionis, si illius opportunitas præcipisset. Responderi potest obligationem non supponi, sed effectum eumdem ad consecutionem Indulgentiarum, ac si Confess^{nis} et Communionis Sacram^{ta} suscepissent. Et quidem ut obligatio talem Indis non imposita fuerit, communis persuasio in causa esse potius de illorum incapacitate: vel quia noviter Christiani minoribus ad lucrandas Indulgentias omnibus videntur afficiendi. Licet autem revera plures ex illis capaces sint, non ideo addenda obligatio, quam Pontifex non expressit, cum videmus aliquando Indulgentias plenarias concedi sine Communionis obligatione, immo et id frequentius.

Positio de non necessaria Eucharistia.

Castellon
no imperial
no 23

Vnicuique in
illa fundam^{tu}
Apostolice.

Et hoc modo fundari verosimiliter potest positio proposita, circa quam
aucturiam quidem in dubio assertores: cum tamen eorum fundamentis
ad hoc diversum non deprehenderim pro antiquioribus illis temporibus.
Et ita Fr. Joannes Baptista in Animadversionibus citatis, Assertionem
dictam sine ulla restrictione proponit de privilegijs locutus à Pio
Quarto concessis fol. 365 pag. 2. ubi sic ait: Asi mismo concedio muchas
cosas en favor de estos Indios nuevamente convertidos, como que oyan
Misa en tiempo de Intedicho, y que en tiempo de Jubileo la ganen aunq
no comulguen, y sino se quisieren confesarse dentro de un mes en el
tiempo señalado, como propongan confesarse dentro de un mes, y
otras cosas semejantes, que son argumento de la voluntad que la
Silla Apostolica siempre tiene de favorecer a los nuevamente con
vertidos, y a sus Ministros. Sic ille ad prædictam concessionem at-
tendens, et generaliter statuens Indios pro huerandis Jubilæis ad Communionem
non teneri: et statim ad casum speciale descendens, cum Confessarij copia
deest, ut ea quasi omnino diuersa constituat. Est ergo illud verosimile, quom-
uis curandum semper sit, ut Indi sacra se Communionem reficiant, ut fre-
quenter faciunt, ad sacram mensam cordibus adulescentes. Est autem pro eodẽ
recentior et apertior Pauli V. concessio, ut viden potest apud Tom. Solorbanum
Tom. 2. lib. 1. c. 27. n. 91 et apud Quintanam to. 2. trad. 6. c. 14. n. 11. quando
iudicij Confessarij debent abstinere, ut ex illius tenore constat apud Synodum
Diocesanam Limentis An. 1614. lib. 5. Tit. 2. Cap. 7. Christi fidelibus re-
center ad fidem conversis Indianum Occidentalium, qui Confessionum
iudicij ad Euchariæ Sacramento accipiendo tunc temporis abstinere
debere videbuntur. Quæ sunt verba Pontificis, cuius concessionem Ioha-
nus Octavius confirmavit die 13 Marti Anni 1634. cuius authenticum
transcriptum apud me habeo. Non est ergo absoluta concessio, unde ad prio-
rem pro omnimoda recurrendum, ait P. Accordano.

De Altari portatili.

Habet Societas perpetuum privilegium circa illud in Missionibus, de quo
Privilegium in Compendio generali, verb. Altare. Et in eo Communionem habere Religiosos
Societatis cir- qui privilegium habent generalis Communionis, aduertunt P. Fagundez
ca Altare

circa ^{primus} preceptum Lulesia lib. 2. c. 13. n. 17. P. Peltzianus to. 2. tract. 6. c. 2.
 n. 86. P. Quintana. Tom. 2. Tract. 6. Singulari 10. n. 7 Pasqualigus tom. 1. De iur. 53
 n. 2. Sed certe non aliter communicatur, nisi illi Missiones more Societ. frequen-
 tauerint: non enim Societati absolute conceditur, sed eius de Missionarijs. etc.
 n. 27 Et cum concessio dicta expressam contineat Coniij Tridentini derogatione, Usum pri-
 nequerent Ordinarij propter facultatem sibi in Concilio Tridentino concessa uilegi ab Or-
 des. 22. in Decretis de obseruandis et vitandis etc. illius usum prohibere; ad hoc dinarijs aut
 enim priuilegium conceditur: si enim prohibere possent, non esset opus Coniij prohiben-
 derogatione, quandoquidem non possunt plus ea posita, quam si adhibita
 non fuisset: et ita notant docti Scriptores. Neq. Delegati alij id possunt facere:
 et Comissarijs Cuiata non licere, ex ipsius Bullae tenore colligitur: in quo
 cum prohibeatur usus quauentcumq. gratiarum et facultatum, quae contrarie
 censi possunt, illae excipiuntur, quae Praelatis Religionum Mendicantium
 erga suos Praesides concessae inuentionibus; et tales hanc esse satis perspicuum
 habetur: a Pontifice enim conceditur Superioribus, ut eam ipsi, quos ad Missiones
 destinant, concedere queant.

Num. 228. Sed cum concessiones aliae ampliores sunt, de quibus P. Aym. Ampliora
 tana citato Singulari 10. et P. Peltzianus citato n. 86. et qui ante eos scriperunt alia priu-
 Fr. Louanuel Tom. 1. qq. regular. q. 43. art. 4. et Fr. Ioannes Baptista in Animaduersione legia.
 nibus citatis fol. 165 et seqq. poterunt illis Religiosi uti, adhibita prudenti
 moderatione. Praeter concessiones autem a praefatis Auctoribus adductas, est
 alia Leonis X. pro Religione S. Iacobi, ut possint habere Altare portatile cum Ordinis
debita reuerentia et honestate in locis aptis et decentibus, in quo Missam S. Iacobi
dicere valeant, et diuina officia sine prauiudicio alieni iuris celebrare. Leonis X.
 Iussa est imprimi in Comitibus Ordinis Matriti habitis ante paucos annos.
 Alia item, in qua Pius IV. Religioni S. Ioannis Melitensis uaria priu- S. Ioannis
 legia concedit, et in ipsa usum Altaris portabilis: quae quidem ad Religiones Melitensis
 alias beneficio communicationis extenditur. unde extra Missiones talis usus P. IV.
 licet, neq. eum poterunt Ordinarij aut Delegati prohibere. Quod quidem
 eatenus accipiendum, si priuilegi talis authentica copia exhibeatur,
 qualem apud me habui, uno ex Religiosis Ordinibus comodante, cuius
 et mentionem facit Barbosa de Potestate Episcopi Allegat. 4 n. 65. ubi ex
 eade verba proponit. Et in quibus vis tam saecularium, quam Regularium

Eclesijs, absq[ue] alicuius hientia, etiam Altari portatili, celebrare possunt.

Illius ex-
plicatio.

Vbi licet concessio tantum videatur per Altari portatili, in Eclesijs; non est tamen talis intelligentia verosimilis: nam ad celebrandum in Eclesijs in Altari portatili non est opus privilegio, sine illis enim licet: tum quia in Eclesijs altaria fixa sunt, et ita pro illis privilegium esset ferè superuacaneum. Quia vero opponi posset illud esse per Concilium Tridentinum reuocatum, concessum enim est aie 24 Martij Anni 1561, cum tamen Concilium confirmatum fuerit ab eodem Pontifice die 26 Ianuarij

A multis
Pontificibus Anni 1563. Responsio est obuia: nam dicta Bulla confirmata est a Pio confirmata. V. Gregorio XIII, Sixto V. Gregorio XIV et Clemente VIII. Sed aliunde

onitur difficultas: quia Concilio Tridentino non derogatur, nisi de illo expressa mentio habeatur, qualis in præfata Bulla non videtur reperiri.

Non obstat
quod denega
tio Tridentini
per verba ex-
pressa non
habeatur.

Sic affirmant Doctores, quos adducunt Bonacina Tom. 2. disp. 1. de legibus quod denega q. 3. puncto 8 d. 3. n. 13. Portel Tom. 2. Casu 92. n. 5. et P. Pellizarius supra c. 1. n. 98. quos et ipsi sequuntur. Ad quod dici potest, etiam si talis mentio non sit, constare tamen de mente Pontificis, quod esse sufficiens affirmant Scriptores, quos adducit P. Thomas Sanchez l. 3. de Matrimonio disp. 27. n. 7. et tradiderat Portel sui memor Casu 4. n. 6. quod autem constet ex eo ostenditur, quia aliis privilegium esset inutile: cum tamen privilegium aliquis debeat concedere, ut expressè decisum Cas. in his que, de privilegijs, quod in materia præfata procedit, scilicet in Altari portatili: Cum ergo voluntas Pontificis sit Iuri conformis, et concessionem suam nolit esse superuacua, Concilio Tridentino intelligendum est manifestè derogare. Quibus addi po-

Etiam illi-
us non facta
mentione,
stare privi-
legium posse,
probatè
iuxta plures.

test id, quod de mentione Tridentini dicitur, non esse certum, sed contrarium valde probabile, quando Conciliorum generalium Constitutiones non debere obstat in privilegijs pronuntiat: quod in præfati casu accidit, ut in lege deni potest in Bulla 77 Pij V. et Gregorij XIV. 5. apud Crendinum Tom. 2. Videatur Bonacina supra, ubi se ad alium locum remittit, in quo id expressè discutit.

Privilegium
speciale pro
Indijs.

N. 229. Iuxta que venit accipiendum privilegium, quod pro Indijs iam olim concessum a Gregorio XIII, et quia temporale, finitum: sed à Paulo V. Urbano VIII et Innocentio X prorogatum: et sic habet: Possunt

etiam extra Ecclesias consecratas, super Altaribus portatilibus, in loco tamen decenti, ubi non est ~~con~~moditas Ecclesianam, et in casu necessitatis tantum, etiam per horam ante lucem, vel etiam post meridiem, in eisdem regionibus, cum opus fuerit, celebrare. Circa quam concessionem nullus dubitavit hucusq, quod in ea non contineatur Tridentini Concilij derogatio, ob ruper adductam rationem: quia scilicet alias privilegium esset inutile. Circa illud autem Circa illud nonnullae difficultates occurrunt. Et in primis, an pro Indijs generaliter difficultates currat, quia in illo fit relatio ad regiones dictas, dum dicitur, in eisdem regionibus: regiones autem, de quibus erit sermo, illae sunt, de quibus ita promissum: provincias remotissimas, ubi non est Inquisitio, et fideles inter infideles degunt, neq Ordinarij, saltem inter duas dietas existentes, huiusmodi facultates habentes. Et sic sed hoc non debet amplitudine privilegij fit satis coercere: praedicta enim verba, quibus videtur arctari, non sunt ad Alti- prima diffi- vis concessionem referenda, sed ad id, quod immediate sequitur, ad absoluto- cultati co- nem scilicet a casibus in Bulla Leone contentis, in quibus est specialis con- notanda doctri- venientia ratio, ~~et sic~~ enim recepta doctrina sic clara etiam positam Clausula in una parte dispositionis, siue ponatur in principio, siue in medio, siue quando ad in fine, ad omnia in tali dispositione contenta referendam: id tantum est omnia con- verum, quando omnium eadem est ratio, ut notat Menochius lib. 4 de tenta refe- ratur. Presumptionibus, Presumptione 181. n. 2. In casu autem nostro non esse eandem rationem aperte convincitur: nam quod fideles inter infideles elegans, non inferit maiorem necessitate Altaris portabilis, quandoquidem inter fideles noviter conversos maior potest occurrere, dum per paucos dispersi sunt, nec facile semper possunt ad contubernia frequentiora recurrere. Ad quod in regionibus dictis non sit Inquisitio: quis non videat minime ad Altaris portabilis negotium pertinere: usus enim illius nullum habet ad Inquisitionem respectum, neq ablatio Inquisitionibus est, sed Ordinarijs demandata. Alia autem limitatio de Episcopis huiusmodi facultate non habentibus, nihil etiam ad propositum facit: quia etiam si Episcopi facultates habeant utendi Altari portabili, eam tamen nequeunt alijs concedere, ut Secreti citati, ubi probatio non concessio, eisdem comissa reperitur. Et ut concedere in aliquo casu possint, generalis tamen facultas, qualis in Evangelicis Operarijs occurrat, ad Episcopos non spectat; alias supervacuum esset illam a sede

Apustolica postulare. Nouiores autem Pontificum declarationes manifeste conuincunt facultatem talem minime esse Episcopis, aut quibus uis alijs Papa inferioribus tribuendam. Per ergo concessione dictam sine prefatis limitationibus ad regiones omnes Indias, et remotissimas alias, de quibus loquuntur Pontifices, extendi debere.

Casus necessitatis qualis sufficiat.

Num. 23i. Quia vero casus necessitatis exprimitur, circa illum non multum haerendum, aut scrupulosius arbitranda: qualis namq. casus necessitatis a Pontifice requiratur, ab eodem est statim sufficienter expresum, dum subdit: Cum opus fuerit. Quoties ergo prudente iudicatione fuerit, opus esse Altaris usu, id licet. Ut autem circa hoc scrupulus omnis discedat, communis doctrina pariter addiscenda, iuxta quam etiam sine privilegio, accidenti necessitate, potest in Altari

Sine privilegio quem auctoritates

viatio celebrari, uti uidentur potest apud Expositores S. Thome 3. p. q. 83. ar. 3. et hinc in Caput. Sicut, de Consecrat. distinct. 1. dicitur necessitate summam esse debere, illi tamen est per contrariam consuetudinem derogatum, ut docet P. Vasquez tomo 3. in 3 p. disp. 232. cap. ult. et S. Thomas supra art. 1. ait, quod in itinere positus, si Ecclesia desit, licite potest sub dio, vel tentorio, in Altari portatili celebrare, id deducens ex cap. concedimus. de Consecrat. distinct. citata. Quod P. Suarez ita intelligit Tom. 3 in 3 p. disp. 81 sect. 2. d. Tertia exceptio, quando per plures dies itineris non occurrit locus aptus ad celebrandum. Cardinalis Toletus lib. 2. cap. 2. ait sufficientem necessitatem esse, si dum fit iter, occurrat preceptum audiendi Missam. Nouerit Punte 3. cap. 5. d. 10. n. 2 eum sequitur, addens rationem conuincendi alium quem in mortis articulo, quod ultimum admittit tantum P. Arriaga supra n. 29. Sed cum addat Maxime, alia uidetur admitti iuxta P. Suarez, P. Sa verbo. Missa n. 20. Si loquimur post resolutionem circa iter facientes: Extra necessitatem vero si fiat, et absit contemptus, et scandalum, non est mortale. Quod est Dominici Soti doctrina conforme in 4 dist. 13 q. 2. ar. 3. d. circa hoc, ubi sic ait. Ino vero ubi nullus sit contemptus, vel scandalum, vix arbitror posse contingere, quod scilicet graue peccatum sit. Quam tamen circa hoc impugnant plures, et praesertim P. Suarez supra, dicens eum nimis excessisse uideri, eo quod in cap. Sicut. citato summa necessitas exigatur, et materia grauis sit.

Sed cum ipse P. Suarez summam necessitatem non requiri censeat, ut ex eo vidimus, non potest ex predicti Capitis decisione vrgens fundamentum pro condemnanda Soti sententia desumi. Neq; ex materia gravitate argui potest, stante derogatione, de qua diximus.

n. 232 Et addi potest predictum Caput, quod ex Aristotela est P. Felicius IV. desumptum, vident de Missa solemnari procedere, sic enim subdit. Satius est ergo Missam non cantare, aut non audire, quam in locis, vbi fieri non oportet: et licet sic concludat. In domibus autem ab Episcopis, sive Presbyteris oblationes celebrari nullatenus licet. Vbi glossa Luchanistica oblationes exponit. id tamen non videtur ita certum, et ut certum sit, alia ratio est de domibus privatis, et de locis alijs, ob indecentias, quae in illis possunt occurrere: et quia cum Sacrificium Missae, etiam private, publicum sit ex institutione sua, et Ecclesiae ritus. Unde est locum publicum magis proportionatum esse, quam sit domus privata, etiamsi talis locus non sit ad sacrorum functionum exercitium destinatus. Quod post haec scripta invenio a P. Arriaga sic pronuntiatum supra n. 29 d. i. Quae quidem non ita dicta a me sunt, ut probanda gerendus veniant, vbi privilegium non habetur: eo tamen extante, in ordine ad tollendos singulos, dum de necessitatis gradu non ita aperte constat, constringi omnia possunt, et sic non pro sola devotione, sed iusto alio accedente titulo, extra Ecclesiam cum Altari portatili celebrare, de quo alia a nobis dicta. Titulo 5. a. n. 316.

De Privilegio circa tempus dicendi Missam.

Indicium privilegium sic habet. Etiam per horam ante lucem, vel etiam post meridiem, in eisdem regionibus, cum opus fuerit, celebrare. Pro quo et est Gregorius VIII concessio, de qua in Comuni Compendio, sic se habens: Possunt Presbyteri Societatis celebrare Missam per horam ante auroram, et infra auroram, et post meridiem, ita tamen, vel alicuius legitimi impedimenti causa, de licentia Praepositi Generalis, vel cuiuslibet alterius ad id ab eo deputati. Indicium Privilegium plus aliquid concedit, quatenus minorem causam ad celebrandum requirit, cum in eo dicatur: Cum opus fuerit: in quo autem legitimum impedimentum requiratur. Et ratio quaeris in Indicis sufficeret, cum tamen extra illas plus aliquid requiratur. Quod de hora ante auroram dicitur, sic est receptum, ut non intra illam Missa incipi debeat, sed

Privilegium ante lucem pro Missa celebranda.

possit ante illam, de eodem modo intra eandem finiatur. Et eo modo posse etiam post meridiem dici, ita ut post horam terminetur, omnino tenendum est: sic enim absolute verificatur post meridiem per horam dici. Et cum privilegium favorabile sit, ample interpretandum venit, quandoquidem in nullius preiudicium cedit. Sed parum est illud. Inchoari Missa au-

Sine privi- horam aurora proximam potest, et etiam finire. Quia iuxta comu-
legio quon-
do inchoari-
possit. sententiam, quam post alios tenent Bafseus verb. Missa q. n. 6. P. Martinon Tom. 4 Disp. 40. n. 15. P. Baury Tom. 1. Tract. 10. q. 13. P. Gaspar Hurtadus disp. 4 de Sacr. Missa. Difficult. 4. et P. Pellizarius trad. 3. c. 2. n. 98. Missa inchoari et finire potest sine privilegio: cum ergo illud horam ultra communiter licitam concedat, iuxta illud inchoatio et finitio dicta ratione licabit.

Duabus ho- Sed addendum aliquo, quo privilegium augustius comprobetur. Missa
ris ante so- Scilicet sine privilegio inchoari posse duabus hois ante solis ortum, iuxta
lum solis
licere, tribus
cum illo. rit, quod cum alijs tenet P. Suarius Tom. 3 in 3 p. disp. 80. sect. 4. Secundo in-
quiri. Unde et consequenter affirmat d. Tertia inceptio, ex privilegio unius
horae spatium concedente, posse tribus hois ante solis ortum celebrari. Quod et
tenent Card. Hugo disp. 20. n. 33. P. Diacastillus infra n. 55. P. Lepsius q. 83 n.
74. Diana Parte 1. Tract. 12. Resolut. 33. et Parte 10 Tract. 12. Resol. 26. Bafseus
supra. P. Pellizarius etiam supra. P. Amiaga. Tom. 7. Disp. 54. n. 17 et alij. Addit

Duabus post media nocte qui teneant ob privilegio. autem Diana, posse post Nativitatem, aut duabus hois post dimidiam
noctem illius Missam dici, ductus auctoritate Joannis de la Cruz, qui in
Directorio Conscientie Part. 2 de Sacrificiis Missae. q. 2. dub. 1. Conclus. 3. in fine
affirmat, ad ea remittens, quae dixerat in Epitome de Fatu Religionis l. 2. c. 5.
Dub. 1. Conclus. 2. Tenent etiam P. Diacastillus, P. Tannerus, P. Pellizarius, P. quin-
tanad, Tamburinus, et Hieronimus Rodriguez apud Dianam Resol. 26. citata.
ubi pro eo adducit privilegium Alexandri VI. concessum Bulla. 13 pro
Benedictinis Montis Serrati, ob quod Bullam tenet Bafseus cum Hieronymo

Et qualiter Rodriguez, et Portel. Pro alio, in hoc genere latissimo, militat P. Diacastillus Tract. 5
post illam. Disp. 2. n. 63 et seq. ut scilicet post dici Missa, quavis hora post dimidiam
noctem. Pro quo et aliud concessum dicitur P. Mexicanae Provinciae Societ.
natra, sed a quo Pontifice scire non potui. Videtur autem a Paulo V, eo enim vi-
vente illius notitia in Peninsulam delata, cum qua et usus scientium et comu-
nicatione

nicationem eiusdem a Provincialibus postulerunt et obtinuerunt
 inolevit. Quæ et ego (inquit P. Luendaño) iam inde a tempore illo
 potius, Provincialium signo ac subscriptione munita. Nec mirum
 hoc videri debet, quando quidem Remigius Tract. 5 Cap. 4 d. 2 n. 1 testatur
 Religiosos virtute privilegiorum idem posse. Vbi et addendum pro danda
 Placito id sine privilegio omnibus licere, ut cum alijs tenet Diana Parte 11 tract. 7 resol. 21, qui
 et videndus, Tract. 12 Resol. 97. ubi cum multis probat tres Missas Natiuitatis dicti nocte
 posse. Pro quo et P. Amicus Tom. 7. Disp. 33. n. 330. P. Dicastillus n. 72. ubi
 quod a quibusdam medicis noctis. Et P. Granadius Tom. 2. m. 3 p. p. 1070 n. 5. ubi
 quod Romæ ita fiat.

Quid de
 Missis Nati-
 uitatis

et videndus
 10

Circa tempus autem, ultra quod differri celebratio nequit, cum Ecclesie. Circa tem-
 poris, Rubrica Missalis, et Pontificum concessiones circa illud, meridiem pus, ultra quod
 esse significant, in huius termini taxatione. varie sententia sunt, de quibus differri ne-
 Diana P. 11 Tract. 14. cit. resol. 34. et Parte 5 tract. 5 resol. 58. et Parte 10 tract. 12
 resol. 22. et communiter Doctores excusant inchoantes post meridiem, dummodo
 intra horam immediatam finiatur: cum etiam sint, qui probabile censeant
 posse inchoari ante finitam horam, etiam si post transactam finiatur. Immo
 et post transactam inchoari posse, ut videri potest apud citatum Auctorem
 Absolut. illa 22. Circa quod P. Suarez congrua doctrina succurrit supra. Quo-
 circa. Cum enim dixisset in die festo, si Missa sollemnis et concio non finiat
 usq. ad unam, vel duas horas post meridiem, id licere: et ratione itineris,
 quamuis non debeat unius horæ spatium excedi, ita subdit: Quod signi- P. Suarez
 ficat. Soto supra, et faciet consuetudo; imo et regula Missalis, in qua notanda
 non sine causa additur illa particula. Communiter: Ac deniq. quia res doctrina
 morales, quando non sunt per legem omnino declarate ac limitate,
 non possunt indiuisi biliter definiti: præsertim quia hæc res non est
 tam grauis vel necessaria ad honestatem, ut intercedente rationali
 causa non possit prædicto modo ampliari. Sic ille. Cuius præclara
 sententia ad varios potest casus, rationaliter tamen, applicari.

Deniq. afferit Directores Luendaño, qui hora tertia post Meridies celebrare
 posse affirmant, aliosq. reprobant; vide n. 239. n. 240 et n. 241.

De Privilegijs circa sumptionem Particularium Eucharistiae, peracto Missae sacrificio.

In Bullis Pauli, Urbani et Innocentij Pontificum sui habetur:

Nec non ipsis Presbyteris, in eisdem Insulis et locis praedictis constitutis, quibus aliqua Eucharistiae fragmenta, seu minutia pro tempore intercederint, etiam post peractum sacrificium, absq[ue] ullo consentitae senyulo, iuxta Rubricas Missalis Romani, reuerenter sumendi. Sui illi. Pro quo tamen necessarium privilegium non erat, quia id generaliter fieri posse, tenent multi Doctores, et videtur apud Dianam. Tom. i. Tract. 14 Resol. 66. et Bassaeum verbo. Communio sacra n. 51. quia aduertunt id de particulis intelligendum ex eodem sacrificio relictis, non de alijs: quod et praedicta Pontificia concessio satis infirmat. Haec habet P. Auenclano Tr. 12. c. 7. n. 163.

Albertus ja Particulas eiusdem Missae posse post purificationem sumi.

Cap. 2 n. 243 explicat de hoc agens ait: Duo primo. Particulae, quae ad immediate peractum sacrificium spectant, sumi possunt absq[ue] ulla sumptis etiam post sumptam purificationem. Sic P. Suarez to. 3. in 3 p. disp. 68 sed 6. d. secundus casus. P. Vasquez Disp. 124 n. 49. P. Praepositus, P. Reginaldus, P. Filiucius Tract. 4. n. 239. P. Fagundes in terminis Ecclesiae Praecepto c. 5. n. 28. P. Dicastillus, P. Aniaga. Diana supra et alibi. Ratio communis est, quia huiusmodi reliquia non sumuntur per modum integrae Communionis, sed ut complementum unius sacrificij, ad quod sacerdos ieiunus accessit, et ita totum illud est per modum unius moraliter actionis. Id est, quia non potest aliter Sacerdos ministerium suum, et actionem illam perfecte adimplere modo conuenienti: saepe enim non possunt reliquia contemneri, neq[ue] ante abluitionem sumi. unde Ecclesiae ieiunium praecipiens intentio non est credenda vllatenus aduersari.

Quoties iuuentur fuerint

n. 244. Circa quod P. Suarez sic faciendum statuit ait quando moraliter oportuerit, qui videtur significare non esse absolute licitum. unde dubitari ulterius potest, quando id erit moraliter conueniens. Sine ullo tamen senyulo fieri potest, quoties reliquia extiterint, quia hoc clare probat ratio aduersa de sacrificij actione, quae una moraliter est, et de illius perfectione, ac conuenienti modo ministerium adimplendi. Quod si ad necessitatem reducitur, iam ratio talis minime erit sufficiens; quam tamen et ipse Eximius Doctor, et alij sufficienter

arbitrantur. Unde eo stante videtur particulas debere sumi, etiamsi com-
 moditas non desit ad eorum conservationem. Quod quidem tunc acci-
 dere poterit, si quando Sacerdos post Missam datus Communionem,
 pyxidem e Sacramto extrahit, in Corporali particulam aliquam deprehendit.
 Est enim tunc facile eam in pyxide reponere; quod tamen si facias,
 convenienti modo non se gerere ratio addrecta convincit: quia scilicet
 sacrificium perfecte non gerat, cum aliquod ex eo relinquit, quod a se
 sumendum consecrauit. Licet enim non sit necessarium, ut Sacerdos totum
 id sumat, quod consecrat, cum pro alijs etiam consecrare possit: id tamen
 quod a se sumendum consecrat, sumere debet, quia sumptio, vel ad sub-
 stantiam sacrificij spectat, ut volens multi, vel ad integritatem. Non videtur
 ergo iuxta mentem Doctorum sic tenentium et probantium, aliter fieri
 posse, cum in eo et ratio convenientia, et integritatis requisita concurrant.

Et debere
 Semper ita
 fieri debe-
 tur.

Unde et P. Vasquez, qui ait non esse obligationem particulas huiusmodi
 sumendi, si seruari possint, probabiliter quidem loquitur, sed non iuxta ratio-
 nem communis assertionis. Et quidquid de obligatione in ordine ad culpam sit,
 de maiori quidem convenientia non videtur posse dubitari. Et vrgen ex re-
 ceptissima sententia potest, iuxta quam, qui in Missa post consecrationem etiam
 solius hostie recordatur se non esse ieiunum, debet in ea prosegui. Pro quo ipse
 Vasquez Cap. 5. §. Idem dicendum ieiunatis is, quae habet Disp. 208. cap. 2. Nam
 communis ea resolutio in eo fundatur, quod integritas sacrificij praefrenda sit
 Ecclesiasticae legi ieiunij. Ex quo arguere pro casu, de quo est sermo, efficaciter
 possumus: quando quidem particulae de integritate sacrificij sunt, ut ergo
 absoluta necessitas non sit, quia eam communiter non recognoscunt Doctores,
 saltem magne convenientiae onus incumbit Sacerdoti. Unde non bene P. Gaspar
 Hurfadus Disp. 9 de Ieiunij. Difficult. 17. Nos tamen, assensu particulae re-
 positam non posse post abluitionem sumi, si seruari possit, sed reponendam in
 Sacramto, quia tunc absq. causa aliqua excusante sumptionem a non ieiunio
 sumitur: constat enim causam esse legitimam et vrgentem, ut iam vidimus. P. Hurfadum.

Saltem ut
 esse valeat
 conveni-
 ens

Etiam si
 seruari pos-
 sint contra

Num. 243 ait P. Lucendano: Et eo secundo. Non solum minuscule particulae,

Affertio 2.
Idem de hosti-
olis seu For-
mis statu-
ens.

seel hostiolae, quas Formas dicimus, pro communicandis alijs consecrate, sumi possunt, sicut ille, ut accidit cum Communio fit post Missam, et aliqua facta Communione supersunt. Sic P. Suarez supra. Posse videmus, Chamerota, P. Filiucius, quos citat et sequitur Bonacina Tom. i. Disp. 2. de Euchariſtia. Quaest. 6. Puncto 2. nris et 14. P. Fagundez n. 31. P. Vasquez et P. Praepositus supra. P. Henricus. P. Aguirius Quaest. 8. n. 68. et alij. Licet autem ita sentiant, non est tamen apud eos ratio, quae resolutionem istam et precedentem complectatur. Illa enim quae pro precedenti adducta est, ex integritate sacrificij procedit, quae non videtur posse ad presentem adaptari. Particulae siquidem pro communicandis alijs consecratae, ad integritatem sacrificij non spectant, sicut aliae, quia non consecrantur, ut a Consecrante sumantur, licet simul consecratae cum hostia unam sacrificionem constituent: ergo ratione integritatis sumi nequeunt. Nihilominus sufficiens ratio praedicta potest: tum quia dici possunt ad integritatem pertinere, quatenus ita consecrantur, ut Sacerdos virtualiter intendat eas sumere, si forte supersint. Tum etiam quia ratio communis Doctorum non ad integritatem sacrificij referenda est, quo pacto nos sumus argumentati, sed ad integritatem et perfectionem illius actionis.

Affertio 3.
Idem con-
cludens de
particulis
ex alia
Missae.

Num. 247 Dicit tertio P. Auendaño: Particulae post summptionem abluitionis inuenta sumi possunt, etiamsi ex alia sint Missa relictae. Sic P. Suarez supra §. ad secundam, quatenus sic ait: si autem sint ex praesantificatis, consultius erit illas reservare, sicut antea conservabantur. Si ille, qui etiam consultius esse ait, oppositum indicat fieri absolute posse et ita probabiliter. Quod etiam tenet P. Fagundez sententia P. Sicarij, et verba desumens. Bonacina supra n. 14 dicens melius esse eas reservare. Est ergo hoc probabile, cuius tamen ratio apud Scriptores non occurrat: potest nihilominus ex eo fundari, quia ad actionem praesentis sacrificij non solum pertinet, quicquid a Sacerdote oblatum est, sed etiam quod ab alio, si illud sumere sit conveniens. Unde manifestum est Sacerdotem posse sumere ante oblationem ex alia Missa relictae, sicut et punficare ciborium, in quo sacrae hostiolae asservantur: ergo quemadmodum sumere a se consecrata potest post abluitionem, ita et consecrata ab alijs, quia hoc etiam pertinet ad actionis illius complementum.

Num. 248. Dicit quarto. Praecedens resolutio videtur procedere non solum

de maiusculis particulis, sed etiam de hostiis pro Communione tribueda consecratis. Id probatur ex eorū auctoritate, quos nuper adduximus. P. Suarez absolute loquitur de reliquijs post datam Communionem, sicut et P. Fagundes et Bonacina: post Communionem autem non solum reliquiæ minutiones, refare solent, sed etiam formulæ aliquæ. Si ergo oporteat ciborum purificare, sumi poterunt, aut quavis aliâ rationabili causa intercedente. Bassius de reliquijs loquitur, etiamsi notabilis sint quantitas. Et quidem P. Fagundes de reliquijs loquens presentis sacrificij, ita sumi a Sacerdote, qui per longum spatium Communionem populo dispensavit, et postea vasa purificat, posse arbitratur: nec nullum in eo esse dubium, non dubitet pronuntiare. Quod quidem oportebit, observent illi, qui scrupulis circa ista perurguntur.

Affertio 4. resolutio. n. 1. cedente de hostiis etiam procedere videtur

Num. 249 Dicit quinto. Etiam si Sacerdos ab altari recedens, poterit particulam inventam sumere, quæ comode servari non possit. Sic citati, quatenus id admittunt, quando sine irreverentia servari nequit: quæ quidem ordinariè continget: cum enim Sacerdos nequeat sine nota ad altare redire, videtur particula in Sacrificia servanda secreto, unde et irreverentia est manifesta. Est ergo sufficiens ratio, quæ ex incommoditate in absentia desumitur, et ita generalius locutus circa hoc P. Martinon Tom. 4. Disp. 35. n. 63. et de aliorum voce testatur P. Arriaga n. 51. cum essent valde docti. Pro quo et alij apud Dianam p. 6. Tracl. 6. Resol. 17 et Parte 10 Tracl. 13 Resol. 54. Accedit particulas istas dubitari posse an sint consecratæ.

Affertio 5. Particulas post recessum ab altari posse.

Dicit sexto: Licet aliqua ex prædictis, non ita recepta sint, ad eam non potest privilegium Indium, de quo in principio, probabiliter applicari, ut eo pacto magis licita videantur. Diximus ibi privilegium dictum nihil speciale concedere, sed esse pro tollendis scrupulis impetratum. At enim, qui censeant aliquid aliud præter alias non licitum concedi per illud: et cum nihil aliud præter dicta excogitari possit, ad ea non applicandum.

Affertio 6. Præfatas resolutiones Indio privilegio invari.

De Privilegijs circa ornamentorum, lintheonum, et sacrorum vasorum benedictionem.

Paulus III in Bulla pag 43 sic habet: Posuerunt ij, qui mittuntur a Preposito generali in loca remotissima, a quibus non potest adiri Sedes Apostolica,

vestes Sacerdotales, Pallas, Corporalia, Calices, Altaria, et Coemeteria [si Episcopus, qui ea faciat, Catholicus ibi non adsit] in eis partibus benedicere. Sic ibi. vide Compendium Indicum: In Compendio autem communi de benedictione eorum, in qua virtus intencit, nihil extat: pro alijs autem illud habetur speciale, ut tam propria quam aliena possint benedici. Uteriusus privilegij Indici usum (ait P. Auendano n. 259) non est necessarium, quod in partibus remotissimis Episcopi non sint habitualiter, id est, quod pro locis talibus non sint assignati, et nunquam ad ea perveniant, sed sufficit ne ipsa ibi non esse, sicut in privilegij tenore habetur, verbis illis: Si Episcopus, qui ea faciat, Catholicus ibi non adsit. Ansetur autem non adesse, si sedes vacet, iuxta ibi, quod habet Fr. Amannet ^{ts. i. q. 19.} ar. 3. Item, si Seele plena, quia iam est confirmatus, aut etiam consecratus Episcopus, nondum tamen in Provinciam venit: vel si venit, longe abest, nec brevi speratur adfuturus. Neque enim quod dicitur: Non adsit ibi, omnino materialiter est accipiendum de loco, in quo est consecratio facienda: adesse enim dicitur statim rediturus, qui et non putatur rediturus recessisse, iuxta vulgatam iuris regulam: unde et statim venturus, etiam a loco nunquam recesserit, quia nunquam ad eum pervenit. Quod ergo dicitur Ibi, non est ad locum referendum, sed ad partes in consecratione designatas, loca scilicet remotissima. Si ergo ibi, in locis inquam talibus, Episcopus non adsit, privilegio locus est, iuxta datam explicationem. Quod si adsit, nec velit, aut nequeat, censendus non adesse; inutilis enim pro mortuo habetur, per Textus, et Doctores, quos adducit P. Thomas Sanchez lib. 4. Consiliorum c. 2. dub. 13. n. 1. Ex qua consideratione concessum est privilegium a Sixto IV, et Eugenio IV. de quo Joannes de la Cruz Dub. 9. conclus. 3. et si Diocesanus ter requisitus pro consecratione Ecclesiarum, et Altarium, venire renuerit, à Religiosis possint Episcopi alij aduocari. Et per privilegium Societati concessum a Paulo Tertio in Bulla, quae incipit: Sicubi debetum, si ultra quatuor menses id facere distulerint. Verè enim ac si in mundo non sint, cum ita se gerant, reputantur. Vide et similiter est in casu, de quo loquimur, estimandum.

Nun. 260 ait P. Auendano: Quae benedicti à Prælati, aut ab is, quibus ipi concesserint, possunt, non est ad ea tantum, quae pro eorum usu, coarctandum.

nam et pro externis esse locus privilegio potest. Sic constat ex Bulla Innocentij quam citat, et ex alijs, et ex alijs, iuxta quas in Compendio Societatis ita recognoscitur, et additur moderatio, videlicet; si necessitas urgeat, et Proslati dissentent, et sine eorum offensione. Vbi necessitas late accipienda est, ut quaevis sufficiat, talis prudenter iudicata. Et cum talis est, etsi Proslatus adsit, nihil obstat, si credatur non facile suam ad id operam praestituros. Offensio autem facile vitatur, quia illi circa hoc non multum solent esse solliciti, quibus labor et taedium excusatur: quod de ornamentis et vestibus sacris praesertim intelligendum. In Indijs autem id facilius, quia in d. Benedictionis, nulla huiusmodi limitatio circa praedicta proponitur, sed quae additur de gravi necessitate, et causa magni momenti, ad ea, quae vitiones exigunt, videntur referenda; pro alijs enim non erat, cur maior obligatio in Indijs, circa quas indulgentiores solent esse Pontifices, quam pro alijs generetur.

De Benedictione Ecclesiarum, Coemeteriorum, Oratoriorum, aliorumque.

267. In Compendio Indicio Ecclesiarum et Oratoriorum mentio nulla, sed tantum Coemeteriorum, quia in Bulla Pauli Tertij saepius citata: illorum tantum mentio videtur haberi, sed certe concessio Pontificia ad Ecclesias est etiam referenda, de quibus ibidem sermo, dum sic dicitur: Ac in locis praedictis remotissimis Ecclesias, hospitalia, et alia pia loca, prout expediens fuerit, erigere, ac tunc et pro tempore erecta reformare, sine alicuius praerudicio: et vestes sacerdotales, Pallas, Corporalia, Cahies, Altaria, Coemeteria. (si Episcopus, qui ea faciat, subscritus, nisi non adsit) benedicere, ac profanatas Ecclesias reconciliare possint sic ille. Quia ergo de Ecclesijs locutus fuerat, postea Coemeteria tantum addidit: neq. Oratoria ita necessarium fuit: si enim Ecclesiae benedicti possunt, de Oratorijs esse dubium nequit, cum id multo minus sit. Nec dici potest de erectione quidem Ecclesiarum actum, sed non de earum benedictione: nam cum pro usu erigantur, et ad hunc benedicti debeant, et ibi Episcopus non adsit, manifestum est benedictionem erectionis indulto et nomine comprehensam. De Coemeterijs autem specialis mentio subiuncta, quia non semper solent benedicti, et quia non dicuntur erigi, sicut Ecclesiae. Praeterquam quod, cum Coemeterium accessorium quibuscumque sit

Privilegia Pauli III circa benedictionem Ecclesiarum.

32
respectu Ecclesie, dum illius benedictio conceditur, ea, quae ad Ecclesiam spectat, videtur praesupponi.

262 Hinc est, ut quod de expectatione per quatuor menses ab eodem Pontifice dicitur, de quo superius, ad Indias non sit referendum, quia diversa est dispositio, et circa diversa versatur, ut ex textu liquet. Quod ibi habetur in Compendio communi Verb. Ecclesia. §. 2. in hunc modum: Possumt omnes Praepositi, et Rectors, etiam aqua per eos benedicta, praesertim in locis remotis, ubi Episcopum aquam benedicentem per duas dietas adire non possunt, libere et licite reconciliare nostras Ecclesias, Coemeteria, et Oratoria, et eorum quodlibet, sanguinis, seu seminis effusione, aut alia quomo-
dolibet pollutas, seu polluta, quoties opus fuerit. Concessit Greg. X. praefatis Minoribus. etc. Hoc inquam, pro Indiis necessarium non est, sed Superioribus omnes aqua a se benedicta id praestare possunt, etiam si Episcopi adsint, quia in praedicta Pauli Tertij concessione conditio illa de absentia Episcopi non apponitur pro effectu praedicti, sed pro alijs praecedentibus, ut vidimus. Cuius enim dictionem pro illis fuisse: Si Episcopus, qui ea faciat, Catholicus inibi non esset. postea additur. Ac profanae Ecclesias reconciliare

Ecclesiam possunt. Et ita tenet P. Quintana. Tract. 6. Singulari 13. vel Ecclesia. §. i. fundam. non consecrata tamen nullo asseritionis indicato. Circa quod non est multum diligendum, cum gratis scriptura materia non sit in eo, quandoquidem opinio multorum est, et inter alios, Patrum Suarez, Azorij, Henriquez, Coninch, Reginaldi, Possevini, Grassij, Sayri et Finelly apud Bonacina tom. i. Tract. de matrimonio. Quest. 4. Fund. vlt. n. 27. et Caro. Lugo Disp. 20 de Saeroto. n. 6. asserentium Ecclesiam pollutam posse per aspersionem aqua ab eo benedicta reconciliari a simplicij sacerdote, si non erat consecrata. Addit Bonacina ex P. Henriquez l. 9. c. 27. n. 6. expedire, ut licentia ab Episcopo petatur, vel ab eius Vicario Generali, quod tamen ipse iudicat necessarium. Pro eodem est Diana Parte 1. Tract. 15. Resol. 6. qui et videndus Parte 11. Tract. 8. Resol. 27. Item Diana Parte 4. Tract. 4. Resol. 91. (ubi ait. Si Ecclesia sit benedicta, potest reconciliari per quemcumque simplicij Sacerdotem, et cum aqua benedicta communi, ut habetur cap. si Ecclesia, de consecrat. Eccles. in nota glossa; nec requiritur ad hoc Episcopi licentia ut patet ex ipso textu ibi, protinus lauetur, quod non diceretur, si oporteret expectare licentiam Episcopi, et ita docet Anila de censuris) Parte 5. disp. dub. 9. P. Fayun.

del. in primum Ecclesie Seculari. Lib. 3. Cap. 14. n. 60. Barbosa. etc.
 263. Circa Ecclesias autem consecratos est maior difficultas. Et post a Superi-
 oribus Societatis reconcilian probatur ex privilegio adducto n. precedenti. quod
 de Ecclesijs consecratis procedit: ad reconciliationem enim Ecclesiarum,
 que consecrata non sunt, non est aqua Pontificaliter benedicta, cum vino
 scilicet, et cinere, necessaria, ut citati Auctores tradunt: alia autem, que
 benedicta a quolibet sacerdote potest, inutiliter ab Episcopis posceretur. Et ita
 fatentur Auctores, qui privilegium circa hoc Religiosorum agnoscunt, ut
 Peyrinus, Nouarius, et Grassius, quos adducunt Diana Part. 4. Resol. 91.
 citata, et Hieronymus Garcia n. 54 ac videtur etiam tenere. Pelligrius
 Part. 10. c. 9. n. 38 dum generaliter loquitur. Et hoc quidem uniuersim loquendo:
 nam pro Indijs non videtur necessarium, ut aqua ab Episcopo benedicta,
 siue adsit, siue non adsit, expectetur, iuxta dicta n. 261. Quod tamen si pen-
 sio, a Superioribus Societatis non pretermittendum, tum ex urbanitate,
 et ad remouendam offensionem: tum etiam quia sic in Communis Compen-
 dij propositione prescribitur, et ad quam in Indico fit remissio: ut non liceat
 de privilegio, nisi quantum R. P. Generali visum fuerit communicari conue-
 niens. Quamquam remissio illa, que ad Compendium commune fit, non videtur
 propterea urgere, ut scilicet nihil plus circa illud liceat, quam quod per commune
 privilegium habetur. Constat enim ex dictis cit. n. Ecclesias posse in Indijs vi privi-
 legij Pauli Tertij benedicti: neq. erat ratio, cur circa hoc limitatio apponeretur,
 que circa cœmeteria non est adiecta. Sicut ergo quoad Ecclesiarum benedictionem
 non erat necessaria remissio, ita neq. in ordine ad reconciliationem. Quando
 ergo remissio fit, non tollitur, quod alias licet; sed id, quod iurare potest, et pro
 rerum opportunitatibus vsui esse valet, indicatur.

Num. 264. Neq. obstat, quod in Compendio Indico verb. Ecclesia d. i. id quod
 de absentia Episcopi a Pontifice dicitur, ad reconciliationem referatur; sic
 enim ibi: Ac Ecclesias profanatas (si Catholicus Episcopus, qui id faciat,
ibi non adsit) reconciliare. Sic ibi, quia cum verborum tenor immutatus sit,
 non est credendum ex proposito id factum, sed Scriptoris aut distantis mi-
 nori adimadversione: vel quia qui id ita disposuit, in ea sententia fuit,

Consecratos
 posse vi pri-
 vilegij Pauli
 3 a Religiosis
 Societatis.

Et in Indijs
 non esse ne-
 cessarium
 aqua ab
 Episcopo
 postulari.

ut omnia, de quibus privilegium procedit, pariter iudicaveris comprehensa. Verbis ergo Pontificis potius standum est, que non possunt arbitrio cuiuslibet alterari. Aliquas etiam in Compendijs peculiare Collectionis esse sententias Auctores nostri non uno in loco protestantur. Et in annotatione post d. 2. Verb. Eucharistia, id est obviuum, quam frequentius Doctores prefati rejiciunt, hinc an bene, alterius considerationis sit. De quo n. 222.

De Privilegijs circa administrationem Eucharistie extra Missam Sacrificium.

Comunionem intra Missam debere fieri postquam scilicet Sacerdos ^{ad} Sacram sumperit, antiquus Ecclesie usus fuit: pro quo videri possunt, que adducit Con.

Num. 266. Bellarminus l. 2. de Missa. c. 9. Propter quod concessione speciali Societati Paulus Tertius mandavit id, quod habetur in eius Bulla, que incipit. Cum inter cunctas, in hunc modum: Ac Missas ante diem, circa tamen diurnam lucem, et etiam infra horam post meridiem, quando et quoties, stante legitimo impedimento, moderno, et pro tempore existenti Preposito vestro prefato vel necessarium, vel alias in Domino expedire visum fuerit, et post seu ante illam celebrationem, aut alias, Christi fide libus ipsis Eucharistia, et alia Ecclesiastica Sacramenta, sine alicuius preiudicio ministrandi, Diocesanorum locorum, Rectorum Parochialium, et aliorum Ecclesiarum, seu quorumvis aliorum licentia desuper minime requisita. Hoc Pontifex: ubi satis est perspicua concessionis amplitudo, dum ante Missam, vel post illam, aut alias comunicandi facultas tribuitur: quod enim, alias dicitur, vsuatum tribuendi modum indicat, cum Sacerdos super pallio et stola indutus, tale exhibet ministerium: siue Alba et stola, si forte ad ministrandum in altari sic reperitur, dum Communicatio petitur, quam non oporteat protelare. Et cum aileo ample sit huiusmodi concessio; in Compendio tamen Communi v. Eucharistia, aut verb. Missam nulla illius mentio fit. Monumentis Minorum de qua d. 3. in priori Verbo, ut Eucharistia ministrari possit omni tempore. Aliud d. 4. ex Minorum privilegijs, ministrandi illam quibuscumque personis, quoties opus fuerit. Itaq; aucto presentis instituto describere potest: si enim omni tempore, et omnibus quoties opus fuerit,

ministrari potest: ergo extra Missam, quia et extra illam tempus occurrere potest, in quo oporteat illam ministrari. Sed. Verb. Sacram^{ta}: primi legij pre-
dicti extat; nec tamen specialis concessio in ordine ad illud, de quo agimus,
quidquam additur. Sed tantum in Annotat. sic dicitur: Facultas quidem
ministrandi Eucharistiam omnibus Sacerdotibus conceditur, iuxta id, quod
dicitur est, verb. Eucharistia. R. 2. Sic ibi. in d. autē illo Festum Paschae Resur-
rectionis, et articulus mortis excipitur, nisi necessitas urgeat.

268. Quia vero ante Missam dari Communio potest, difficultas occurrit An dari
circa modum, quo id fieri debeat, solent enim aliqui post inceptam Missam, Communio
et Psalmo cum Confessione ac Orationibus ante Introitum dicitis, sacramentum post inceptam Missam
aperire, et Communione administrare. Quod quidem non est Missalis Rubricae queat.
conforme. d. enim 3. n. 2. De Ritue senecando in celebratione, sic habetur:

Producens manu dextra etc. dicit intelligibili voce. In nomine Patris, et Filij,
et Spiritus sancti, Amen. Et postquam id dixerit, non debet disvertere quem-

cumq; in alio Altari celebrantem, etiamsi Sacramentum eleverit, sed conti-
nuate proseguat Missam usq; ad finem. Sic ibi. Juxta quae, quum Missa
interrumpenda non sit, non licet Communione ante Introitum ministrare.

Si dicas Missam interrumpi solitam Coniunctione: id certe ex Ecclesie praescripto
fit, sicut et per oblationes ad Offertorium ex illius permissione, et per Commu-
nionē itē circa finē ex Ecclesie ordinatione: Vide ibi gl'ra. Tunc autē
q^o Communio datur ante Missā, Benedictio post Communione conferenda etc.

An autē Indis ministrari Eucharistia possit in mortis articulo, questionis
est minime praetermittendae. In qua illud in primis videtur certum, quod

si Indi acceptum Viaticum ad Ecclesiam deferantur, quod saepius accidit, Indis pro
non sit illis denegandum. Probari hoc potest ex Bulla Pauli Tertij, Licet de sias Regulari-
bitum, in qua sic loquitur: Nec non omnibus et singulis Christi fidelibus tam sias Regulari-
forensibus, quam in civitatibus et locis, in quibus Socij praedicti consistunt, bus ritibus
concomitantibus, aut illac transferentibus, Eucharistia Sacram^{ta}. (quod in suis Ec-
clesijs decenter tenere Socios praefatos volumus) quocumq; anni tempore, Cum.

praeterquam in Festo Paschalis Resurrectionis Dominicae, et mortis articulo,
nisi necessitas urgeat eorundem fidelium, Parochialium Ecclesiarum Recto-
rum licentiā minime requisitā, accipere libere et licite valeant. Sic Pontifex.
Juxta quae, cum necessitas urgeat, dari Eucharistia potest: atq; cum Indi ad

Ecclesiam acceptam Ecclesiam defenduntur, necessitas urget. ergo clari illa potest, nullam Parochorum licentiam requisitam. Quod necessitas urgeat, ostenditur: quia si circa licentiam petendam cura deferentibus imponatur, timeri potest, ne infirmus sine Vaticano moriatur. Præterquod quod Parochi multi esse non solent, dummodo illis iura funeris integre reseruentur.

Posse etiam ad infirmos deferri.

271 Si vero ad infirmitatem domus Viaticum defendendum sit, similiter dicendum, si Parochus in populo non adsit, ut sapius accidit, eo quod plures populi uni et eisdem Parocho committantur, eadem enim ratio est, vel quia forte, etsi unus populus tantum sit, tunc abesse contingit. Quod quidem etiam sine privilegio fieri posse, non obstante Clement. Religioni, de privilegijs, in qua excommunicatio maior ipso facto inveniunda profertur, tenent communiter Doctores, ut videtur potest apud Faugundes circa tertium Ecclesie Præceptum (lib. 3. c. 2. n. 20. Vbi plures adducit. Et addunt illi idem faciendum, si Parochus malitiose neget. in quo quam caute procedendum sit, vide hic apud P. Auendaño.

De Privilegijs pro duabus Missis Sacerdotis

n. 275 De quo in Bulla. ^{missis eodem die.} ~~licet debitum.~~ Parulis III sic ait. Et quia in memerosis populis illarum regionum tanta est Sacerdotum raritas, ut unus pluriem curam populorum suscipere debeat: ut bis eadem die Missam celebrare diversis in locis valeant. Non ergo (ait Auendaño n. 275) queraris ratio convenientie ad hoc videtur sufficiens: Sacerdotum raritas, et populorum numerositas, ut stare locus privilegio possit, erigitur, et id quidem in illis, quibus pluriem cura populorum incumbit. Non vero requirit Pontifex, ut hæc cura Parochialis esse debeat, sed quod non est opus privilegio, iuxta communem Doctorum sententiam, ex quibus plures refert P. Faugundes circa primum Ecclesie præceptum (lib. 3. Cap. 16. n. 5. Sufficit ergo, ut cura quascunque sit, ex charitate scilicet ob necessitatem assumpta est. Faugundes supra n. 12 sic habet. Quamvis enim in omnibus fere Orbis partibus multi iam sint Sacerdotes: tamen non raro etiam inter Catholicos, aut aliquis ex prænumeratis casibus potest evenire, aut alij, in quibus iudicio prudentis necesse sit tunc bis sacrificare, maxime in castris ac oppidis rusticis, in quibus non ita facile est invenire huiusmodi Sacerdotes, qui commode possint spiritualibus proximorum subvenire: nam in populosis urbibus, ac oppidis cultionibus raro id contingere potest. Hæc ille. Sæpe quod cum memerosus est populus, et omnes nequeunt ad eandem Missam concurrere, id

n. 276.

licet, ut tenent Doctores, quos adducit et sequitur Diana Parte ii. Trad. 2. Resol. 34.
 et n. 277. ait S. Auendano: Ex quibus apparet plus ex Jure, ^{et illud Doctores} intelligunt, quod per dictum privilegium licere: illud siquid pro casu tantum
 conceditur in eodem contentis, quanto scilicet numerosi sunt populi, et vnus pluri-
 um curam gerit, cum tamen Doctores ampliores a Jure facultate concessam
 affirmant: quandoquid boni vini arbitrio dispensatio reseruetur, et in
 pagis non ita numerosis, ut esse solent, et oppidis rusticis id licere testantur.
 Bene venim et privilegium, cum fauorabile sit, posse extendi, debet tamen
 concessioni forma seruari, ut verborum proprietas reseruetur. Poterit itaq. Sa-
 cerdos duas Missas facere, etiamsi populi non adeo numerosi sint, et etiamsi
 sacerdotum raritas non sit magna, sed aliquoties iudicio prudentis: quia
 totum id privilegij verba patitur.

De Privilegijs circa Sacramentum Penitentiae.

An respectu Indorum sit peccatum aliquod reseruatum,
 a quo absolue nequeant approbati Confessores.

Num 293. Tituli 12. Cap. ii. ait S. Auendano: Dico primo: Religiosi Societatis, ^{Asperio ja}
 et qui eorum gaudent privilegijs, possunt Indos absolue ab omnibus casibus a Religiosis
 Sedi Apostolica reseruat, nullo excepto. Probatur ex Bulla, ^{Sacredti papa} licet deuitum Pauli
 III et Julij III, quae incipit: Sacra Religionis: Quod autem Julius de Professis ab omnibus
 loquatur, nihil obstat, quia Paulus absolute de Socijs loquitur. Preterquam quod reseruat, si-
 etiam illius concessio ad sacerdotes quoscumq. Societ. potest et debet extendi: ^{Indos absolui}
 quia absolute et omnimode confirmat omnia ab alijs Pontificibus, et a se, ^{uilegiatis.}
 concessa, quomodolibet, et sub quibuslibet tenoribus et formis. Neq. item Professus
 in ea proprietate suam, qua a non Professis in Societate. discernuntur, ^{secundum}
 secundum aliam vniuersationis significationem, iuxta quam aliqui dicunt
 Religionem talem, aut tale institutum profiteri, sicut et dicuntur diuersorum
 spatium homines profiteri illos. Id quod ex verbis eiusdem Pontificis liquet,
 sic enim ait: Per te, vel alios Societatem ipsam professo. Vnde cum addit inferius:
Per te, et successores tuos, vel alios similiter Professo: eodem modo est intelligendus.
 Quod ad haeresim attinet, in concessione Pauli III contineri illam Societas iudicauit. ^{Haeresis}
 Cum enim concessioni Julij III in verb. Absolute non meminisset, in Adnotacionibus ^{absolutio}
 cautionem addidit circa illam, et cum Neoplytis vtendum tantum huiusmodi fa- ^{concessa pro}
 cultate prescribit. Vide ibi plega. ^{Indijs.}

295. Adducit praetera Fr. Ioannes Baptista in Anomaduersionibus pro Confessione
 Indorum fol. 151 concessiones alias, de quibus, quia generales sunt, dicemus inferius,
 et praesertim Omnimodam Indiarum. Et auct. magis speratis ac intentum, quae

Concessio specialissima ad intertextum ex Confessione Hispana lingua confecta iuxta Gregorij 1561. concessio.

habetur in Confessione, auctoritate Synodalis Concilij confecta sub finem, his verbis: Por Bulla de Gregorio Decimo tertio, a instancia de la Magestad Catholica, se concede a todos los Arceobispos, y Obisgos de las Indias, y a las personas, a quien ellos en esta parte cometieren sus veres, que puedan absolver de crimen de here- cienia, como en el fassero exterior, a qualesquier Indios hombres y mugeres. Y asi mismo a los que fueran naidos de Indios, y Moras, y de Moros y Indias imponiendoles alguna penitencia saluabile. Y declara su Santidad, que quanto a esto no estorua el uso declarado, que por Bulla de la Cruzada no se concede absolver de caso de heregia. Ex litteris authenticis Gregorij XIII. Fuit emittado este Breue por el Comissario General de la Santa Cruzada Don Thomas de Salazar y añachose a los Privilegios vistos por el Santo Concilio Provincial por mandado del Rmo. Metropolitanano. Sic ibi euident alicui

Videm sine privilegio videtur iuxta quorundam doctrinam.

posset prefata sine privilegio licere: Episcopus enim posse a reservatis Pontifici absolvere, cum ille requirit adiri, ut in Indijs accidit, tenent et, quos Diana sequitur Parte II. Tract. 8. Resol. j. et in defectu Episcopi Parochum, atq. in huius defectu simplicem Sacerdotem. Pro quo et Parte 5. Tract. 9. Resol. 6. §. non desinam. Et procedit quidem resolutio dicta in notorijs, nam pro occultis concessio est manifesta. Quod autem notorium circa hoc dicatur, videndum apud citationem Parte II. Tract. 8. Resol. 6. §. Adducit alias probationes ex Fr. Joanne Baptista. Sed

Probatio melior ex eo, quod casus desinant esse Papales, dum Episcopi conceduntur.

Num. 297 ait P. Accensano: Melius probari potest ex eo quod Religionis ipsorum absoluerent a casibus, qui non sunt Papae reservati, Indos praesertim, pro quibus non solum illi, sed reservati etiam Papae conceduntur, ut vidimus supra. Et autem ipso quod casus, de quibus loquimur, sint concessi Episcopis generaliter, et condignis, ac non personis, quarum industria requiratur, adhaerent, desinant esse Papales: quod tenet P. Thomas Sanchez in Opere morali Lib. 2. cap. 54 n. 27. et multi Recentiores. Constat autem industriam personalem non requiri ex tenore confessionis, cum in ea sic dicatur: Se concede a todos los Arceobispos y Obisgos de las Indias, y a las personas, a quien ellos en esta parte cometieren sus veres.

Pro quo et videtur potest P. Petri inanis Tract. 8. c. 3. n. 68. et P. Merdus in expositio.

Bulle aisy. 23. n. 63. Num. 298 Dicit 2do Archiepiscopi, et Episcopi, et ij, quibus ipsi commissum, Indos absoluerent ab omnibus casibus, nullo excepto, Pontifici reservatis. Constat ex dictis n. 305 et seqq. Non est autem necessarium, quod commissio fiat pro casu

Affertio 2. Ordinarios Relatos Indionum ab omnibus

singulari, sed generalis sufficit. quod probo, quia quando Concilium ^{absolvere}
 Tridentinum voluit commissionem generaliter non fieri, id expressit, ut in ^{posse, et qualis}
 casu heresis, pro quo Sess. 24. Cap. 6. et talis solet esse, stykus Pontificum: ergo ^{pro eo commissio}
 cum in commissione predicta non fiat, non est cur necessario sit faciendum, ^{sufficiat.}
 asseramus.

Dicit tertio P. Auendano. Omnibus Indorum Parochis videtur facta ^{Assertio 3.}
 commissio ad effectum dictum. Id constat. Quia cum maxime illis necessaria, ^{Parochis}
 sit, neq. Indi possint ad Praelatos remitti, aut facultas in casibus frequenter ^{eam officio}
 occurrentibus peti, nequit illis iuste denegari. Quando ergo officium ^{comitti.}
 Parochi tribuunt, etsi non exprimant, tacite tamen illam conferunt, quia
 et pariter credendi sunt omne illud conferre, sine quo nequit officium
 reite administrari, iuxta dicta n. 176.

Num. 299 Dicit quarto: Sacerdotes alij, qui ita approbantur, ut Parochiam ^{Assertio 4.}
 esse adiutores possint, eandem censendi sunt facultatem habere, ob eandem ^{Idem de}
 rationem. immo et illis forte maior convenit, quia facilius se illis Indi, ^{coadiutoribus}
 quam Parochis credunt, et in quibus lapsi fuerint, manifestant.

Dicit quinto. Sacerdotes alij comunitate approbati, facultates sibi con- ^{Assertio 5.}
 cessas consulant, quia non eo ipso, quod approbetur, censeri debet ad eam ^{sed non de}
 approbati, quae tanti momenti sunt, et quae si generaliter essent omnibus ^{comunitate ap-}
 concedenda, frustra Praelatis supremis fuissent concessa, et is, quibus illi ^{probatis, nisi}
 concedenda. iudicaret. Si autem ex usu aliud habeatur, et Praelati circa ^{ferat.}
 hoc nullam soleant limitationem adijcere, nec curent, ut ad se talia crimina
 deferantur, aut specialis commissio postuletur, iuxta stykum huiusmodi pro-
 cedendum, quem communis scriptorum doctrina complectitur. In Concilio
 autem Limensi Tertio Act. 2. Cap. 17. omnibus Parochis et Confessarijs appro-
 batis casus predicti conceduntur, optima reddito ratione. Vide infra n. 431.
 Vbi et de mixtum progeniti; quamvis concessio, de qua n. 295 de mixtum
 progeniti ex Indis et Mauris tantum videatur procedere.

An quod de Indis dictum est, ad omnes Indianum
 incolas possit extendi.

Dicit 6. Absolute loquendo omnes Indianum incole absolvi possunt a casi- ^{Assertio 6.}
 bus Pontifici reservatis, etiam in Bulla Canonae contentis per Religiosorum ^{Omnes Indiani}
 privilegia. Probatur clare ex privilegijs adductis Pauli et Iulij Tertij, ac quo ^{in colas absol-}
 n. 303. Illa enim de omnibus Indianum incolis procedunt, dum ^{sibus Bullae Canonae}

dicitur: Fideles ibi commorantes. Et ita absq[ue] ulla dubitatione proponitur in Adnotationibus ad illa: dum moderatio circa illorum usum indicitur, et inter Neoplytos, ac Christianos alios diversitas constituitur. Quae quidem omnibus in privilegijs communicantibus debent attendi.

Affertio 2. N. 301. Dicit Secundus. Quod ad haeresim attinet, ubi est Inquisitio, nequeunt Religiosi ⁱⁿ privilegio ditionum Hispanos et Europaeos alios absolere. Id probat. Nam virtute Bullae Enciclicae nequit absolui, si enim in ea expresse habetur, neq[ue] oppositum potest tuto sustineri ob declarationes Pontificum, pro quibus videtur potest P. Mendus Disp. 23. citata. Cap. 2. Item in Edicto Inquisitionum promulgata est prohibitio specialis circa hoc S. D. N. Alexandri VIII. pro Subileo ab eodem concessa. Ex quibus videtur constare virtute privilegionem id praestari non posse: si enim posset, prohibitiones dictae essent prorsus inutiles, cum adeo facile possit absolui per privilegia Religionum obtineri.

Affertio 3. Videri, ubi non est Inquisitio. Annotatio Compendij. Num. 302. Dicit tertio. Vbi non est Inquisitio, licet usus privilegij praedictus. Ita supponitur in Adnotatione ad illud verb. Absolutio. Ita Vbi sic dicitur: nec in locis, in quibus Officium S. Inquisitionis residet, haec facultate utentur, nisi cum solis Neoplytis, et ea moderatione, ut Inquisitores nulla ratione offendantur. Supponitur ergo in locis, in quibus Inquisitio non est, cum omnibus facultatis praedictae usum licere. Pro quo et est privilegium aliud a Paulo V. et Urbano VIII. cum temporis limitat. concessum, et ab Innocentio X. confirmatum, licet temporale etiam sit, sed a Successoribus dubio procul continuandum, in quo sic dicitur: Insuper Presbyteri eiusdem Societatis Iesu, quos in Saracorum, et aliorum infidelium terras, et alias vti-

usq[ue] Indiae, et transmarinas regiones maris Oceani, ad quas Hispani et Lusitani penetrant, ac provincias remotissimas, ubi non est Inquisitio, et fideles inter infideles degunt, neq[ue] Ordinarij saltem inter duas dietas existunt, huiusmodi facultatem habentes, Praepositi Generalis misent: Christianos in eisdem provincijs, Indijs, et regionibus commorantes, ab omnibus peccatis, sententijs, et censuris, etiam in Bulla bene Domini contentis, et reservatis, etiam gratiose absolvendi facultatem. Et hoc privilegium exponendum esse probat P. Arcendano, ut restrictio in eo nulla sit, quae de novo sit adiecta, sed potius favorabile aliquid largiatur. Quod ergo dicitur, ubi fideles inter infideles degunt, illud ipsum est, quod a Paulo Tertio dictum: in terras Saracorum,

Novam non habere restrictio-
nem, licet ali-
qualis appa-
reat.

Paganorum, aliorum infidelium. Vbi scilicet adhuc de conversione agitur, et multi haereses infideles sunt, ut in omnibus fere Indianum regionibus accidit. Quod si in aliquibus iam infideles non extant, quia et Indi gentes aut fere consumpti, sicut in Insula Hispaniola, ac in Dominici, ac nonnullis alijs, pro ijs, quod sequitur, suffragatur: et in alias Provincias remotissimas, a quibus non potest adiri Sedes Apostolica. Hoc autem ultimum sublatum est, et eius loco positum, ubi non est Inquisitio: ut pro eodem sequi debeat, quod adiri Sedes Apostolica non possit, et quod non sit Inquisitio, aut loco vnius succedat aliud (vide ibi plura). In eo autem quod de Ordinaris dicitur, videtur esse limitatio, sed reuera non est, sed magis explicatio favorabilis: Episcopi enim sunt Ordinarij Inquisitores: et cum de Inquisitione dicitur factus, hoc non tantum de habentibus delegatam potestatem, qui communiter Inquisitores dicuntur, sed de Ordinarijs etiam accipiendum Pontifices declarant. Quia vero dubitans poterat, quando non esse dicerentur, explicatio addita est de duabus diebus, seu duonum dierum itinere, iuxta communem explanationem. Quod quidem satis favorabile est. Nam: 304. Et iuxta hoc videtur explicandum, quando Inquisitio non dicitur esse in ordine ad predictum effectum, regulandum enim videtur, secundu- dum quod de distantia Inhibitionum dicitur, quia eadem omnino ratio est, neq. apparet, cur esse distinetur debeat inter distantiam Inquisitionum et Episcoporum, qui Ordinarij Inquisitores sunt, in ordine ad effectum omnino eundem in personis eisdem. Et quia in Indijs viae solent esse difficiles, parviores leuere multoties sufficient, quam in Europa vnius diei soleant itinere percursi. Et hoc quidem circa inueni haeresis intelligendum videtur, de quo in Annotationibus privilegij tantum est sermo, et iuxta quam privilegij alterius concessio procedit: nam de alijs non ita procedit dispositio, a quibus absoluti possunt, qui in ea incurrent, etiam cum non ext- ferit distantia praefinita. Nec videtur privilegiorum istius Bullae publica- tione sublatum, quia Bulla directe privilegia circa illud non tollit: quatenus autem ex tali prohibitione colligitur mentem Pontificum esse, ut facultas alicui generalis non sit, quia sine gravibus stare inconuenientibus

Quid circa his copos, et Ordinarij sunt Inquisitores.

Distantia eadem Inquisitionis, quae et Episcoporum sufficit, circa absolutionem ab heresi.

In criminibus alijs nulla necessaria. neg per Cruciatam tolli.

nequis, id non videtur aduersari: quia id quod per privilegium cum mo-
 deratione concessum a tot est Pontificibus concessum, nequis diu graua
 inconuenientia continere. Et ex eo etiam soluitur id, quod ex suspensione
 facultatum obijci poterat, iuxta id, quod a nobis est superius comprobatum. Nam
 facultas haec non est absolute contraria intentioni Pontificum in Bullae expedi-
 tione. Nullus enim ex eo, quod ubi Inquisitio non est, et Ordinarij absunt, ab-
 solui a peccatis possit, Bullam recusabit accipere, cuius pro multis alijs cono-
 da potest expirari. Et haec quidem pbilosopbandi ratio, an minus aliquid simi-
 le vero contineant, videant doctores.

Absolutione U n. 305 ait P. Auendaño: Et multo plus aliqui, hac in parte concedunt, dum
 absoluta pro- sine limitatione aiunt absolutionem ab haeresi licere virtute privilegij Pauli
 facta licere. Tertij Sic enim tenet P. Ioannes Perz Menacho in explicat. privilegionum Indio-
 uilegij Pauli non Verb. Absolutio. Dub. 8. et adducit Ioannem de la Cruz; Fr. Ioannem Baptistam.
 Tertij, aliquo Zenlam, Ioannem Marianum Brasiliens, Magistrum sacri Palatii in India Purga-
 tum senten- tonio, et alios. Et n. 306. respondet argumentis in contrarium n.
Reputatur. Num 308 ait P. Auendaño, efficaciter hoc refellendum, si de facultate ab-
 soluta et omnimoda ad absolutionem de haeresi conferatur. Nam Cruciatas,
 et Sublitteram anni Sancti, aut illi simile, omninim maxime concessiones
 sunt; et tamen in illis absolutio dicta prohibetur ob graua inconuenientia,
 quando ad illam absoluta facultas conferretur: ergo manifestum signum
 est non esse voluntatem Pontificum eam alia generaliter indulgere.

In Indijs Denique n. 309 ait: Quod pro Indijs specialis ratio non sit in ordine ad
 idem procedere generalem concessione, ex eo offenditur, quod in Indijs etiam publicatur Cru-
 re quoad ge- ciata cum eadem prohibitionem, ergo signum est graua inconuenientia
 neralis concessi- in Indijs ex absoluta concessione timen. Et certe a crimine haeresis per Bullam
 onem. in spatio biennij semel tantum in vita, et semel in articulo mortis absolui posse,
 vel ad summum bis durante spatio, si duplex Bulla sumatur, sine grauibus
 stare inconuenientibus nequit: ergo multo maiora timen possunt ex ab-
 soluta facultate nullis temporis spatij coartata. Sublitteram etiam eodem
 modo in Indijs publicatur et eadem restrictionem, etc.

Societas re- N. 313 ait, ^{Pallendario} ^{Summa} Congregat. Decreto 2i nostris privilegijs, quae habet
 montianis. in ordine ad absoluedum ab haeresi, ita renuntiasse quoad Hispaniae regne,
 privilegio etiam Indias etiam comprehendend, quatenus absolute eorum vob non licet, nisi
 pro Indijs

cum moderatione adhibita, et a nobis explicata. Constat ex editione fons-
pendij post quintam Congregationem in quo facultas dicta eam annotatione
nam exposita continetur. Congregatio ergo cum de Regis ac Dominij S. *Sed non quod*
Tribunali subiectis est locuta, Indias minime voluit comprehendas, *illam spe-*
quoad speciale illarum privilegium, quia neq. hoc Regis postulatio contine- *riale privi-*
bat, sed quod usu nonnullorum privilegiorum in illis regionibus abstinere *legion*.
Pro Indijs enim sciebat S. Tribunali, quod a Rege ut postularet, obtinuit,
satis providam in Compendio adhibitam cautionem. Vide plura apud P. Auendano.

Notanda quedam circa usum Privilegiorum

de quibus dictum
Num. 314 ait P. Auendano. Etsi Commissarij Inquisitionis adsint, si tamen *Affectio. i.*
distantia interveniat, de qua loquitur privilegium, usus illius licet. Sic *Etiam si adsit*
Doct. aliqui. Et ratio est clara, quia Commissarij communiter loquuntur, et pro- *Commissarius*
ut in Indijs solent constitui, non habent iuris dictionem in foro interno. *non censeri*
Sed ad specialem quamdam providentiam designantur, et ita in ordine *ad esse Inqui-*
ad bonum animo, quod privilegij conceptione pretenditur, perinde est *sitionem ad*
ac si non adessent. Si vero contingeret Commissarium facultatem habere *effectum*
pro foro interno ab Inquisitionibus eidem attributum, iuxta probabilem *absolutio-*
sententiam de facultate eadem pro foro dicto Inquisitionibus competentem, *nis.*
et eandem delegandi facultate, aliter videtur dicendum. Tunc enim in
eo loco diceretur esse Inquisitio, quando quidem in eo Minister eiusdem
adest, ad effectum huiusmodi sufficienter instructus. Nihilominus hoc non
videtur certum; quia revera, et secundum communem, ac receptam loquendi mo-
dum, ibi Inquisitio non est. Et preterea Minister talis satis dubia facultate
est praeditus, unde Religiosus Privilegiarius, cui illa rectius conceditur, videtur
preferendus. Praeterquam quod in concursu privilegiorum ille est preferen-
dus, qui excellentiori modo privilegiatus est, ut aperte liquet. atque Reli-
giosus in concursu dicto talis est, scilicet ut Minister Evangelicus per privi-
legium Pontificium concessum Religioni: Commissarius autem per nudam
commissionem facultate gaudet a Pontificibus factam Delegato, cui ratione
status nihil tale convenit; in quo excellentia apparet manifesta. P. fest

ergo in concursu Commissarij, data sibi uti a Pontifice facultate.

Affertio 2.

De Vicarijs
Episcoporum
idei statuens.

Mem. 319. Dicit secundo. Id quod est de Commissarijs dictum, de Vicarijs etiam Episcoporum dicerendum. Et ratio est similis: quia, illis non solet talis facultas attribui: quod si tribuatur aliquando, verificatur tamen ibi non esse Ordinarium, quia Vicarij foranei non dicuntur Ordinarij. Licet autem Vicarij Generalis dicatur Ordinarius, iuxta magis receptam sententiam, quia illius et Episcopi, aut alterius, cuius Vicarius est, idem est tribunal, ut habetur in Cap. De

Epse. Ordina-
rios, si Gene-
rales, sed non
ordinarijs.

mana de appellationibus in 6. Pro quo innumeris Auctores adducit P. Thomas Sa-
nos, si Gene-
ch. lib. 3. de Matrimonio, Disp. 29. n. 13. ea tamen facultas non solet illis cum officio
comitti, quia Concilium Tridentinum prohibet per Vicarios absolutionem ab hereti-
canis. Et quamvis probabile sit posse comitti Vicarijs; addunt tamen Doctores id

non posse per modum habitus fieri, sed iuxta casuum occursum. Quando aut
ita fit commissio, Vicarius non fungitur Ordinaria iurisdictione, ut docent plu-
res apud eundem Auctorem supra n. 6. qui et idem asserit n. 16. sed limita-
tione adacta, videlicet si in commissione fiat expressa mentio vicariatus, sive in
salutatione, sive in progressu. Ut tali officiali nostro, vel Vicario committimus,

aut potestatem alias per Nos commissam extendimus. Quae quidem in casu, de
quo agimus, non videntur habere locum; quia commissio ista secretissima est, neq
pro ea scripto uti Ordinarij solent. Accedit id, quod omne videtur dubium sub-
movere: cum commissio haec secreto fiat, non posse ab eo, qui absolvere alias a
predicto crimine potest, an verè illam Vicarius habeat, agnosci: et merito

posse presumere Episcopum circa id modo convenienti procedere: ac quidem
potest ille privilegio suo sine aliqua dubitatione potiri. Fateor in casu, quo
facultas absolute ad effectum dictum Ordinarijs Indianum tribuatur, de qua
an modo competat, valde dubia questio est, alium esse posse concessionis mo-
dum ab eo, quem Concilium superiori determinatione prescribit, et ita for-

sitan illis licet id per alios exercere, sicut in facultate absolventi Indos
vidimus. §. j. Sed tunc etiam valde probabile est non esse Ordinarios respectu
illius, ut citati Doctores sentiunt; etiamsi cum officio pariter tribuatur: quia
officio non est annexa, sed penitus delegata. Cum alias ad huc sub iudice his

sit, an Vicarij sint Ordinarij: unde P. Baroni Tom. i. Tract. 9. Quest. 7. ait opinionem affirmantem videri sibi tutam in gravi, et sequendam: aperte indicans contrarie probabilitatem, de quo et Quest. 24. Ex quo habetur multo plus probabilitatis esse in ea sententia, que negat Ordinarios esse in ijs, quos minime ratione officij conveniunt, sed ex speciali Sedis Apostolica privilegio, pro cuius executione ab Ordinarijs sunt gratiose substituti, procedunt.

Non esse Ordinarios probabilis sententia multo.

Num. 316. Circa Vicarios autem Sede vacante, etsi iuxta communem sententiam, pro qua Doctores supra, Ordinarii sint, debitari tamen potest, an in predicta facultate succedant, que Prelatis Indiarum conceditur, circa hoc potest, et quidem si ita tribuatur, ut perpetuo abscareat officio, et non eligatur persona industria, ad Capitulum transire satis probabilis sententia est, quam cum alijs tenet Barbosa de potestate Episcopi Alleg. 5. q. n. 26. A Thomas Sanchez lib. 8. de Matrimonio, Disp. 70. n. 17. ubi bene offendit non eligi industriam personam, quoties aliquid conceditur Prelatis presentibus et futuris in perpetuum; cum personis incognitis delegetur: pro quo ibidem graves Auctores adducit. Unde et deducit Conclusionem presentem accommodatam instituto.

De Vicarijs Sede vacante. se. v. de. cernitur.

Num. 317. ait P. Auendaño: Sed vero ista ad Capitulum transire alii qui existimant, ut Vicario generali ab eodem constituto, tota ad illum iurisdictio transferatur, de quo fusiore ibi. Sed tamen n. 318. ait: ea que pro predicta sententia allata sunt, non videntur argere, iurisditionem namq. apud Capitulum ^{residere} ~~remanere~~ communis sententia est, et ita ea suspensus, Vicarium etiam suspendi tenet P. Suarez Tom. 5. in 3. p. Disp. 7. s. 4. 3. n. 13. Barbosa et alij, quosam pincationem scilicet a iurisditione. Potest ergo Capitulum facultate que agimus, sibi penitus reservare, aut etiam conferre. Quod si conferat, iuxta eam ~~concedendum~~ est, que dicta sunt n. 315. ut non debeat maior ratio haberi Vicarij a Capitulo electi, quam ab Episcopo designati; cum utriusque facultas dicta voluntarie concedatur. Vide ibi plura.

et in opere Morali lib. 2. cap. ii n. 4. ubi de facultate ab hęc. resi etis affirmat sicut et n. 23. qui et videntur specialiter l. 2. de matrimonio dis. 40. n. 17. ubi bene est

Num. 319. ait P. Auendaño: Dico tertio. Quod in annotatione dicitur his verbis: Pro absolutione tamen a casibus heresis, ea non videntur, cum ijs, quos probabiliter sciverint ad Inquisitionis officium esse delatos, nisi forte hac de re cum Inquisitoribus agatur, atq. ipsi placeat, ut Nos in hac facultate

Assertio 3. circa usum privilegij a cum delatis ad s. officium.

attantur. Diligentissime observandum est, et ut docti quidam Magistri existi-
mant, obligatione sub mortali, quia res gravissima est, et privilegia sic, et non
aliter conceduntur. Patet autem P. Menacho verba illa ad instructionem tantum,
et non ad substantiam pertinere; ex quo fit usum quidem esse illicitum, sed non
invalidum. De P. Arcendiario n. 3 in assertis et probat esse substantialem.

Alia nota Num. 312. Alia autem, quae in eadem Adnotatione habentur, quod scilicet
Poenitentibus declarent nihil eam absolutionem in foro externo prodesse, eosq[ue]
exhortentur ut complices, si quos habuerint, reveleant, et haereticos alios evadant,
et ut in ip[s]is, quae in foro exteriori revelare tenentur, suo officio non desint.
Haec inquam, magna ex parte substantiaalia sunt, sed non ex vi Adnotatio-
nis, sed ex obligatione recte administrandi Sacrament[um]. cum enim Poenitens
ad reveLandos complices, non tamen seipsum, teneatur, quando id facere
sine sui manifestatione potest, nisi damnationem ingens in Christiana Re-
publica timeretur, et ad abinervandum haereticam cautionem iuramentum ad-
hibita esse parendo mandatis laesiva, quam esse necessariam dicant ali-
qui, cum tamen plures negant: pro quo videndus Vaglinus de Censuris
Rom. Pontifici reservatis Parte 3. Conclus. 2. §. i. n. 4. vers. Imo ubi quis: dum
id non praestat, non est capax absolutionis, et ita ad substantiam actus
ita pertinens, ut sine illis validus non sit. Quod vero pertinet ad exhortati-
onem pro foro exteriori, in quo non praebet absolutio libertatem, ad substantialem
non pertinet, quia etiamsi desit talis declaratio, qui absoluitur, Tribuna-
li S. Inquisitionis manet obnoxius, neq[ue] quidquam ex omni[um] declara-
tione illi detrahitur. Cum enim non teneatur se manifestare, si sine absolu-
tur, si sine non absoluitur: pro quo videatur Narceus in Arctica de Iudicijs
n. 53 et seqq. Sotus de regendo secretis Membr. 2. Quest. 7. Dub. j. Diana
Parte. 1. Tract. 5. Resol. 4. ex absolutione nullo modo Tribunalis potestas ab
executione sui muneris impeditur. Potestas autem declarationis talis
defectus sine culpa gravi contingere, aut etiam sine levi, ex oblivione
scilicet: et vix est credibile, ut in eo mortalis culpa interveniat, dum ex
malitia per adiam affectata non omittitur, quae cum commo[un]em nullum
habeat respectu omittentis, nequis ulla ratione praesumi

De privilegio Indiarum Confessionem circa approbationem

Vicle Bullam Clementis X editam anno 1670.

Innocentius X in Bulla, qua confirmavit Privilegia antea Paulo VI et Urbano VIII concessa et iam firmata sic habet. Eisdemq. et semel ab aliquo illarum partium Episcopis approbati ad predicandum, Confessiones audientes, et Missas celebrandum, in Ecclesijs et Oratorijs Societ.

Innocentij X. verba.

Jesus predicta, pro ministerionem huiusmodi exercitio vitentis licentiam et approbationem ab alijs Episcopis, quatenus distent ultra duas diocesis, petere seu habere minime teneantur, sed abs illis premissa facere possint.

Si vero Episcopus ab Ecclesia vel loco, ubi predicatur, vel Confessiones audiuntur, non distet ultra prefatas duas diocesis, tunc licentia etiam Ordinarij ita vicinis prius obtineri debeat, quae tamen per Epistolam etiam impetari possit. Hoc Pontifex. Circa quae quia nonnulla observantione digna occurrunt, pro illis

Num. 330 ad P. Guandano. Diso primis. Quod de approbat. pro Ecclesijs et Oratorijs Societatis dicitur, non est ad Confessiones referendum, unde approbatio talis non est locis adstricta, sed generaliter accipienda. Idcirco non datur clamor: quia privilegium hoc Societati conceditur ad usum ordinarij huiusmodi ministerij: illud autem non solum in Ecclesijs et Oratorijs proprijs, sed in privatis domibus, ad quas pro infirmis vocantur, in Missionibus, et alijs Ecclesijs solet exerceri: non est ergo ad nominata loca adstringendum.

Absentis. Facultatem audiendi confessiones non esse locis adstrictam.

Quod et alijs dicendum pariter. Et quod ad Missas attinet, sine privilegio id fieri potest: de approbatione autem et licentia ad predicandum pro Ecclesijs alijs nihil generaliter dicitur, quia ij, qui idonei iudicantur ad predicandum in suis Ecclesijs idonei etiam reputantur a Pontifice, ut in alijs possint predicare: cum et audientes ydem esse possint, et Religiosae Ecclesiae satis graves et celebres sint. etc. Quod etiam constat ex generalitate verborum, quibus Pontifex utitur, dum addit: Pro ministerionem huiusmodi exercitio vitentis licentiam et approbationem ab alijs Episcopis etc.

Est etiam pro eodem oratio alia, verbis predictis amplius ponderatis, in quibus de licentia et approbatione agitur. Nam ad predicandum in proprijs Ecclesijs Religioni non indigent approbatione et licentia, sed tantum Episcopali

Circa predicatione quid specialiter concedatur.

benedictione, ut constat ex Concilio Trident. Sess. 5. Cap. 2. de Reformat. ibi. Cum qua licentia (Superiorum) personaliter se coram Episcopis presentare, et ab eis benedictionem petere teneantur, antequam predicare incipiant. [Idem declarat Clemens X in Bulla, ad idem predicare posse, quamvis illam non obtinuerint, Quod si Episcopus benedictionem nequidem non concesserit, sed etiam contraxerit, nec in predictis quidem Ecclesijs licere Regularibus predicare. etc.] Quibus autem et qualiter peti debeat, videri potest apud P. Peltizarium Tract. 8. Cap. 4. n. 111 et 12. Cum ergo approbatio et licentia necessarie non sint, dum a Pontifice conceditur, et cum approbatione et licentia in suis Ecclesijs semel obtenta concionari possint, ad generalem facultatem illi faciendi videtur referendam, iuxta ea, que Concilio citato loco prescribit. In Ecclesijs vero, que suorum Ordinum non sunt, ultra

Pro Ecclesijs alienis licentiam suorum Superiorum, etiam Episcopi licentiam habere, teneantur, licentia necessaria sine quo in ipsis Ecclesijs non suorum Ordinum nullo modo predicare possint; ex eodem, sed ipsam autem licentiam gratis Episcopi concedant.

Ex privilegio. 332. Cum ergo in privilegio licentia et approbationis ratio habeatur ad pro-
 dicandum in Ecclesijs Ordinum, quod proprium est respectu Ecclesiarum, que ad
 Ordinum non sunt, id genus superabundantis subiectionis merito existima-
 tur sufficiens, ut ad Ecclesias, que Ordinis proprii non sunt, licentia talis
 extendatur. Quicquid igitur illud est, quod hoc privilegio conceditur, generale
 existimari debet, ut unica generis dicti approbatio tantum requiratur, favorabili
 privilegij explicatione. Cum enim pro Ecclesijs proprijs sola petatur benedictio, non est cre-
 dendum in privilegio plus aliquid contineri, iam enim privilegium non esset, sed in
 unigenis impositio. Vide plura ibi.

Ad predicandum. Licet vero Concilium de solis Ecclesijs proprijs et alienis est locutus, videtur a-
 dum in pla- quibus sine licentia aut benedictione posse Religiosos in placis publicis concione
 teis, an licen- te Latina, quam adducit et sequitur P. Peltizianus supra n. 32. et id quidem te-
 tia necessa- nendum tamquam probabile, quod tamen alias est difficile, cum eadem proventus
 na, aut quid aliud. ratio, et forte maior, in huiusmodi concionibus inveniatur. Et quod Ecclesie tan-
 tum nominate sint, propterea fit, quia in illis ordinarie predicari solet, et
 ita pro communi exemplo posite sunt. Quando autem aliquid ita in dispositione
 Pontificijs aut Civilibus apponitur, non solet generalitatem coarctare, quia epi-
 pla non arctant regulam, ut est canonis Scribentium canon, et Glossa in cap. A
 Dei timorem, de statu Monachord. Pro quo Marius Antoninus cap. 2. Thomas Sa-
 chez lib. 1. de Matrimonio Disp. 9. n. 6. Nihilominus quia probabile est, quod citat
 Sinesiores

Scriptores dicunt, illius ratio reddi potest ex eo quod prædicatio in plateis, compitis, scabris furcanem, et similibus, non fit cum cæremonijs sacris, neq[ue] ut res sacra tractatur, sicut ea, quæ fit in lulesijs, in quibus benedictio a celebrante petitur, et Missæ officium interrompitur. Et licet in lulesijs sine prædictis dicitur prædicari contingat, ut in Concionibus Vespertinis: quia tamen illa eiusdem solent auctoritatis reputari, et quandoq[ue] maioris, videantur esse Vespertini officii complementum, pro illis est etiam benedictio requisita. De lectionibus autem sacris alia videtur esse ratio, sicut et de exhortationibus, quæ non in suggestu, sed sedendo haberi solent. Sed cum benedictio facile haberi possit generaliter ad prædicationem non est circa hoc cum tot limitationibus procedendum.

Ratio cur ne-
cessaria non
sit iuxta
probabilis
sententia.

Num. 332. ad P. Audandano. Dico secundo. Prædictum privilegium ab-
quæ concedit, quod per privilegium Societati commune non licet. Huius tenor
sic se habet. V. Confessarius. S. 2. Confessarij nostri, ac Prædicatores ab aliquo
Ordinario semel approbati, et a suis Superioribus ad huiusmodi munera
deputati, quandocumq[ue], sive mari, sive terra, iter faciunt, possunt non regu-
nantibus tamen Curatis Parochialium Ecclesiarum, verbum Dei prædicare, et quo-
rumq[ue] Christi fidelium confessiones audire; dummodo id non faciant in oppidis aut
locis, in quibus Ordinarij existunt, nisi eorum licentia desuper obtenta. Gregorius
XIII. pag. 146 et seqq. Est Bulla, quæ incipit Decret Romanum die 3. Maji An. 1575.

Affertio 2.
Privilegio
dicti aliquid
concedi, per
commune non
licet.

Privilegium
commune.

In primis privilegium hoc tantum est pro itinerantibus: unde non itinerantes
aliter se gerere debent, ut in Instructione dicitur, quando scilicet aliqui ad Missio-
nem tendunt in aliqua diocesi faciendam: Per eam enim excurrere non de-
bent, antequam reita ad Episcopum, vel eo absente, ad eius Vicarium ten-
dant, illi se offerant, et facultatem fructificandi obtineant: quod si longe
absint, petant per litteras. Sic Instructio. Privilegium autem Indicum gene-
rale est, et etiam ad eos, qui in loco aliquo degunt, extenditur, si distantia ea
sit, quæ in eodem explicatur. Cum tamen alibi, etiam si plus distent, licentia
petere teneantur.

Instructio
circa de-
gentes in
aliquo loco.

Num. 335. Deinde. In privilegio Gregorij dicitur ministeria dicta posse exer-
ceri ab itinerantibus, non regnantiibus tamen Curatis Parochialium Ecclesiarum.
quod in privilegio Innocentij non habetur: unde in no[m]ine videtur ita fieri posse,
quamvis eo non uti convenientius sit regulariter loquendo. Cuius

In iuris
Parochis
posse in lulesijs
prædicari esse
sed non expedire
regulariter.

Præterea. Quia difficultas esse potest, an approbatus ab aliquo Episcopo,
si a diocesi abeat, et post diuturnam in alio loco habitationem redeat
eodem vivente, novam licentiam petere debeat. Licet communiter negent Doctores,
mutatim

Etiã poss[unt]
mutatim

domicilium Et ita proxime habere affirmat P. Peltzianus Tract. 8. Cap. 3. n. 20 post Fagund
 non est necessa- 7 in 2° Ecclesie precepto Cap. 2. n. 20. ubi plures adducit: per privilegium
 ria approba- Indicum omnis tollitur ambiguitas, ut patet ex verbis illis: Uterius licentia
 tio ab eode- et approbationem ab alijs Episcopis, quatenus distent per duas dioecias, peten
 Episcopo. aut habere minime teneantur. Pro alijs ergo Episcopis illud conceditur, cum
 pro eodem nihil tale necessarium supponatur. Sive ergo ille distet per duas dioe
 tas, sive non, ulterius recursus pro licentia ad dioecesim revertenti, etiam post
 mutationem domicilium, necessarius non est. Quod et sequentia indicant ibi;

Alterius Ordinarij: Et addo vident ex prefatis sequi habentem approbationem ab
 Episcopo, si in aliam dioecesim tendat, ad quam ille promotus est, novam non indi
 gere, cum alius Episcopus absolute non sit, et sufficientia approbati sui illi om
 nino perspecta. Sed hoc non est adeo certum, ut prius illud.

Casus
 magis spe-
 cialis.

Num. 337

Neg a suc-
 cessore iuxta
 verisimile
 Privilegij
 intellectum.

Immo si alius Episcopus in dioecesi sit, ad quam pro ea approbatus revertitur
 non esse novam licentiam necessariam, ex eiusdem privilegij tenore deduci videtur.

Ino et sine
 privilegio
 iuxta multo
 sententiam.

Nam verba illa: Ab alijs Episcopis, verificantur vivente eo, qui licentiam dedit,
 atque illi sunt Episcopi aliarum dioecesium: ergo de illis intelligendum est privile
 gium. Et quidem cum favorabile sit, ita interpretandum venit, iuxta dicta non non
 in loco. Prefertim quia sententia valde probabilis est sui revertentem non indigere
 novam approbatione, etiam si Episcopus mortuus sit, et successor datas a prede
 cessore licentias minime reuocant. Sic Nauarrus, Rebusfus, Antonius Gabriel, et
 alij, quos adducit et sequitur Fagundel supra, iunctis ijs, que habet n. 34. P.
 Peltzianus n. 40. Et colligitur ex doctrina aliorum, qui cum dicant eum, qui re
 vertitur vivente Episcopo, non indigere nova approbatione, etiam generaliter
 absente morte approbantis non expirare approbationem, apud P. Fagundel
 supra. pro quo et plures adducit Bonacina supra puncto 3 n. 2 et est receptissima
 sententia. et successorem non posse examinare, aut suspendere examinatum
 et approbatum a predecessore, nisi in casu particulari tenent etiam ijs, quos

+ Sed hoc est id
 contra Bullam
 Clementis 8.
 ubi declarat esse
 Episcopos sicut
 sicut examinare
 Regularis et
 Predecessore
 approbati.
 Absentia q.
 a Capitulo, aut
 Vicario non

ad ducit Diana Parte II Tract. 8. Resol. 52. in quibus est P. Di. castillus. Quando
 quidem ergo sine privilegio aliquo reuersus ad eundem Episcopatum nova
 approbatione non indiget, non est mirum, si ad id privilegium dicamus
 extendi, ut scilicet id certius liceat.
 Num. 339. Dicit quarto. Iuxta privilegij tenorem dicendum videtur solum
 ab Episcopis, quando per duas dioecias non distant, licentiam esse petendam. et
 ita neg. Capitulo, neg. Vicarium Generalem, plenam aut Vacante Ecclesie

Seclē pro obtinenda illā necessariō aderendum. Constat ex nuper dictis: nam licet in privilegio Ordinarij mentio fiat, eo tamen nomine Episcopus intelligitur: ergo ab illo tantum, et non ab alijs licentia est obtinenda.

viden-
centiam
necessariō
petenda.

Bene verum est communem Doctorem sententia, et rectissimam proxim tenere, cum in Concilio Tridentino Sess. 23. Cap. 15. de Reformatione, approbationem etiam Regularium ab Episcopo obtinendam decernitur, nomine Episcopi Ordinarium intelligi, etiamsi Episcopus non sit. Quando vero de privilegijs agitur, quae ad animarum salutem, propagationem fidei, et religionis incrementum conceduntur, alia ratio est: tunc enim ampla faciendā interpretatio, et standum verbis, ubi odiosum aliquid intercedit. Et in ordine ad approbationem discriptionem aliquid inter Episcopum et Capitulum, ac Vicarium necessariō esse constituendum, multorum Doctorum sententia est, dum dicunt, Capitulum quidem, si de rigore iuris loquamur, revocare posse licentias Regularibus concessas ad praedicta ministeria: absentis autem privilegij non posse, de quibus P. Fagundes supra n. 23. P. Pellizanus Cap. 3 n. 44 cum alijs. P. Martinon Tom. 5 Disp. 53. n. 74. Idem autem esse de Vicario satis videtur manifestum, qui Capitulo habetur inferior: et ita non posse Regulares suspendere a munere Confessiones audiendi, sicut potest Episcopus in casibus permisis, tenet cum alijs Diana. Parte 3. Tract. 2. Resol. 27. et Parte 8 Tract. 7. Resol. 94. Regularem etiam, qui benedictionem ab Episcopo accepit ad praedicandum in Ecclesijs sui Ordinis, si moriatur Episcopus, non teneri ad benedictionem a Vicario petendam, et proportionaliter idem in approbatione ad Confessiones audiendas evenire, tanquam probabile cum doctis Neotericis tenet P. Pellizanus supra Cap. 4. n. 9. Non ergo mirum videri debet, si per privilegium Indicum, cum ex eorum genere sit, quae magis esse specialia congruis, tale aliquid concedatur. etc.

Circa multa
diversam
eorum esse
rationem.

Num. 349 ait P. Alencaris: Quod in privilegio dicitur verbis illis: Quarta men per epistolam etiam impetrari possit, licentia, inquam; attento eiusdem tenore, de licentia intelligendum videtur, quae iam approbata conferri ab alijs Episcopis potest. Cum ergo aliquis primō ad audiendas Confessiones a Superioribus exponitur, aliter videtur dicendum: debere, inquam, comparere. quia aliter iudicium efformari de sic expositi sufficientia ab Episcopo

Affertio 5.
Circā licen-
tiam per Episto-
lam. Vbi quid
speciale conce-
datur, cum
alijs id liceat.

potest, ac de eo, qui tunc primo ad ministerij dicti difficile exercitium ac-
cedit. Quo pacto nihil videtur speciale per privilegium haberi: cum tamen
valde sit verosimile pro speciali aliqua gratia fuisse concessum. id enim,
cum clare aliud non constat, semper debemus aestimare. posse namq[ue] licentia[m]
per epistolam obtineri certa res est, unde et in annotatione ad d. 2. verb. Confessan-
us, in Compendio communi, id tanquam certum statuitur, verbis illis: Quod si

longè absint, petant per litteras: et quod expresse decisum ab Innocentio 2.
Quando nequeant in citato Breui, contra id, quod Angelopolitanus Episcopus contendebat. Imò
Episcopi eos, et ore tenus. Ideò dicendum videtur Episcopos non debere sic petentes ad com-
qui licentia[m] parendum obligare: licet enim ex dispositione Concilij citato cap. 15. exami-
petunt, ad nare possint etiam Regulares, et ita non competentibus approbationem negare.
compareren- in casu autem dicto, cum absolute de sufficientiâ constat, neq[ue] sit quidquam
dum obliga- in contrarium, merito vult Pontifex, ut licentia sic petenti tribuatur. Et quidem
ae. in Concilium ad habendam idoneitatis notitiam, non requirit examen, unde
addit. Aut aliâ idoneus iudicetur, in quo magna est latitudo. Videatur P.
Fagundes supra n. 70. Potest ergo sic petentem idoneum aliâ iudicare,
quo pacto concedere licentiam presentem deberet. Pro quo videndus P. Marti-
non supra n. 39. ergo et absentem, si non esset comoditas accessus. Quis ergo
minimè, si Pontifex ad concessionem obliget, in quo vix onus aliquale epis-
copis imponitur, pro quonum exponenda conscientia Societas nostra
desudat.

De Privilegijs Indonem circa Sacramentum

Extremæ Unctionis

Nihilum extat speciale in Compendio Indico præter usum sacrorum Oleorum

ultra annum. Pro vitandis autem circa hoc senegulis videnda, quæ habet

Simplex Sacerdos an possit oleum Diana Parte 3. Tract. 4. Resol. 176. et pro Indijs facit, quod habet P. Martinon

pro Unctione Tom. 5. Disp. 6. s. n. 16. circa potestatem simplicis Sacerdotis ad benedictio[n]em

benedictio[n]em, aut et quod sine benedictione conferri possit. verba illius sunt: Immo quia

sine benedictio[n]e conferre. opinio gløse initio relata videtur nonnullis esse probabilis in præxi, posset

Sacerdos in casu extremæ necessitatis oleum ipse benedictio[n]e, eoq[ue] monum-

entium inungere; aut si neq[ue] benedictio[n]e liceret, posset uti oleo etiam non

benedictio[n]e. Sed si ægrotus superuivereq[ue], unguendus esset iterum sub con-

ditione, propter securitatem. Sic ille. Idem censet probabile P. Amicus.

Tom. 8. Dig. 19. n. 40. Neg alibi mentis specialis occurrat, nisi quatenus gene-
 rali concess. circa administrationem Sacramentorum comprehenditur in Bul-
 lis Adriani Sexti et aliorum. Poterit quidem conferri, quoties Parochus adest, et infirmus periclitatur, pro quo non est privilegium necessarium: immo etiam Parochus non
 ad sit, et iniuste neget, ut docent Auctores, quos adducit et sequitur Diana ^{Poste conferri}
 Parte. 3. Trad. 2. Resol. 170. et Parte 5. Trad. 3. Resol. 62. ex quibus P. Layman ^{est recusan-}
 Lib. 5. Trad. 8. Cap. 7. n. 3. non solum posse, sed teneri affirmat, non tamen sub
 mortali. Quod quidem ego (ait P. Luendaño) in Indis non admiserim, qui ob ^{Circa In-}
 capacitatibus defectum non ita facile disponi possunt ad habendum actum contri- ^{dos peccati}
 tionis, aut supernaturalis attritionis ad Sacram^{tu} Poenitentiae iuxta com- ^{mortaliter}
 nem sententiam necessarium: ad Sacram^{tu} autem Unionis minus aliquid ^{per omisso-}
 sufficere, et bona fide receptum sine affectu ad peccatum, quod memoris non
 occurrit, gratiam asserere, graves Doctores affirmant, de quo dixi Tomo. 1. Theolo- ^{cit. loco}
 gicorum Problematum in fine (ubi etiam Luendaño. Et ut demus esse necessa- ^{loquitur}
 riam attritionis, non est profecto difficilis, et infirmo, ac ut antecedenter ad ^{generaliter}
 Sacram^{tu} aut consequenter potest excitari. Et hoc est valde notandum: Nam licet non de his ^{solut.}
 Sacram^{tu} fuerit informe ob defectum attritionis, obex iste tollitur, si subsequatur,
 et ita iustificari potest, qui illud recepit: Sic Luendaño loc. cit. Tomo 1) Et uerum
 etiam potest P. Martinon supra n. 36. ubi ita affirmat. Pusillus ergo ista tali ^{Quales}
 remedia, cum adhiberi possit, privare, inhumanum est, et à Christiana pietate ^{obligatio}
 penitus alienum. Neg obstat, si dicatur non esse obligationem sub mortali Sacram^{tu} Parochon ^{generaliter}
 istud recipiendi, et ita neg conferendi. Nam illatio ista in alijs Sacram^{tu} non est ^{ad illud.}
 legitima: licet enim quis non teneatur intra annum non confiteri, Parochus
 tamen iuxta receptissimam sententiam tenetur, archire, et id est de
 Eucharia, ac Matrimonio, sicut et de Confirmat^o atq; Ordine respectu
 Episcopi. Et in eodem Sacram^{tu} Unionis communiter tenent Scriptores:
 et aliqui adeo gravem obligationem agnoscunt, ut cum periculo vite etiam
 conferendam arbitrentur. Pro quo videndus Diana supra Trad. 2. cit. Resol. 174.
 In casu autem, de quo loquimur, simplex Sacerdos loco proprii succedit, factu-
 rus ex obligatione charitatis, quod alius facere ex obligatione iustitiae
 tenebatur. Pro quo et Martinon supra n. 48.
 Est etiam in Congregandis communi Privilegium: Verbo Extrema Unctio, que

Privilegium sic habet: Posunt Nostri ipsi, qui intra septa Collegionum, seu Domorum,
 circa admini- infirmari fuerint, Extremam Vnctionem Apostolica auctoritate libere
 strationis pro et licite, Parochialis Presbyteri, vel alterius cuiusq; Episcopi, vel Superioris
 externis, dum licentia, vel assensu nullatenus requisito, ministrare. Concessum est
 in domibus Benedictinis, ut in Compendio Minorum. V. Vnctio extrema. d. v. Su illud. Et
 Religiosis Verb. Familiares d. i. et 2. Vbi idem conceditur pro omnibus, qui in nostris mo-
 infirmantur.

stantur obsequijs, et pro familiaribus tam intra, quam extra septa Collegionum
seu Domorum comorantibus, atq; etiam pro famulis. In Adnotatione autem ad d. i.
Verb. Familias. sic dicitur: Familiaribus Extrema Vnctio potest administrari,
atq; adeo ipsi solis, qui in Domibus, Collegijs, Residentijs, et alijs locis Socie-
tatis habitauerint. Iuxta quae privilegium dictum non videtur ita ad
usum adsciscendum, ut extra septa nominatis in illo conferatur.

Veniunt ne usus liceat, ob stare videtur, quod privilegium illud videtur
 fuisse vice vocis oraculum, quia auctoritate Apostolica concessum fuit
 a Nicolao Franco de Latere Legato, ut ex Romana observat Diana Part. 2.
 Tract. 9. Resol. 39. d. sed hic obiter. Et ita tanquam oraculum proponitur
 in Compendio Minorum. Sed Urbanus VIII. revocavit Oracula etiam à Car-
 dinalibus authenticè roborata. Quamvis Romana dubitet, non inter ora-
 cula computari debeat: cuius fundamentum esse potest, quia vti Bulla
 Pontificia inter alias recensetur. Et etiam non revocari ea, quae a Legatis de
 Latere authenticata sunt. Pro quae videri possunt, quae adducit P. Pelligrini-
 us tract. 8. cap. 3. n. 326. Non item revocationem censet P. Quintana. Tom. 1. tract.
 5. singulari & in fine. Cardinalis Hugo in adnotationibus ad Oracula Com-
 pendij concernis aut Patribus Theatinis simile privilegium concessum a
 Pio V. per Bullam 31. d. 17 apud Benetinum Tomo. 2. Vide multa plura
 huiusmodi apud P. Auerdano.

Specialis casus et utilis est.

N. 364. Cum membrum Religiosus Sacerdos in ungeret, in quarta unctione lo-
 In unitione cutionem omisit, tantum dicens, Quicquid per gustum deliquisti. Et du-
 4. omisso lo- bitationem quid fieri oporteret, nihil tamen factum, sed ceremonia illa sanna
 cutionis an sit in causa
 sit in causa more solito consummata.
 iterandi illam. Num. 368. ad P. Auerdano: Nihilominus unctio videtur iteranda fuisse:
 iterandam unctio defectus formae fuit in parte valde substantiali: a Concilio enim Floren-
 nem verosimilis.

fino locutio exprimerida deservitur verbis illis: In ore, propter gustum
vel locutionem. Et quidem quod ad locutionem attinet, videtur esse. precipuum.
 peccata enim frequentiora et graviora per locutionem, quam per gustum comittun-
 tur, iuxta Divi Jacobi doctrinam in sua Catholica. Cap. 3. ubi inter alia v. 6. et 7.
 illud: Et lingua ignis est, universitas iniquitatis. Que maculat totum cor-
pus, et inflammat rotam naviculae nostrae inflammata a gehenna. His ergo
 lingue malis medicinam Sacramenti oportuit specialiter adhiberi. Potuit
 autem defectus ille suppleri sine aliquo incommodo absq. alianem unctionem
 repetitione, iuxta doctrinam multonem, quos adducit et sequitur P. Maxim
 Disp. 6. s. citata, n. 20. dicentes, quod si Sacerdos ante perfectum Sacram^{tu}
 moriatur, aut non possit ulterius pergere, potest Sacerdos alius sine nova incho-
 atione perficere: ergo multo potius Sacerdos idem. Item, in casu necessitatis
 posse plures Sacerdotes ungeri, et unctionem unam non supponere aliam, de
 quo ibidem et P. Cornick Disp. 19. n. 10. d. Antecedens. Quod intelligendum, etiam si
 omnes necessarie sint: a. quacumq. enim inchoetur, validum est Sacramentum:
 et ex Suarez, P. La et Bonacina docet Palaeus supra Pund. 3. in fine. Quod autem
 discontinuatio, ^{aliqua} non obstat, ex praedicta doctrina colligitur: nam si deficiente
 vno Sacerdote, alius prosequi potest, quod peculiare esse in hoc Sacram^{tu}. ad-
 vertit P. Henriquez et Palaeus et P. Bauny: dum alius vocatur, qui mini-
 sterium impleat, discontinuatio est necessario futura. Quod ex doctrina
 alia deduci etiam potest, iuxta quam, si infirmus ante quintam unctionem
 an sit mortuus, dubitetur, ad illam et alias procedendum: si autem mortuus
 putabatur ob paroxysmum, et postea signa vite ostendat, adijciende, quae
 defuerant, unctiones. Sic P. Henriquez *id.* n. 4. In quo euentu disconti-
 nuatio est manifesta.

N. 367 Neg. obstat probabile. esse id, quod pro contraria parte adduxerit n. 364
 et n. 365, pro qua etiam militavit ea, quae Diana congerit Parte 8. Tracl. 1.
 Resol. 21. et. Quia probabilitate illa non obstante, res dubia persistit, et
 contra charitatem est sine argenti causa dubium retinere effectum Sa-
 cramenti, et sic recipientem ingenti iactura bonorum spiritualium exponi.
 Quod equidem in casu praesenti videtur specialiter vrgere, quia recipiens
 in periculosissimo versatur articulo, et subsidijs eget potentissimis,
 qualia Christus Sacramentorum institutione providit. Claudio, advertens

Non obstat, probabilitate sententiae oppositae, quia contra charitatem.

Observatio ad gratiam.

in defectu predicti supplemento sic dicendum: Quidquid per locutionem deliquisti: de quatuor nihil addendo, quia pro eo sufficiens forma processit. Licet enim, ut una tantum proponatur pro utroque virtute, tamen est duplex, et reipsa divisibilis.

De Privilegijs Indorum circa Sacramentum matrimonij.

Num. 375. Capituli xiv. Tituli ix. ait P. Luendaño: Dico primo. Indi, ut matrimonium contrahant, non obstante cognatione ultra secundum gradum transversalem, aut affinitate, nulla indigent dispensatione, iam enim illa generaliter potuerunt.

Affertio 1. Indos non mi- gere dispensat- ultra secundum gradum.

Affertio 2. Insecligi tan- tum in linea transversali.

Num. 376. ait: Dico secundo. In gradibus linee recte ascendentium, scilicet et descendentium, non videtur admittendum, quod precedenti est Affertione probatum. Id probat: quia licet Pontifex circa hoc, discrimen non videatur statuere, ita tamen est recepta confessio, neq. oppositum inquam practicum; imo neq. de gratia aliquando cogitatum. Et quidem ratio occurrere potest, quae convenientiam aliquam in huiusmodi matrimonijs ostendat, ut facultas generaliter debeat censei concessa, ubi plurimi Doctores sunt affirmantes talia matrimonia esse iure naturae illicita et invalida, ut videntur apud P. Thom. Sanium, qui eorum agmen valde numerosum congerit lib. 7. de Matim. Disp. si. n. 12. Sed de eo statim Affert. 2.

Affertio 3. Extendunt ad directos in affinitate

Num. 377. ait P. Luendaño: Dico tertio. Resolutio Affertionis primae ad gradus affinitatis in linea recta extendi potest. Itaq. Indus coniungi potest nepotis uxori eo mortuo, et Inda neptis suae marito, aut e contra; si aliunde impedimentum non sit, et ita in similibus. Ratio est: quia confessio generaliter praedit, et in hoc ea non apparet indecentia, quae in consanguineis linea recta ob sanguinis eiusdem participatione. Itaq. si Indi, et alij simili prerogativa gaudentes, ea uti velint, prohibendi non sunt, nisi ratio aliqua specialis occurrat, et quae iuxta casus contingentiam iudicandum.

Affertio 4. Non separandos in gradibus iure naturae non prohibiti con- iugatos.

Num. 378. Dico quarto. Si Indi ante Baptismum, coniugium in eosdem, licet illicita, non tamen invalida censeantur, non debent post Baptismum separari. Sic communiter Doctores, et ratio est clara; quia coniugium tale validum fuit iure naturae et civili apud Gentes illas: coniugium

autem legitimum indissolubile est, et ita Ecclesia requirit illud, stante voluntate coniugum permanendi in illo, vltatenus irritare, Leges enim illius non ligant ipsos, quia extra eamdem sunt, neq intra eamdem iam per Baptismum receptis, retro trahi ad tempus inhabile possunt.

Quia vero circa gradus iure nature prohibitos valde diversa Doctorum sententia sunt, iuxta eorum probabilitatem, ita est in hac causa procedendum ut voluntati Neoplytonum quantum potuerit, deferatur. Hoc enim iurum fidei impedimentum maximum esse solet, quod ex monogamia oritur, unde ut illa statui suavititer possit, conueniendum est parvulorum istorum desidio, quatenus illud per probabiles potuerit sententias regulari. Est ergo satis probabilis illa, imo probabilior, ut existimat P. Thomas Sanchez supra n. i. g. quae afferit in solo primo gradu ascendentium et descendentium esse ita interdictum coniugium iure nature, utimum si et eo attentis inter solos parentes et filios. Quod quidem magnum habet fundamentum in D. Thomae Doctrina 2. 2. q. 159. ar. 9. ad 3. ubi qui diquid in decencia circa hoc habere potest, ad consuetudinem, et legem humanam reducitur, et tenent multi et gravissimi Doctores apud P. Sanchez utatum: quibus addendi Bonacina Tom. i. Quaest. 3. de Matrimonio, Puncto 5. d. i. n. 4. Diana Parte 8. Traet. i. Resol. 69. Caramuel in Theologia morali n. 543. Basilus Legionensis lib. 7 de impedimentis Matrimonij cap. 181. n. 6. Bafaeus verb. Matrimon. 7. n. 23. P. Filiucius Tom. i. Traet. 10. Parte 2. Cap. i. n. 180. P. Palanus Tom. 5. Disp. 4. Puncto 7. n. 7. licet non penitus secundum excludat. P. Saeni, ut omittam alios, quos citati adducunt, addentes infideles sui continentos, cum ad fidem veniunt, non esse separandos; si rei aegre ferant, et futurum sit illud recipiendum fidei obstaculum, aut minus in ea proficienli. Ad hoc ergo non habent illi quus privilegio.

Practerea, valde probabilis sententia est in linea transversali nullum esse impedim^{tu} iure nature, aut diuino, quod diuersum a iure nature nequit: quia quod in lege veteri, iam cepauit; in noua aut aliud non est, nisi quod pro Baptizatis Ecclesia statuit, et infideles non tangit, ut bene obseruat cum alijs P. Thomas Sanchez supra Disp. 52. n. 2. Itaq coniugia fratrum cum sororibus iure nature licent, et apud Peruvianos et Mexicanos

Iuxta probabiles opinioniones in eo fauorabili- liter procedendum.

Inter solos parentes et filios esse irritum matrimonium iure nature.

In linea transversali nullum tale impedim^{tu}.

in usu fuerant. Sententia dicta tenent plures, quos adducunt et sequuntur
 Basilus Legionensis, Franciscus Ramus, Caramuel, P. Bauni, P. Gaspar Hur-
 tado, P. Agidius, P. Tanneus. Adducit etiam plures P. Thomas Sanchez disp.
 52. citata n. 20. P. Fragozus adiens sic conuersos non esse separandos, si il-
 legè ferant, quod et Veracius et Vega apud eundem affirmant. Quod ergo in
 Concilio Limensi Tertio dicitur: ut coniugia inter fratres, cum ad Baptis-
mi gratiam parcerent, rata non habeantur, sed quis cum ita coniuncti
fuerint, reperti separentur. De quo et Concilium secundum cap. 38 iuxta
 probabilem sententiam procedit, et ita non videtur generaliter, neq. pro foro
 conscientia obligare.

Nullum affini- Est insuper satis communis, et valde probabilis sententia, quae affirmat
 tatis gradus ex affinitate in quocumq. gradu siue transversa linea sit, siue etiam
 ex iure natura- rectae, non omni impedimentum, ex quo irritum matrimonium iure
 ra prohibitu- naturae reddatur, quidquid de indecentia aliqua sit. Sic tenent quam-
 ut irritans plures, quos adducit P. Thomas Sanchez supra Disp. 66. n. 7. Bonacina
 matrimonium Quaes. 3. cit. Puncto 12. n. 7 et seqq. Basorius, Caramuel, Basilus Legio-
 probabilis sen- nens, P. Gaspar Hurtado, P. Bauni, Can. Lugo in Respons. moral. lib. 1. dub. 4
 tentia multoni. n. 1. P. Amicus, P. Moratus, P. Escobar in Theol. moral. Tract. 7. n. 94 ubi
 tantum ait esse probabile dirimere matrimonium iure naturae in pri-
 mo gradu, quasi de probabilitate alterius nequeat dubitari. P. Martinus
 Perez Diana Parte 4. Resol. 93 cit. et Parte 8. Tract. 1. Resol. 67 et 68 et alij.
 Sic ergo conuenti, cum conuertentur, in suo sunt relinquendi con-
 iugio, si nequeant ad separationem in primo gradu rectae lineae con-
 uenienter inclui. Et ad hoc, ut dixi, non est opus privilegio.

Potest quidem inter fideles matrimonium fratris et sororis tolerari, qui ignorant
 se tales, eo quod nequeat eius dissolutio sine graui inconuenienti tentari,
 pro quo singularem casum adducit P. Comitulus lib. 1. Responsor. moralium
 Quaes. 112. Et quo fit inter infideles, ubi pro eius valore, et rationum pondus,
 et scriptorum militat auctoritas, magis esse tolerabile, ut cum ad fidem ve-
 niunt, non debeat illud penitus improbari. Neq. vrgent, quae Card. Lugo ad-
 ducit supra n. 4 et seqq. quia hic de dispensatione non agimus, sed de
 tolerandis coniugijs contractis ab infidelibus. Concilium autem Limense,
 ex quo arguit, probabilitatem sententiae non tollit, sicut neq. declaratio

Pauli Quarti, quorum decisio generalis est, et non tollit, quin in casu particulari
id possit fieri, quod est a nobis comprobatum.

Núm. 381. Iuxta hæc ergo privilegium Pauli Tertii, quod habetur in compendio Indico
verb. Dispensatio d. s. absolute necessarium non est, sed ad tollendam dubitat.
omnem impetrat. Vide huius præterea apud P. Avenariæ.

Assertiones alie pro eodem.
Núm. 382. Dicit quinto P. Avenariæ, Religiosi Societatis possunt cum Neophy-
tis dispensare in quibuscumq; gradibus consanguinitatis et affinitatis iure di-
vino non prohibitis, iuxta formam concessionis, quæ habetur in Comp. Indico per
Gregorium XIII. Pium IV. et Pium V. et sic habet: Possunt Presbyteri Societatis
a Pæposito Generali per se, vel alios ad id electi auctoritate Apostolica (gratis
tamen) dispensare cum Neophytis in quibusvis Orientis, Brasilia, Pon-
tuæ Hispaniæ, et alijs Ultramarinis regionibus, insulisq; Oceani maris, ac
Occidentalibus partibus degentibus, in quibuscumq; iure divino non prohibitis
consanguinitatis vel affinitatis gradibus, vel alias coniunctis, aut se attinen-
tibus, et impedimentis huiusmodi non obstantibus, matrimonium inter se
contrahere, et solemnizare, seu, si iam scienter contraxerint, de novo con-
trahere valeant. In partibus quidem ubi locorum Ordinarij de facili adiri
possunt, in foro conscientie tantum, sed perpetuo. Vbi quidem aliqua conti-
nentur satis exigua. Primum, nullum gradum excipi, nisi qui iure divino
sunt prohibiti, de quibus iam dictum. Secundum, non solos gradus consan-
guinitatis et affinitatis, sed quancumq; aliam coniunctionem dispensationi
non obstare, quæ quidem non alia esse videtur, nisi cognationis spiritualis,
legalis, et publicæ honestatis. Tertium, ad Ordinarios necessarium non esse re-
cursum, ubi de facili adiri nequeunt. Quartum, concessionem in foro
conscientie esse perpetuam. Circa quæ aliquid adijciendum.

Assertio s.
Religiosos So-
cietatis posse
in omnibus
gradibus iure
divino non
prohibitis di-
spensare.

Privilegi-
tenor.

Eximia
illius con-
cessio.

Núm. 383. Circa primum, cum solum in primo gradu ascendentem
sit prohibitio in dicta lege nature, et sic divina, circa alios concessio locum
habere potest, si id forum conscientie patiat. Nam cum cognationes so-
leant esse notissimæ, sicut et affinitates, quæ ex copula illicita non pro-
veniunt, non videtur frequenter posse occasionem occurrere, in qua fo-
rum illud secretum possit observari. Sed quia revera esse potest, licet non
frequens, tunc dicta utendum facultate; et si ignoretur feminam ali-
quam esse nepotem cuiusquam, quia ex fornicaria copula genita, quod

Dispensatione
circa omnes
gradus dictos
stare posse, si
probabiles sen-
tentia circa
eosdem sunt.

tamen arduus sciat, et sic in alijs etc.

Ideo circa Circa secundum, quod ad impedimenta, dicta cognationis spiritualis,
 cognatione legalis, et publicae honestatis verba illa referri debeant, vel alias coniunctis, aut te-
 spiritualibus, attinentibus, ex eo constat, quia ratione illorum aliqua coniunctio seu attinentia
 legalis et pub- est, et cum nulla dicatur ob stare, generali sunt clausula comprehensa. Et quod
 lica honestatis ad duo posteriora impedimenta pertinet, nulla videtur esse difficultas, quoad pri-
 mum autem id videtur ob stare, quod habet Thomas Sanchez lib. 8. de Matrim. Disp. 19.

Difficultas cir- n. 7. ubi ait etiam Ecclesia Romana nunquam in eo dispensare. Quod quidem
 ca cognatione venum habere in cognat. inter leuantem ac tenentem, et leuatam ac tentam, ex-
 spiritalibus. perientia est compatib. Et confirmari potest ex facultatibus concessis Episcopis
Indiarum, de quibus alias: nona enim sic habet: Dispensandi in impedimen-
to cognationis spiritualis, praeterquam inter leuantem et leuatam. Sed haec

Cui clare non videntur ob stare: nam in primis dispensatio talis concedi saepe solet,
 occurrunt. in secunda eius specie, in compaternitate, in qua, quae est inter leuantem ac
tenentem, ac inter leuati ac tenti parentes; unde ratio illa dignioris coniuncti-
onis ob venerabilius principium non cogit, eo quod totum illud iuris positium
Ecclesiastici sit, et in eo tantum inueniatur quaedam imitatio naturae in ordine
ad superiorem fidem, ut exponit D. Thomas in 4. Dist. 42. q. 1. ar. 1. in corp. et ar. 2.

Et quid ex 365. Deinde. Quod Doctores de difficultate illa dicunt, intelligendum
 difficili con- venit de dispensatione pro foro externo; nec de Indijs locuti, in quibus
 cessionis gra- ratione immensa distantiae aliter oportuit provideri. Quod si Pontifices
 xi sequatur. in facultatibus Episcopis Indiarum concessis id cum limitatione dicta
concesserunt, alij eam non apponentes, lib. evalitate exhibere maiorem,
et id erga legiferos etiam. Et ita concessionem ad omnia impedi-
menta extendi, quae iuris diuini non sunt, tenet Fr. Ioannes Baptista in
Animadversionibus pro Confessarijs Indorum fol. 143 p. 1. P. Quintana Tom. 2.
Tract. 6 Singulari 12. V. Dispensatio n. 17 et alijs, quae cum de alijs loquantur

Concessio sic habet: Vel in gradibus, et casibus, a diuina minime lege prohibitis,
 alia Innocen- matrimonia contraxerant. etc. Vm etiam facit P. Quintana in concessi-
 t. ij. v. one Alexandri Sexti omnimodam facultatem tribuentis: ubi per erro-
rem pro Adriano positus Alexander, erroris repetitione, quales alij in eode
opere, quae esse solet fortuna posthuminum. Addeitur etiam concessio (exnis

X. die 25. Aprilis An. 1521. de quo diximus non semel temporalem fuisse, et personalē, et ita non curandam. Nunc autem prædictā Adriani Bullā accuratius inspectā ad communem estimationem firmandam, iuxta quam vim retinere censetur, in eadē aliquale inuenis fundamentum: sic enim in illa. Adrianus post omnimodā concessionem: et quia ut accepimus, per præfatos Prædecessores nostros Romanos Pontifices aliqua inducta concessa fuerunt Fratibus existentibus, aut ire, procurantibus in dictis, et ad dictas Indiarum partes; Nos omnia illa confirmando, ac (quatenus opus est) de nouo concedendo, volumus, ut præfati Prælati Fratrum pro tempore existentes, et quibus quæ de suis Fratibus duxerint concedendum, omnibus prædictis inductis in genere, vel in specie hactenus concessis, et in posterum concedendis, uti, potiri, et gaudere libere, et licite possint. Hæc Adrianus: quæ quidem ad ea præsertim referri possunt, quæ prædecessor eius Leo X. anno proximo concesserat: sed cum temporariā limitatione. Cuius autem in confirmatione et innovatione prædictā nulla limitatio sit, et ad futuros Prælatos ac Fratres, quibus illi concedendum duxerint, inductum præstationem extendat, verosimile apparet generale esse et perpetuum, ac per commutationem alijs eam gaudentibus conuenire. Quibus quid opponi possit, video; sed ea alijs discutenda relinquo.

Et Adriani
Lexti altera.

Num. 366. Circa tertium. Quod scilicet recursus ad Ordinarios ne cesarius non sit, cum de foro conscientie agitur, ubicumq; illi sint, indicat pro foro externo etiam facultatem concedi, cum de facili adiri nequeant, ut exponit P. Quintana. Singularem 12 citato n. 10. sic censens, ut Ordinarius debeat itinere decem dietarum distare, quarum quælibet viginti millia passuum continet, et omnes ducenta millia passuum, sicut in eodem privilegio est, et in Bulla Innocentij X. post alias Pauli V. et Urbani VIII. Verosimilius tamen est, quod ex concessione prædicta Itali habetur, et ab eodē ipsius verbis proponitur n. 12. dum sic loquitur: Tamen intra duarum dietarum spatium ipsi, vel Officiales eorum, inueniri minime possint. Sic illi. Pro quo etiam facit id, quod Pontifices alij circa facultatem absoluenti a casibus Bullæ (censæ decernunt, et post alios ab Innocentio X. cuius verba dedimus n. 302, et quæ ad institutum præfens

Recursum ad
Ordinarios
non esse ne-
cessarium.
Et quando neq;
pro foro externo
distantibus spa-
tio designato.

faciunt, illa sunt: Neq. Ordinarij saltem inter duas dietas existant. Distin-
 tiã ergo duarum dietarum, quas comunitè dicimus, jornadas, difficilem
 aditum redit, unde eã stante, hiebit vsus predicta facultatis virtute
 priorem concessionum, quamvis Innocentius & priores illas decem dietas
 assignet: expediet autem ad offensiones, quæ oriri inde aliquando poterunt,
 submouendas, plus, quam de iure necessarium sit, Ordinarijs hæc in parte, sicut
 et alias sæpe, deferre.

Quid perpetua circa quantum, ut prædicta gratia perpetua non sit, videntur obfata tem-
 tuitati obfa-
 re videat, ex
 temporalis ali-
 onem Pontifi-
 cum concessi-
 one.

Secul perpetuo sustulit, et ad 20 tantis annos suas voluit prorogari. Et videlicet
 Nihilominus pro perpetuitate standum, quæ cum ita manifesta sit ex vi
 priorem privilegiorum, neq. a Pontificibus limitationem ad entibus fuerit ex-
 pressè, aut etiam tacite, ita ut expressè reuocationi æquiualeat, illius concessio
 reuocata; non est cur debeat sublata reputari. Regula Juris in Sexto notissi-
 ma, oportere beneficium Principis esse mansurum: et ita cum de illius
 permanentiã dubitatio suboritur, pro illa est ferenda sententiã, et beneficium
 perpetuum assignandum iudicandum. Si ergo ita accidit, quando perpetui-
 tas in eodẽ privilegio expressè non habetur, quanto id potius asserendum,
 ubi in privilegio verbis expressis perpetuitas consignata reperitur. Item Pro
 quo discursus est satis vrgens in hunc modum: Nam concedentes cum limi-
 tatione, aut non meminissent perpetuitatis aliã concessè, aut memoriã
 eius deõ habuerunt. Si primum: non est locus reuocationi, quia ignorantia,
 et idem de inconsiderantiã est, facit involuntarium: neq. est credibile id,
 quod tantã est cum consideratione concessum, sine. consideratione aliqua
 erga ipsum, sive in genere, sive in specie reuocatum. Et hinc est sollemnis
 Juris decisio in Cap. i. de Const. in 6. pro ijs, quæ Pontifex in scripio pectoris
 habere non debet, quia sunt res facti, et ita potest ignorantia, aut obliuio
 in eodem reperiri. Si autem meminisset, cum reuocare expressè poterit,
 nec tamen ita fecerit, contra illum est interpretatio faciendã: sic enim
 et Pontifices ipsi statuunt, et habetur etiam in Regulis Juris in 6. 57.
 dum ibi dicitur: quod contra eum, qui legem dicere potest apertius,

Pro quo et
 vrgens dis-
 cursus.

est interpretatio facienda. Et in rigore contra eum non est, licet species aliqua oppositiōnis esse videatur. Verè enim sibi non voluit esse contrarius, qui sic stetit, cum expressionem suam subtraxerit voluntatis.

Dep. Contra. de Regulis Juris in 6.

Num. 390. Juxta quam doctrinam affirmandum etiam non obstat limitatio, quam Pontifices posteriores addunt circa gradus consanguinitatis et affinitatis: primum enim excipiunt, ut in eo non possit dispensari, ut videtur in Bullis Pauli V. Urbani VIII et Innocentij X. Cum enim Paulus III. et Gregorius XIII., alijs eos tantum excipiunt, qui iure diuino non sunt prohibiti, eorum est standum concessioni, quod viri docti in hac, et alijs Provincijs censuerunt, et quasi pro certo statuit P. Quintanada. de similibus concessione loquens supra Singul. 13. n. 7. Vide hæc plura.

Num. 391. Dicit sextò. Secunda privilegij pars, de quo n. 382 sic habet: Ordinarij vero ipsi ibidem in foro foro, sed tantum ad viginti annos, a data professionis computandos, de consilio tamen et assensu dictorum Societatis Presbyterorum, tanquam Ad dictorum et Abscessorum suorum, ubi eorum copia comode haberi possit. In reliquis autem Provincijs Ordinariorum presentia de stituta, vel ab eis non minus ducentis millibus passuum remotis, idem Presbyter per se in foro foro possint in prædictis dispensare. Et ubi quidem licet concessio temporalis sit in ordine, tamen ad eius effectum cum angustitudine dicta debet intelligi. Itaq. possunt Ordinarij Abscessorum prædictorum consilio et assensu in omnibus gradibus iure diuino non prohibitis dispensare, non obstante limitatione, de qua diximus: quia sicut illa pro Religiosis Societatis non obstat, ita neq. pro Ordinarijs, quia similis ratio militat. Vbi iam in concessione Urbani et Innocentij vis facienda est, quia cum temporalis fuerit, et limitata, satis fundatum ex illa nequit desumi præsidium; quod tamen ex Bulla Pauli V. valde robustum occurrit. Ille enim in Bulla citata Ann. 1614 qua incipit: Cum sicut accepimus, privilegium Societati in ordine ad dispensationem in quocumq. gradu non prohibito iure diuino concedit in foro conscientie perpetuum; et post huiusmodi concessione pro foro externo idem, et eisdem prope verbis, quod ex Indico Compendio est positum. Illa ergo concessio ad omnia se extendit, ad qua prior pro foro conscientie, quæ finita quidem est Ann. 34. sed instaurata ab alijs Pontificibus iuxta

Assensio 6. circa forum exterius, quod Ordinarij cum abscentibus Sacerdotibus Societatis possunt.

Ordinariorum posse in omnibus prædictis gradibus dispensare.

enim, ut probauimus, eorum mens non fuerit amplitudinem priuilegij demoliri; sicut in foro interno id dicendum est, ita et in externo, in quo id prius concess. licet. Et quemadmodum circa amplitudinem nunquam in vtroq. foro aliqua est decreta varietas, sed solum circa durationem; ita in posterioribus est concess. onibus asserendum, ad idem scilicet fori vtriusq. concess. onem extendi, quod quid sit de illorum duratione. Neg. credibile est Pontifices velle. Ordinationem circa hoc facultatem eam esse minorem, quae Religiosis in foro conscientiae concess. onibus; quandoquidem in omnibus praecedentibus indultis eos pariauerunt.

Num. 392. Sequitur illud: De consilio tamen et assensu dictionum Societatis Presbyterorum. Vbi manifestum est particulam, et, sensum copulatiuum reddere, et ita consilium petisse non sufficere, nisi consensus seu assensu accedat. Ea enim est vis dictae particulae copulatiuae, quae requirit concursum copulationis. Per Glossam et Doctores in Cap. 2. de Rescriptis. C. 1.

Sine illis
ex concess.
Donari posse
dispensare.

Num. 393. ait P. Auendaño, aliunde etiam Episcopos sine Absolutionibus et Anathematibus dispensare posse ex concess. onibus. Ad nani VI. et priuilegio Pij V. vbi tamen pro vtriusq. limitat, nisi concessio temporalis decess. onis. vide.

Distantia
per passus
quomodo
computanda.

Num. 394. Circa id, quod de distantia ducentorum millium passuum dicitur, videtur asserendum non esse arithmetice computandos, quod quidem impossibile moraliter est; sed ad dietas reducendos: cum enim dicta viginti milia passuum soleat continere, iuxta dicta n. 386. et in Indijs ob locorum et viarum incomoda, minoris spatij esse soleant, iuxta dietarum communem, quas Jornadas dicimus, numerum, dicta est computatio facienda: cum sit alia id, quod cit. n. de minoris spatij sufficientia dicebamus.

Admonitio cir-
ca usum priu-
ilegionum atten-
ta solum con-
uentionia.

Tandem sic additur: Admonentur tamen omnes a Summo Pontifice, ne ipsi facultatibus utantur, nisi vbi id expedire existimauerint, super quo eorum conscientiae onerantur. Sic vbi. Quae admonitio non Religiosos Sacerdotum tantum, sed et Ordinarios tangit, ut non pro libitu dispensationes faciant sed momenti utilitatis expensis, in quo vides non raro delinqui. Curati enim volentes contrahere, Ordinaris nulle proponunt, nulla conuentionis addita ratione, et sine Inquisitione alia dispensantur. Nisi forte existiment Indos et similes priuilegiatos eo ipso quod contrahere velint,

dispensari debere, quia in dispensationis negatione. inconueniens potest non leue timeri, quod scilicet in pellicatu incestuoso perseuerent. Quo suspicio indole eorum ~~prospecta~~, non debile habet fundamentum. Pro huius. modi autem ad monitionibus id sit dixisse satis ad senegulos submouendos, quamcumq; nationem conuenientie, supposita talium indole, sufficientes fore, ut sine conscientie onere dispensatio possit impertiri.

Num. 398. Dicit septimo. Provincialium, de quo in Compendio Indio. V. Matrimonium, et incipit in Angla, Athiopia etc. vsus habet peritus expeditus ubi n. 400 explicat optime verba D. Pauli 1. Cor. 7 v. 10 et seqq. is autem qui matrimonio sunt etc.

Quid specialiter in Concilijs Penurianis dispositum circa eos, qui post contractum in Paganismo matrimonium conuertuntur.

Concilium Limense secundum quod Provinciale fuit, et Anno 1667 celebratum, ea circa causam praesentem decreuit, quae Concilium Limense Tertium Anno 1582 his est verbis Act. 2. Cap. 10. complexum. De is, qui iam matrimonio iuncti conuertuntur ad fidei, coniuge adhuc infideli permamente, in Superiore Consilio proinde consultum est, ut si infidelis quidem spem suae conuersionis maturam ostendat, Christianus nullo modo ad alias nuptias transeat, quemadmodum sacris est Canonibus definitum, sed coniugis lucum in Christo expectet. Si vero differat conuersionem suam, neq; tamen iam baptizato coniugi perniciosus existat, eum a fide auerterendo, aut ad peccatum mortale pertrahendo (ceterum id cum sit, sacri Canones eos separandos volunt, et Christiano noui coniugij inueniendi potestatem tribuunt) tuere et expectandum ad huc esse per semestre tempus, et afidice de sua interim conuersione admonendum. Sed quoniam tum periculum reuerti conuersi cauendum est, ne si diu permanserit in foro infidelis, fidem (Christo fortassis amittat, dum vult seruare homini: tum vero libertati illius consulendum est, ne celebs viuere cogatur, qui forsitan vitur. Idcirco decernimus, ut transacto sex mensium spatio res ad Episcopum deferatur, qui bene perspecta causa, fideli declares cogiam esse aliud matrimonium inueniendi propter fidei aut charitatis scandalum, quod patitur. Quod si nullum esse periculum in cohabitatione viderit, iubeat expectare infidelem. Decreta 2. et 3. i. mentis

vel etiam consulas cohabitare, si prodesse intelligit iuxta Pauli Apostoli con-
siliū i. Cor. 7. Neg enim potest omnibus conuersis eadem lex præfigi, cum
occurrant propositi variæ circumstantiæ, nec sit omnium infidelium eadem
ratio. Quare Episcopi prudentia in re dubiâ, ne grauius emetur, consulen-
da erit, et iuxta Cap. Quanto, de diuortijs, cum casus acciderit, determen-
dum. Sic Conciliū a Sede Apostolica confirmatum, circa quæ a nobis
aliquid adijciendum.

Quæ spes
conuersionis
infidelis
coniugis
esse debeat.

Num. 406. Primo ergo quod fidelis ad alias nuptias transire nequeat, si
infidelis spem suæ conuersionis ostendat, sacris dicitur esse Canonibus de-
finitum: et spem hanc non qualemcumq; sufficere, sed maturam esse debere,
id est, non conuersionis in longam protrahere, sed tempus pot. breue futuræ.
nam experimentum dispositionis in ordine ad conuersionem breui tempore
haberi potest, et ita cessat firmis huiusmodi permissionis, quod scilicet con-
iug. infidelis[†] queratur in Brito. Alias grauissimum onus conuersis im-
poneretur coniugibus, quod scilicet per totam vitam deberent in coniugio
cum infidelibus permanere, quia per totam vitam spes aliqua esse potest,
et constat aliquos in illius fine conuersos.

Num. 407. Conciliū addit coniugem infidelem ad cohabitationē admittendū,

Modo non licere si periculosus non sit, alias dimittendū. In quo aliqui contradicunt exi-
habitationē
cum infideli
aliquonem
sententiā.

stimantes non esse licitam huiusmodi cohabitationem, quia ab Ecclesia prohibita,
quidquid de sæculis prioribus fuerit. vide illi plura. Sic P. Thomas Sanchez
Lib. 7. Disp. 73 n. 12 ubi plures pro eodem adducit. Qui tamen, cum præcep-
tum esse dicat; ubi tamen illud extet et a quo sit impositum, non exponit,
nisi velis consuetudine ipsâ præceptum inductum, ut alias solet accidere

Contrariū Con-
cilium Limen-
se secutum,
quæ et verifi-
milior osten-
ditur

408. Nilominus Conciliū Limense opinionem satis probabilem est
secutum, quam tenent Doctores plures apud eumdem P. Sanchezum. n. 11 et 13.
et præterea P. Fragosus Tomo 3. P. Valentia Tom. 4. Con. Toletus l. 7. Cap. 11
n. 2. P. Marinon. P. Maratus et alij. In speciali autē de Indis loquens
ita affirmat Veracini Parte 2. speciali ar. 32. concl. 4. P. Cæsius de matrimo-
95. Et videtur sane verosimilior is suppositis, quæ nuper dicta sunt
circa obligationem non recedendi a coniugio, si coniug. cohabitare veli-
sine periculo peruersionis: sic enim docet S. Paulus, sic sancti Patres, et

Pontifices eius doctrinam accipiunt, et inter sanctos Canones commendatur.
Et Innocentius Tertius Decreti Canones citat et exponit in Cap. Quanto, de
divortijs, qui et in Cap. Gaudemus, sic statuit D. Qui autem, verbis illis:

Namquam ea vivente poterit aliam etiam ad fidem Christi conversus ha-
bere, nisi post conversionem ipsius illa veniat cohabitare cum ipso, aut
etiam si consentiat, non tamen absq[ue] contumelia Creatoris, vel ut eum pertra-
hat ad mortale peccatum. Sic ille: quo nihil dici apertius potuit. Vide ibi plura.

Num. 411. Tertio addit Concilium expectandum per semestre, et credo con. Semestris
iugem admonendum. Quod quidem intelligendum, quando expectatio talis expectatio
ad desideratum effectum utilis esse potest: si autem intra dictum tempus qualiter
haberi responsio nequeat ob rationes, quas adducit Gregorius XII in Brevis, practicanda.
ex quo privilegium citationis est transumptum, et assertur a Fr. Joanne Baptista
in Animaluersionibus pro Confessarijs Indorum Parte. I. V. Matrimonium,
quia scilicet interdum ad hostiles et barbaras provincias, ne nuncijs qui-

dem accessus pateat; vel quia ignorent prorsus in quas regiones fuerint
transiituri: vel quia ipsa itinens longitudo magnam afferat difficultatem.
Tunc equidem non est expectandum semestre, sed post Baptismum potest
immo coniugium. Pro quo et est declaratio Pij V. ad novam Hispaniam di-
recta, cuius meminit P. Sarricus lib. 7. Disp. 74. n. 13, qui et pro admonitionis
modo ac nonnullis alijs ad hoc spectantibus videri potest, ibidem n. 12 et seqq.

Quia vero Concilium Pontificijs ob stare privilegij nequit, non obstante semestris
assignatione, quando coniux infidelis morem potest, intra brevius spatium po-
terit coniugium celebrari, et illa omnia peragi, quae in ipso conceduntur:
quando quidem facultas non est tantum pro foro interno, ut ex tenore constat,
et quia Pontifex verbis videtur id significantis, dum ait: Penam auctoritate
Apostolica tenore praesentium concedimus facultatem dispensandi cum qui-
buscumq[ue] etc. Et certe cum privilegium dictum adeo generale sit, ut Ordinarijs,
Parochijs, et Religiosis communicationem habentibus sit commune, designatio se-
mestris vix ullius videtur esse momenti. Neq[ue] id minus, quia Concilium ante
privilegij concessionem celebratum est, quod Anno 1565 constat ab Apostolica
providentia prodijisse.

De Privilegijs Indorum circa praeccepta Ecclesiarum.

De Privilegijs circa Festorum observantiam.

Ex privilegio Pauli III, tenent, Indi solis observare Omnes Dominicos,

Facultas pri-
vilegij etiam
pro foro
externo.

Festa ab Indis offeruanda. ^{Primum.} Diem Natiuitatis Dni, diem Resurrectionis primum, diem Pentecostae primum. Itē Circumcisionis, Epiphaniae, Ascensionis, et Corporis Christi Beatae quoque Virginitatis Mariae Festum Natiuitatis, Annuntiationis, Purificationis, et Assumptionis. Demum Apostolorum Petri et Pauli. Quod etiam habet Concilium Tertium Simerne Act. 2. cap. 9.

Non tenentur ad alia Festa generaliter postea procepta. ^{Non idē.} Quintanad. Tomo 2. Tract. 1. Singul. 11. censet teneri ad festa S. Iosephi et Sae Annae, quia illa pro omni Ecclesia obseruanda proponuntur, et prius legimus Pauli tertij de Festis agit, quae in usu Ecclesiae tunc erant, non uero de futuris. Sed certe non uiget, quia cum Privilegiis, ut illud Concilium intelligit, ad hoc sit, ut Neoplati designatos tantum dies obseruare cogantur, huiusmodi exclusio ad futura etiam Festa debet extendi. Particula enim Tantum omnino-dam exclusionem dicit, et ita eius absolutam vim expendit inter alios Parisius Consilio 48. n. 7. et seqq. Immo inde finitibus loquendi modus ad hoc satis, ut probat Textus in cap. Quia circa de privilegijs, ibi: Prædecessor tuus in deponit decimas Episcopales Monasterio remittendo, cum nihil exceperit, et potuerit excepisse, et in beneficijs plenissima sit interpretatio adhibenda, nec debeat una eademque substantia sub diuerso iure censi, intellexisse videtur non solum de decimis possessionum illius temporis, sed futuris. Sic Innocentius III. Deinde cum sint exempti a Festis solemnissimis, quoad gradum et qualitatem non cogantur ab Ecclesia, dicta duo Festa, non est uerosimile ad ea obligatos Ecclesiam uoluisse. Cui enim licet id quod plus est, licet etiam quod minus, iuxta regulam iuris notissimam, sic intelligenda, ut plus et minus in eodem genere sint, et hoc loco constat euenire. Præterea, Privilegium hoc in fauorem fidei militat, ut est maius festum, quae aut talia sunt, ample interpretanda. §.

De Festis ab Episcopis institutis idem tenendum, etiam si uelint esse prope obligare. Num. 219. ait P. Auendario Idem etiam dicendum de Festis, quae ab Episcopis post huiusmodi concessionem instituta possunt ijs se neatis, quae sacri Canonibus circa talem institutionem inuoluunt, quod uel est etiam contra P. Quintanad. affirmantem teneri, nisi Episcopi Indos exciperent, vel aliunde uel Bulla alia excepti sint. sic n. 6. Sed similiter referendum, et a fortiori. Potest autem dubitari, an stante privilegio dicti, ut scilicet, Indis ad alia Festa non cogantur, possint nihilominus Festa constitui, ad quoniam illi obseruantiam obligentur. Et satis uerosimile est non posse, quia contra Apostolica

est prohibitionem: et si id admittatur, inutile reddi poterit privilegium; quia etiam circa Festa^{no}, quibus exceptio conceditur, obligatio esse poterit, cum pro omnibus eadem ratio sit; et si in ordine ad Festa futura extendi potest, pro alijs item poterit ecclesi' obligatio ips, quibus Pontifex levare onus intendit, imponi. Quo non obstante, in casus alicuius contingentia ordinaria auctoritate uti Episcopi poterunt, et pro diebus aliquibus ad observantiam Festi alicuius obligare, quia hoc ad congruum regimen spectat, neq est credibile a Pontifice, cuius sollicitudo in comune fidelium bonum incumbit, prohiberi.

Exceptus casus.

420. Ex quo manifestum relinquitur Indos non obligari ad Festa illa, quae ab Urbano VI in Bulla moderationis illorum, ut obligatoria proponuntur, scilicet S^{an} Innocentium, et S. Sylvestri. Vide hic plura.

Num. 421. Secundo quaeri potest, an cogi ad laborandum possint in Festis, quae pro ipsis de precepto non sunt, circa quod est admonitio Concilij Cimeriensis citatis Act. ex Capite, ubi sic dicitur: Si qui autem Indorum plures alios dies festos nati nostro more servare voluerint, et in ijs ab opere servili vacare, integrum sit eis facere ex discretionem; neq ab ullo modo in ijs laborare, a quoquam penitus compellantur.

An possint ad laborandum compelli in Festis, ad quae non obligantur. Concilij Cimeriensis.

Num. 422 contra nonnullos aut P. Quendaño, negari non posse, quominus in hos, sublatis etiam inhumani violentijs, graue peccatum possit admisceri. Sed quidem in compulsione suavitatis, ut P. Quintana, praemonuit; sit tamen non suaviter, sed et fortiter Indi, et alij ad laborem compellantur, ita ut nequeant nisi cum probabili detrimento resistere, labor illis iniunctis accidit, nec licet ipsis suo privilegio uti, quod sine graui compellentium peccato stare nequit. Et privilegium quidem id secum affert, pro quo admonitio Concilij adhaeret. Privilegijs enim utimur, cum volumus: ergo Indi, quibus illud circa Festa observantiam conceditur, uti eo possunt pro libitu aut non uti. Si ergo uti velint, nequeunt ad laborem forti pertractione compelli. Quod ergo in hoc peccatum sit, aut non sit, non debet ex Concilij monitu, sed ex privilegij conditione, in materia graui, cuius usus pusillis istis Ecclesiae filijs impeditur. Indos equidem volenti matrimonium contrahere cum cognato in gradu aliquo ab Ecclesia prohibito, sed in quo dispensari potest virtute privilegij Indis concessi, si quis obstaculum opponat ob aliquod tantu

Graue peccatum in hoc committi posse.

commodum apponentis, graviter procul dubio peccabit, nec alia ratione, nisi quia privilegij Apostolici vsum impedit, idq; in materia momenti magni. Pro quo est Cap. Quanto, de Privilegijs, ubi: Et sic Apostolicum privilegium, non vim et potestatem, sed sola verba sentientes est. Concludit autem sic Pontifex: Si super hoc ad Nos clamor denique ascenderit, non poterimus coniventibus oculis pertransire, quin promulgatores talium sententiarum severitate debita castigemus. Sic Honorius Tertius, ubi tamen de indirecto impedimento tantum agebatur, ut ex Summano Capitis eiusdem constat. Preterquam quod si talis compulsio hieet, privilegium Indis præiudiciale foret, contra regulam Iuris sat celebrem in 6. sic habentem: quod ob gratia alicuius conceditur, non est in eius dispendium retorquendum. Si enim Indi communi iure censentur in ordine ad Festonem observationem non possent in illis ad laborandum compelli: cum ergo stante privilegio compelli posse dicantur, perspicuum est gratiam in eorum retorqueri dispendium.

De Abbatibus
et alijs
aferendis.

Num. 423. Et hæc quidem non solum de Indis intelligenda, sed etiam de Abbatibus, licet mancipia sint: non possunt enim ad laborandum compelli, cum eisdem, quibus Indi privilegijs perfruuntur, ut ostendimus. n. 129.

De adstantibus
labori
Indorum in
Festis notanda
resolutio.

Num. 425. ait P. Luendaño: Dum autem Neophyti sponte in diebus festis suo utentes privilegio laborant, posse Hispanos eorum labori superintendentes operam suam præstare, admonet Quintana. Singulari ii. n. 2 addens posse etiam per seipos laborare, dum ocio plus spatij, quam duorum horarum non sit: illa enim gubernatio actus est potius dominij, aut libertatis, quam opus servile. Sed certe si labor superintendens ita necessarius sit, ut sine eo peragere comode opus nequeat, cui Neophyti incumbunt, continuari per maius spatium poterit, quia in privilegio eorum videtur id verosimili consequentia concessum. Neophytis enim conceditur, ut laborare possint, et id intelligendum de illo præsertim labore genere, in quo illi solent occupari. Si ergo occupatio talis comode stare nequeat, nisi Hispanis, qui labori assistunt, pariter laborantibus, id etiam consequenter indultum, iuxta communem doctrinam de privilegijs, pro qua videri potest P. Suanus lib. 8 de Legibus Cap. ii. n. 7. Bonacina Tom. 2 Disp. i. Quest. 3. Prob. n. 7. et alij, apud quos congrua exempla succurrunt de

Ministro pro Missa dicenda Interdicti tempore, et socio ad recitationem Horand, aliaz. Debent autē illi Missam audire, si comode possint.

De Privilegijs Indorum circa secundum Ecclesiam pro- ceptum annua Confessionis. Cap. XVI.

Urbanus VIII in privilegio dato 16 April. Ann. 1639 ait: Quod in Regnis praefatis Peruviano scilicet de Chile et Paraguay tam Indi, quam Nestiji vulgo nuncupati, vel ab Indis et Eurogais: nec non Aethiopes, seu Mauri, et Mulati etiam vulgo nuncupati, vel qui ab Eurogais et Mauri nati sunt: Praecepto Ecclesiae de confitendo peccata sua, et sumendo s^{mo} Eucharistiae Sacramenti quotannis, possint a Dominica Septuagesimae vsq ad, et per totam Octavam festi Sanctissimi Corporis satisfacere, Agostolice auctoritate tenore praesentium concedimus et indulgemus.

De Privilegijs Indorum circa Quartum Ecclesiae Praeceptum, de Ieiunio. Cap. XVII.

Magnis circa hoc illi privilegijs perfervuntur: per concessionem enim Pauli Privilegia Tertij in Bulla, quae incipit, Altitudo divini Consilij, ab omnibus ieiunij Indorum Ecclesiastici legibus eximentur, praeter Fenas Sextas Quadragésimas, Sabbatum Sanctum, et Vigiliam Nativitatis Domini. Possunt etiam in omnibus diebus, in quibus a carnibus abstinentia praecipitur, omnibus ijs vesicibus, quibus vesci possunt, qui Bullam Enciclicae accipiunt, ex eiusdem Pontificis concessionem: de quo Fr. Joannes Baptista in Animadversionibus pro Confessarijs Indorum Parte. i. verb. Ayuno. FF. Emmanuel, et Hieronymus Rodriguez, et Veracini apud P. Quintanad. Tom. 2 Tract. 9 Singulani 34. Neq hoc minem, cum in Indijs consuetudo invaluerit circa talem usum, de quo diximus Tit. 5. n. 226. et seqq. et pro quo pugnat Dom. Villaroel. Parte i. Pacifica gubernationis Quest. 3. Art. 3. per totum. Contrahentibus Confessarijs S. Guicrate, sed non obtinentibus, dum docti et pii, ac in ijs Religiosi pro consuetudine stand, eamq suo ipsorum usu non verentur roborare. Videat ergo sanctum illud Tribunal quid circa hoc praestandum, ne, dum privilegium Bullae suae curat, laqueus conscientias, ut experientia constat, iniuriatur. Praeter dictos etiam dies Indi in multis partibus Indiarum ad abstinentiam a carnibus non tenentur in Sabbatis: pro quo quidem privilegium nullum extat, sed id consuetudine est tantum introductum. Quia vero Sabbatis hi Indis vesci carnibus, non tamen Aethi- opibus ex

consuetu-
dine.

Aethiogram consuetudo talis non fuit, ad illos talis non extenditur permissio. Et certe oportuit Indis occasionem lapsuum frequentium angustari. Cum enim in Indijs, sicut et in Hispania, liceat Sabbatis animalium extremi-
tatibus, et intestinis vesci, quoniam carnes diebus non vetitis solent manducari; difficile est Indos inter extremitates et partes alias distinguere, cum dis-
crimen illud nullâ sit ratione huc perspicuum, et circa usum nihil tale discernet appetitus, in ijs praesertim, qui ad haec immoderatâ inclinatione
feruntur. Ex quo alicui forsân videbitur pro Aethiopibus eadem facere ra-
tionem, quia et isti discrimen tale deprehendere rationis lumine nequeunt
et inclinatio ad negotia ventris non minor in illis, cum onere aliâ sen-
tutis, exilijs a patrijs sedibus, et derelictis penitus solatio parentela. Quo
quidem reuera ita est, sed ratio pro consuetudine urget. Nihilominus non
videtur improbabile oppositum ex doctrina multonon, dicentium legem fari-
rabilem extendi secundum identitatem rationis, imò et privilegium, si
praesertim favor in eo fidei aut Religionis versatur. Consuetudinem autem
instar legis interpretandam quoad obligationem, et alia legis propria docent P.
Suarez, P. Azor, et P. Palas, quos adhaerit et sequitur Diana Parte 6. Trad. 5. Re-
solut. 17. et quidem cum ad consuetudines legitime introducendam consen-
sus Principis Pontificis inquiratur, qualiscumq; ille sit, de quo n. 199. circa
eam, de qua loquimur, consensus Principis, Pontificis inquam, inuenitur.
Quis enim credet Paternam illam pietatem erga Indos hac in parte progen-
sam, erga Aethiopes, miserabiliores profecto personas, minus se suavem ac
liberalem exhibere.

Privilegium ad dispen-
sandum cum Indis
et Neophytis
circa rem-
nua.

Num. 443 refertur aliud privilegium ab Innocentio X. confirmatum
quod sic habet. Nec non cum Indis in foro conscientiae tantum, et cum
Neophytis in foro, super ieiunijs, gratis tamen dispensandi. (ubi non videt
facilis concessionis intellectus, cum Indi a Neophytis distinguantur. Cum
eadem etiam Bulla Pontifex statim declinet omnes oriundos seu naturales
supradictarum omnium, tam Orientalium, quam Occidentalium partium: in
etiamsi Aethiopes, Angulani, vel quarumvis aliarum transmanarum regionum
etiamsi Christianorum filij, ac in infantia baptizati, et etiam inter se, vel
Europaeis mixtim progenti sint, ad concessionis huiusmodi effectum esse
intelligi

intelligi debere Neophytos. Videtur dicendum, inquit P. Accedano, Neophy-
 tonum nomine illos intelligi, qui vere tales sunt, iuxta Juris acceptionem,
 recens inquam conceptos, qui nondum a recepto Baptismo in adultæ etate
 decem annos exegerunt, ut Doctores communiter explicant, Cum Indis ergo
 in infantia baptizatis dispensari tantum in foro conscientie potest, cum alijs
 in utroq; ubi ratio discriminis est conperta. Quod vero Pontifices statim de-
 clarent Neophytorum nomine venire Indos et quoscumq; alios Ultramarinos
 incolas, non obstat traditæ expositioni; quia id intelligendum est, ubi contrarium
 manifestè non ponitur, ut in casu nostro.

Num. 444. Possunt autem Religiosi Societ. prædictam dispensationem
 impendere, etiam si Parochi Indorum non sint, in quo præsertim virtus prin-
 cipij consistit. Si enim sint Parochi, satis probabile est posse ex vi talis mu-
 neris dispensare, ut docent complures Doctores: idq; non solum absente Episco-
 po, aut eius Vicario, sed etiam presente: non enim ita facilis ad illos est
 aditus. Videantur illi apud Pasqualium Decisione 387. n. i. qui et addit
 cum Joanne Sancio in Selectis Disp. 54. n. 36. non solum Parochos id posse, sed
 etiam eorum Vicarios. Quæ extensio nimia profecto est, et contra id, quod
 consuetudine videtur esse receptum, si de Vicarijs quibuscumq; loquamur.
 Sunt enim Vicarij, qui plenam officij administrationem habent, et alijs, qui
 in partem sollicitudinis tantum advocantur. Illis prioribus cum juris-
 dictio plene competat, id etiam licebit, quod ad dispensationes spectat, in
 quibus iurisdictio exercetur; alijs autem non ita, nisi forte ad Parochum
 aditus non facilis sit, tunc enim rectè præsumitur iurisdictio adactus
 huiusmodi, qui frequenter occurrunt, prorogata. Pro quo videri potest P.
 Quintanad. supra Singul. 33. n. i.

Facultas autè dispensandi Religiosis concessa valde ampla est, cum
 limitationem nullam habeat, nisi illam de foro interno, et externo, super
 reuerijs, inquam. Possunt ergo dispensare super reuerijs, non solum quæ pro
 Indis et Neophytis alijs de præcepto sunt, pauca scilicet illa, de quibus n. 442.
 sed etiam in alijs, quæ sunt communia, et in quibus abstinentia a carnibus
 servari ab illis debet, si enim dies reuerij, etiam dici possunt. Vide cum in
 Jure statuta reueria sint, obligatio eorum tantum eras de abstinentia a carni-
 bus, neq; aliud ex eo præcisè colligi potest, ut testantur Doctores, quos adducit

Indi a Neo-
 phytis quomodo
 Distinguantur
 in illo.
 In rigore qui
 dicantur
 Neophyti.

Religiosis
 dispensare.
 posse, etiam si
 Parochi non
 sint.
 Si autè Pa-
 rochi, etiam
 ratione officij.

Quid Vi-
 carij.

Amplitudo
 dispensatio-
 nis explicat.

et sequitur P. Fagundes circa Præceptum 2. C. i. Cap. 4. nisi qui et videndus
 Cap. 6. n. 4 et 5. circa ieiunium Sabbati, et Ferie 6. quod imperfectum quidem
 est; tale tamen, ut dies prædicti possint ieiunij compellari. Et licet imperfectum
 illud; ubi de privilegio agitur, ad ipsos extendendum, cum causa est pia, iuxta
 sapienter dicta, et esse in præsentibus liquet, quia pietatis, fidei et Religionis agitur,
 unde et constat ampliandum. Poterunt ergo Religiosi Societ. cum Neop. Sytis di-

Præceden-
 dis carni-
 bus ut debeat
 praticari: dispensare, ut carnes comedant in diebus dictis, congrua ad id suppetente ratione,
 ut frequenter suppetit, ob defectum ciborum aliorum, quæ ad robustum alimen-
 tum requiruntur: valde enim debilia esse solent illorum pimenta, carnis
 demptis, in ijs præsertim, qui in oppidis Striganorum distant. Et licet talibus
 solent esse contenti; aliud est, quod necessitate cogente sustinent, aliud quod lege
 Ecclesiastica constricti debeant sustinere: unde et frequenter propter hanc
 causam a ieiunijs etiam proprijs excusantur. Et in pastoribus hoc specialius
 præcipi debet, quia præter carnes vix est solidum aliquid, quo vesci possint; non
 tamen alimentum huiusmodi tale videtur, ut licet in rigore sufficiens sit,
 non debeat sufficiens ratio dispensationis ad edendas carnes illius sola
 copia iudicari. Rigor enim cum illis tenendus non est, ex quo aperte re-
 sultat incommodum, et dubia præterea manet obligatio: quo eventu dispen-
 sari in ieiunio posse, innumeri tenent Doctores videndi apud Pasqualig. in
 Decisione 596. n. 3. sicut et plures asserentes dispensari posse, quando du-
 bium est, an ratio ad dispensandum sit sufficiens.

Indos non
 tenent ad
 ieiunia
 specialia
 populandi.
 446. Sed dubitari poterit, an Indi teneantur ad ieiunia vel a Ma-
 gistratibus ex voto, Episcopo ex statuto indictis. Ad quod affirmative respon-
 det P. Quintana supra, in fine: nisi aliunde hi prohibiti sint eius modi
 condere statuta, vel Indos in eis aperte exclusos protestentur. Sed contrarium
 dicendum, sicut de Festis diximus Cap. is. quod scilicet Indi comprehensi
 talibus statutis non sint, nisi de illis mentio expressa habeatur. Cum enim
 Ecclesia ab obligatione ieiuniorum, que gravissimis legibus in eadem, et ob
 solemnitates celeberrimas servari sunt solita, exemptos velit; non est præ-
 sumendum aliam esse illorum mentem, qui ieiunium aliquod speciale con-
 stituerunt, cum membrorum sensus Capitis sui debeat esse sensui conformis.

Quod et intelligendum de ieiunio imperfecto, abstinentia, in qua, sola a neg ad abstinentiam a carnibus. quia cum non exprimitur, non est cur debeat ea fieri discretio, ut illi grauentur, quoniam iugum oportet leuius reddi. lll

De Privilegijs Indorum circa decimas et primitias, pro quibus Quintum Ecclesia praecipit. Cap. 19.

Num. 447. Dicit primo, Indos decimas et primitias, aut tale aliquid Ecclesiae solvere, res est sanctissima, et quae ab omnibus recte sentientibus debet comendari. Id constat ex Alexandri Tertij Constitutione in Cap. Parochianos, de decimis, ubi sic ait: Cum decimae non ab homine, sed ab ipso Dno sint institutae, quasi debitum exigi possunt. Quotam verop iuris esse, solutionem vers in genere diuini, quatenus ex natura instinctu descendit, sic dicit ante Deo, ut danti spiritualia, non ut pretium, sed ut alimenta corporalia ministrantur, communis Doctorem resolutio est. lll

Num. 448. Dicit P. Auendaño secundo. Decimae non ita debentur ab Indis, ut si aliunde Pastores alant suos, debeant illas, aut minus etiam aliquid ex natura prouentibus exhibere. Id constat ex Cap. ad Apostolica, ubi duplicem decimam soluendam non esse dixerunt, sed unicam illi Ecclesiae, in qua fideles laeclasticis, perquirunt Saram. Item. Quia decimae frigidum laboris spiritualis sunt: unde in Cap. Nouum genus, ibidem dicitur: Illis profecto Clerici, qui a Clericis spiritualium ministeriorum labores accipiunt, decimas eis debent. Si ibi. Nulli autem pro ordinario labore duplex stipendium debetur, nisi forte nouus titulus, aut incrementum laboris accedat. Hinc est, ut cum Indis, dum tributum soluerent, partem eius pro Parochorum sustentatione contibuerant, secundum id, quod Regijs est legibus ex Pontificia facultate constitutum, non debeant ulterius decimam exactionibus aggravari. Quod si decimas ab eis exigi videatur expedirens, ut Indis magis Ecclesiasticis institutionibus conformentur: minuatür tributum iuxta eam partem, quae pro primo effectu, ut dicitur, doctrinam inquam, exhibetur. Neg enim dici potest decimas etiam debent ad sustentationem Praelatorum, ut sunt Episcopi, et alij: ut ait P. Suarez Tom. i. de Religione Tract. 2. libi. Cap. 5. n. 7. nam pro illo ea sufficiunt, quae ab alijs fidelibus ministrantur, et ut ministrare possint, Indorum opere

Affertio. 1.
Indos ad solutionem decimarum conuenienter obligari.

Affertio. 2.
Indos non teneri solvere decimas, si aliunde tribuant pro sustentatione Pastorum.

Ob titulos sustentationis Praelatorum non

deben^t ab
ipsis.

conferunt, quia in eorum praedijs ut laborent, ex rigore designato stipendio
compelluntur. Item Hispani ob titulum dictum non solvunt decimas et tri-
butum aliud: ergo neq; Indi solvere debent: quae est evidens consequentia.
Et ita quiescit, ut dixi alias, a supremo est Indiarum Consilio praestitutur-
nam controversiam iudicatum: sed illius sententiae oblietatum vali-
de, ut fit passim in ijs, quae pro Indorum comodis disponuntur. Quid autem
in talibus pro foro conscientiae liceat, sciunt illi, qui aliquid sciunt, unde
non est opus circa illud imorari. Pro quo etiam.

Assertio 3.
Consuetudi-
nem non sem-
per attenden-
das, cum de
exactione deci-
manam agi-
tur erga Indos.

N. 449. Dicit tertio. Licet verum sit in exigendis decimis attendendam
esse consuetudinem, iuxta id quod in Jure statuitur etc. Circa Indos tamen
consuetudo nequis allegari. Id constat ex eo, quod erga illos non iure, sed in-
iuria agi solet, nec iudicari potest Pontificem circa hoc annuere, ubi jussu hos
et imbecilles violentia opprimit, et consuetudo legitime praescripta iuxta iuris
qualitates sanitate dispositas censeatur. Vide ibi plura.

Assertio 4.
non tenentur
illae si egerint,
sicut neq; ge-
neraliter pau-
peres.

N. 450 dicit quarto. Indi non tenentur decimas integre solvere, si ita
elegant, ut id quod subtrahunt, ad suam et eorum suorum sustentationem, necessa-
ria recognoscatur, ut saepe accidit. Si Doctores, qui de pauperibus generaliter
loquuntur, ex quibus videri possunt. P. Suarez supra cap. 16. n. 15 et 16. P. Filius
cius Tract. 27. n. 167. P. Palaeus Tract. 1. Disp. unica. Puncto 11. n. 3. P. Vincentius

Ratio ex
Suarez.

Tancredi de Religione Tract. 4. Lib. 2. Disp. 6. n. 4 et alij. Probat id Suarez ex
Matris Ecclesiae pietate: non enim verosimile est velle illam cum tanto rigore
obligare pauperes, ut ex fructibus sibi et familiae ad sustentationem necessarijs,
decimas solvere teneantur, et postea sibi et suis de alimento necessario ad
vitam emendicando provideant: nam prius tenetur quisq; se alere, quam
alios: praesertim hoc tempore, in quo pars illa decimanam, quae pro alendis
pauperibus destinata erat, disparuit, et Ecclesiastici illam possident, et sibi ita
appliciant, ut eam pauperibus non distribuunt. Argumenta, quae contra hoc

Alia boni
auctoris.

ferri possunt, soluit P. Fagundes Lib. 2. Cap. 3. n. 4 et 5. ubi bene ait decimas
minus principaliter solvi in signum universalis dominij Dei, principaliter
autem ad congruam sustentationem Sacerdotum: et iniustum ac irrationabile
esse obligare aliquem ad alium sustentandum, cum tamen ipse fame pereat.
Si istes nec tenent Sacerdotem gratis operam suam impendere; id negandum

respectu pauperum, sicut de Medico, et Advocato Doctores asserunt. Nec
 propterea Parochi fame peribunt, quandoquidem aliunde habent, unde satis
 superque sustententur, sicut Advocati et Medici, cum sint multi decimas co-
 piose soluentes. Tunc id, quod ex gravibus dedit Zerola in Praxi Episcopali, *Notanda*
 Parte 1. verb. Decima ad Primum, populum quidem teneri prestare alimenta *doctrina.*
 Ministris de iure naturali et diuino; secus vero si non indigeant. Acedit
 quod ait Caietanus 2.2. q. 81. ar. 1. 2. Secundo dicitur, his verbis: Quia de iure
natura decimas dandae sunt in subsidium Ministrorum: idcirco si Mi-
nistri tacentes non indigent, cessat ratio obligationis iuris naturalis. Sic
ille. Pauperes autem ad ius naturale reducuntur, cum pro necessitate non
sit alia lex. Cap. Quod non est, de regulis iuris.

Num. 451. Dicit quintus. Quidquid irrationabile est circa exactione *Affectio s.*
 decimalem, etsi consuetudine videatur *irrationabiliter*
 introductum, non est *introducitur*
 censendum obligare. *non solu-*
 Constat ex generali scriptorum doctrina circa materiam praesentem, qui abrogando *endum.*
 existimant quidquid irrationabile est. Est? Talis autem videtur consuetudo
 et ex uno individuo decima pars solvatur, si solum illud natura contulerit,
 et ex uno quillo animantis cuiusq, et similibus. In quo exactores aliqui in-
 humane se gerunt, unum illud penis subtrahentes.

Num. 452. Probatur autem praefatio positio ex Ecclesiae sensu, iuxta exemplar
 Legis, quod secuta: sic enim in Cap. Omnes decimae. 16. q. 7. ubi Dei praeceptum
 adducitur ex Levit. 27. v. 30 et seqq. et sic dicitur: Omnes decimae terrae,
sive de frugibus, sive de pomis arborum, Domini sunt, et illi sanctificantur,
Bovae, et oves, et caprae, quae sub iugo pastoris transierunt, quidquid deci-
um fuerit, sanctificabitur Domino. Et. Sic ibi ex Concilio Rothomagensi.
 Ex quibus manifestum est unum ex decem natura fructibus, non vero unam
 decimam partem ex uno solo deberi. Et iuxta hunc intellectum (canones alij
 indubitata procedunt. Quod et indicat Concilium Limense. tertius Act. 2. Cap. 12
 dum solvendam ex omnibus terrae fructibus decimam Deo ait, qui dat
omnibus abunde ad fruendum. Non ergo ubi nulla abundantia est, ut in
casu nostro: neq, aliter intelligendum est, quod habetur in Cap. Non est, de decimis,
ubi sic dicitur. Et de omnibus bonis decimae sunt Ministris Ecclesiae tribuende.
de omnibus inquam bonis, in quibus decimum aliquod numeratur. Est?

Num. 453. Dicit sextus. Ab Indis, qui de novo sunt conversi, non sunt *Affectio 6*
 decimae exigendae. Id est planum; quia ut concertantur, non solum Evangelica a noviter

conuersis
exigentibus
non esse.

predicatione, sed munerebus attrahuntur: tali enim genio predicti plerumque eorum sunt, immo et fere omnes. Qui ergo fieri possit, ut ab eisdem decimales laborum portiones exigantur? Pro quo est doctrina S. Thomae 2.2. q. 87. ar. 1. ad 5. ubi sic ait: Ministri Ecclesie maiorem curam debent habere spiritualium bonorum in populo promouendorum, quam temporalium colligendorum. Et ideo Apostolus noluit uti potestate sibi a Domino tradita, scilicet ut acciperet stipendium victus ab his, quibus Euangelium predicabat; ne daretur aliquod impedimentum Euangelio Christi. Nec tamen peccabant illi, qui non subueniebant; alioquin Apostolus eos corrigere non omisisset. Et similiter laudabiliter Ministri Ecclesie non requirunt, ubi sine scandalo requiri non possent, propter disuersionem, vel propter aliquam aliam causam. Nec tamen sunt in statu damnationis, qui non soluunt in locis illis, in quibus Ecclesia non potest, nisi forte propter obstinationem animi, habentes voluntatem non soluendi, etiamsi ab eis referentur. Haec S. Doctor.

Circa tempus
exactionis
quid tenen-
dum, et
utilia alia.

Item. 454. Ex quibus coniectum habetur Indos non esse pro solutione decimarum urgendos, donec in fide acuitas rationis ~~egit~~ egerint: neq. circa hoc temporis est statuenda mensura, sed tunc de eo tractandum, cum ipsi ad solutionem bene fuerint animati: omne enim temporale bonum debent Euangelici ministri spirituali eorundem posthabere. Neq. prospera crediti sunt

Indos non
peccare
dum non
soluunt.

illi in malo statu esse, dum beneuolas aures non praestant de decimis admonitionibus, sicut S. Doctor aduertit, quia stare talis resipiens potest sine graui peccato, dum illis talis obligatio non proponitur ita stricta, ut sub mortali reatu ardeat. Et ex eo quod audiunt alios grauiter obligari, non est necessarium se pariter obligatos arbitrari, quando quidem alij obligationes multas subeunt, a quibus ipsi sunt virtute privilegiorum immunes, et Christus quidem ut baptizari Gentes posset, nullum Ecclesiasticum preceptum eis imponendum docuit, sed ea tantum, quae ab ipso Domino precepta fuerant, Matth. 23. v. 19 et 20. Quod ergo ait S. Thomas: Nisi forte propter obstinationem animi, non est ad Neophytos referendum, sed ad veteres Christianos, ut ex Commentario San. Caritani constat, dicens ita dictum, quia nolentes dare presentibus Ministris decimas, possent allegare aut prescriptionem, aut Ecclesie Romanoe tacitam donationem, eo quod tam diuturno tempore sciret et toleraret. Vnde ibi et in 4. 55. plura.

Num. 456. Dicit septimo. Indorum privilegia circa solutionem decimanam specialia nulla sunt, nisi quae in diversis provinciis in-
 vexit consuetudo: dum alij nihil, alij non decimanam, sed vigesimam, et cum distinctione fructuum, ut decima pro quibusdam, vigesima pro
 alijs tribuatur. Quia vero omnes cum tributo id solvant, quod ad sustentationem spectat Parochorum, re ipsa privilegio nullo potantur, sed mi-
 nis graue onus sustinent, quod tamen tollendum peritus Afferio est
 secundum demonstrat.

Num. 457. Dicit octavo. Supposita tributâ quantitate, quam Indi pro Parochorum sustentatione dependunt, si aliquid proterea decima nomine solvant, non tenentur ad primitiarum solutionem. Probatur rationibus adductis Affer. 2. pro decimis. Cives autem decimas et primitias res distinguant in hoc, quod illae primitiae ordinantur ad sustentationem
 Ministrorum, et secundario ad Dei honorem; e contrario vero primitiae

Id non cogit, ut debent in rigore censeantur quia id, quod decima nomine soluitur, cum ex obligatione ad sustentationem non sit, potest primitiarum rationem habere: sic enim est virtualis aut interpretatiua voluntas solventium. Non enim primitiae aliquibus determinatum dicuntur ex parte rei, quae datur, ut sit ex primis terrae fructibus, aut procentibus, sed potest esse ex quibuscumque, ut notant Doctores etc. Si vero Indi cum tributo decimas non solvant, et consuetudo sit, ut loco primitiae aliquid tribuatur, poterit quidem peti, sed cum maxima moderatione: ut scilicet sit eorum tenuitati conforme, et minime relinquendum exigentium voluntati, quia circa ista inhumane solent violentiae contingere, unde neq. consuetudinem attendendam diximus Affer. 5. licet alioquin secundum in primitiis consuetudo sit, ut docet D. Thomas supra, et alij communiter etc.

Indi ad oblationes qualiter teneantur.

Num. 458. Dicit nono. Indi non tenentur ad oblationes in festiuitatibus faciendas ad offertorium Missae, etiamsi circa hoc videatur esse consuetudo. Primum probatur ex communi sententia, quam cum alijs tenet et probat P. Alq. P. Fa-
 gundes supra n. 5. P. Palaus, P. Vincentius Panicedi, P. Lucini, et omnium optime P. Suarez supra n. 2 et seqq. qui dicunt oblationum per se loquendo nullam esse obligationem, neq. ex iure naturali, neq. diuino, aut Ecclesiastico.

Qui vero allegari potest titulus sustentationis respectu Indorum non habet locum, quia cum tributo id praestant, quod est ad illam necessarium. Si vero decimas solvant, id manifestius apparet. Et aliunde Rex Catholicus debet illis de Ministris necessarijs providere, cum eo enim onere dominum est illis Indorum generaliter attingat. Quod si circa hoc defectus aliquis contingat, non ideo Indis ad supplementa Magistratum obligandi sunt.

negatione
consuetu-
dinis.

459. Secundum autem, quod scilicet ad consuetudinem attinet, probari primo potest ex doctrina grauium Scripturam, qui affirmant consuetudinem circa oblationes non esse obligatoriam in conscientie foro; quia cum oblationes gratis fuerint factae ab exordio, et cum eodem respectu continuatae, non potest ex illis titulus onerosus emergere. Vide sui Auctores. Deinde probari potest ex dictis Assent. 3. circa consuetudinem in rebus huiusmodi, quae per violentiam tantum solet inueniri. Etiam extat autem in Concilio Lymensi Festio Act. 2. Cap. 48. prouida circa hoc Constitutio, dum sic loquitur: Sed neq. ad oblationes faciendas in Missa, aut alias Indi cogantur: sed si quis offerre voluerit, intelligat id quidem meritorium et piuum, sed tamen prorsus liberum esse, vel facere, vel non facere. Sic Concilium. Quod et Synodus Dioecesis Lymensis Lib. 3. Tit. 5. Cap. 6. pari verborum grauitate decernit. Et iuxta illa questio omnis cessat. Etiam vide ibi gloria.

De Priuilegijs circa petitionem debiti coniugalis.

An. 466 varia priuilegia profert. P. Auendano, Et diffuse circa ea discurret, n. 474 in fine assent. P. Thomae Sanius videndum Lib. 9. de matrim. Disp. 30. n. i. ubi plures Auctores congerit ad probandum petitiu petitionem petendi debiti ob incesti crimen, siue ob violatam affinitatem, esse poenam, et ex eo impet non incumit ab eo, qui per illius ignorantiam crimen admisit.

Nun. 476. ait P. Auendano: Quicquid autem de alijs sit, circa Indos et Neophytas aliorum concessio specialis habetur in Bulla Innocentij X. in qua sic dicitur: Nec non cum Indis in foro conscientie tantum, et cum Neophytis in alicuius foro super ieiunijs, gratis tamen dispensandi; nec non ad onere petitionis debiti matrimonialis, quando non esset licitum illud ratione voti castitatis, vel alia rationali causa petere, in foro conscientie tantum, et gratis liberandi. Videtur autem sine nouo priuilegio stare

posse dispensationem, quando impedimentum oritur ex incestu, quia cum ^{Supposito} sit privilegium dispensandi in gradibus affinitatis ad contrahendum ^{privilegio} matrimonium, ex eo habetur, dispensari posse in petitione debiti ^{ad matrimo-} ex eodem impe- ^{nium, non est} dimento proveniente, quia multo id minus est, et cui licet id, quod plus ^{aliud ad} est, licet etiam quod minus, ut est regula iuris notissima in ^{effectum} cap. Cui licet, ^{dictum ne-} de regulis iuris in 6. et ita est communis sententia, quam cum alijs, quos ^{cessarium.} citat, sequitur P. Laninus supra Disq. 27. n. 14 ex copula habitâ cum consan-

guineis ultra secundum gradum non oriri impedimentum petendi debitum, quia cum liceat matrimonium ultra illos, etiam licet talis petitis, quae minus ^{neg pro} quid est, ut liquet. Et idem dicendum de facultate ad dispensandum in voto ^{voto casti-} castitatis, de qua cap. proced. eâ enim suppositâ, non est necessarium ^{tatis.} privilegium aliud ad debiti petitionem, quia minus est partialis dispensatio illa, quam absoluta et totalis. Nihilominus a Pontificibus expresse concessa est, ad omnem dubitationem submovendam, sicut alias accidit, et dictum non semel.

Ad eundem tamen opinionem esse aliquorum, quos adducit Fr. Joan. Baptista ^{Opinio spe-} in Animadversionibus pro Confessarijs Indorum, et sequitur fol. 88. et 89. ^{ialis circa} ex incestu occulto non resultare impedimentum petendi debitum; quod ^{imperimen-} de si respectu aliquorum locum habere potest, maxime Indorum, ^{tum pro peti-} propter ^{tionem debiti,} et ^{et quantum} omnia, quae in hoc genere considerari possunt, et in ipsis deprehenduntur. ^{Indis fauent.}

De nonnullis alijs Indorum privilegijs. Cap. 22.

Num. 477. citat privilegium Indis S. V. et Gregorij, pro communicatione cum infidelibus etiam armis venditis, sed utrumq; iam expiravit. ^{et n. 79} ^{Circa venditione} ^{armorum inf-} ^{idelibus.} ^{Favorabilis} ^{sententia circa} ^{Bulle (aene pro-} ^{hibitionem,} ^{ut non sit} ^{circa venditione}

aid. In Indijs autem idem potest accidere, si Chilenis, Christiani nominis inimicis, et nonnullis alijs, quae Pontificia lege prohibita transmittantur, vel quo cumq; modo tradantur, alijs autem a quibus timeri nihil potest, non ita.

In quo quidam erant forte, qui eâ se tueantur sententia, quae nonnullis placet ^{circum} Scriptoribus, asserentibus eos, quim tenuis Christianorum ^{procurata} ^{infidelibus} ^{pro-} ^{hibitionem,} ^{ut non sit} ^{circa venditione} vendunt, aut permittunt, in excommunicatione Bullae (aene non incidere, quia ^{circum} in eâ tantum prohibetur delatio, vel transmissio, et cum poenalis lex sit, ac ^{circum} proinde odiosa, non debet extendi. Sic Cardinales Caietanus et Toletus, Laynus,

P. P. Azor, et Gambacorta apud Paonacina de Consensu Bullae Leone Disp. 11.
 Quod. 8. Punt. 3. n. 31. qui tamen cum alijs, quos ibidem allegat, contrarium
 sentit, sicut et P. Palaeus Tom. 6. Disp. 3. Punt. 8. n. 12. qui id. uti probabilius
 amplectitur. Unde res haec dubia videtur, ac proinde in Indijs, ubi negotia-
 tionis spiritus dominatur, non sunt nimirum urgendi sic agentes, ut re-
 servata culpa rei:

Privilegium Num. 480. Aliud privilegium circa compositionem in male acquisitis ex
 circa compo. Compendio Indiarum refert, quod tamen iam dudum expiravit. Non videtur
 sitione in Indiarum refert, quod tamen iam dudum expiravit. Non videtur
 finit, nec autem Societas multum de illius prorogatione curasse, quia non adeo ne-
 illud nece cessantem iudicavit. Indi enim aut pauperes sunt, et ita ad restitutionem
 rium ob do. incertum non debent obligari, quia revera non restituent, nec debet illis
 ctinas re- peccandi occasio ministrari. Et cum pauperes sint, eisdem applicari posse, quae
 dominis debentur incertis, communis sententia est, pro qua P. Lepius lib. 2. cap.
 14. n. 41. cum alijs, quos adducit. Et id quidem quando obligatio restitutionis
 ex delicto oritur: quod si aliter, non esse obligationem ea tribuendi pau-
 peribus, aut operibus pijs, probabilis sententia est, ut ait P. Lepius n. 38 et
 eam cum alijs, quos citat, tenet Eligius Casaeus V. Restitutio 4. §. 4. Et non
 sunt ita pauperes, ut restituere non valeant, et ita obligandi ad restitutionem
 sunt; praesertim si debita ex delicto proveniant: quod quidem ante stante
 privilegio faciendum, quia Pontifex in eo conscientias Socionum onerat: tunc
 autem manifestus tale onus apparet, cum restituendi facultas est, unde in
 eo casu minime privilegij favor asistit. Quod si quis dicat exire
 posse, ut valeat restituere, sed cum familia incomodo, et attentis quibus
 restitutionis regulis ad eam genus obligari, cum tamen virtute privile-
 gij compositio aliqua fieri possit. Fateor id quidem posse accidere; sed
 cum indigentia latitudinem habeat, et Indi etiam, ut dixi, ad restituen-
 dum difficulter adducantur, plus aliquid eorum tenuitati et indoli, quam
 alijs indulgendum est, et ita sine privilegio fieri applicatio eisdem potest,
 et sic peccandi occasiones amputari.

Indi unde Num. 482. Tertium privilegium, non tam concessione, quam usu receptum,
 habeant, ut capacitate Indorum attentam, est, ut illi non possint excommunicari. Quod

quidem et in Neoplytis alijs similiter currit, in quibus consimilis indoles non profind
 reperitur. Et quod ad concessionem Pontificum attinet, nulla in speciali videtur
 extare; imo contrarium videntur illi supponere, dum facultate concedunt
 absolventi omnes in Indijs commorantes ab omnibus peccatis, et Censuris, ut
 vident specialiter potest in Compendio Indico V. Absolutio: possunt ergo om-
 nes excommunicatione percelli. Idem expressius in Concilio Vigenensi Act. 2. Cap.
 17. ubi omnibus Indorum Confessarijs conceditur, ut ab omnibus casibus, et
 Censuris amplexis possint absolvere. Idem, cum id expedire in Christo iudica-
 verint. de quo supra. n. 309. et alijs in Cap. 11.

483. Nihilominus ut Indus non excommunicetur a Concilio Vigenensi citato a Consi-
 decretis Concilij Secundi etiam Vigenensis insistente, valde prudenter statutum
 invenitur Act. 4. Cap. 7. ubi sic dicitur: Cum Ecclesie spiritualis vincula
 gratissima sit, ad animamque intima penetrans; ipsa tamen utilis esse potest,
 qui bona spiritualia, et dianna possunt satis cogitatione concipere, et prout
 oportet, expendere. Quibus vero nihil vel pretiosum, vel vile est, nisi quod
 oculis cernitur, in eos certe spiritualis illa censura intentata poterit pro-
 ficere parum, onerare plurimum. Quam rem cum prudenter Superiores
 huius novi Orbis Antifites secum perpenderent, statuerunt, in hastam
 faciles, et minime perspicaces Indorum gentes ab excommunicatione, ceterisque
 censuris esse abstinendum: pro his vero ad conservandam Ecclesiasticam
 disciplinam et religionem, necessario externam et temporalem aliquam poenam
 utendum: quod a priscis in simile genus hominum etiam observatum
 esse conperitum est. Haec Concilium. Ex quibus videtur colligi Indos non
 incurrere excommunicationem, aut Censuram aliam statuti aliquo propositam
 pro ijs, qui illud fuerint transgressi, sive a iure Indico, sive ab homine: neq. a iure
 pro omnibus enim illis rationes dictas constat militare. Licet autem quandoq.
 ex eo fiat, ut multa delicta maneant impunita, quibus poena tantum est
 spiritualis imposita, ut etiam occulte peccantes comprehendat: id toleran-
 dum est, sicut in multis criminibus occulte perpetratis toleratur.

Nam. 484. In ijs vero, quae a Sede Apostolica, sive quia in Iure habent,
 sive quia per Constitutiones peculiare, uniuersali Complexione descendunt,

Consi-
lio Vigen-
si statu-
tus, ut vel
non fiat.

Neq. a iure
aut ab homi-
ne impositas
incurrere.

maior videtur esse difficultas propter adducta rursus, et quia Concilium Viennense non potuit potestatem supremam coarctare. Sed certe licet non potuerit; explicare tamen potuit mentem Sedis Apostolicæ per verosimiles coniecturas; cumq; Concilium a Sede Apostolica confirmatum fuerit, et quod ad punctum censurarum spectat, diligenter inspectum; satis ex eo verosimile apparet non esse intentionem Sedis Apostolicæ Indos in censuris prodelictis peculiari ratione prohibitis comprehendere. Quod ergo privilegium pro absolute a censuris conceditur, non arguit veram inuersionem in illos, sed conditionalem, sicut in ordinariâ absolute dicitur, si forte incurristi, et quia labente tempore accidere potest, ut Indi capaciosiores ad spiritualia reddantur, ut et nunc sunt plures, et sic obnoxij censuris: quo euentu plenum effectum habebit privilegium.

Fauet communis
sententia de
ignorantibus
illis.

Fauet etiam illis communis sententia, iuxta quam ignorantia censura obstat inuersioni in illam. Pro qua plures Auctores adducit Diana Parte 3. Traç. 5. Resol. 13. et P. Quintana. Tom. 2. Trad. 4. Singulari 8. Quod et in hæresi contingere docet P. Thomas Sanchez in Opere morali Lib. 2. Cap. 8. n. 5. et Recentiores plures amplectuntur. Et licet communiter dicant ignorantiam crassam non excusare; ea certe in Indis non habet locum, iuxta explicationem, quam ydè Doctores adhibent, quod scilicet sit ea, quæ adiunctum habeat notabilem diligentiae defectum ad inquirendam legis prohibentis qualitatem, vel an sit talis lex. Quæ quidem ab Indorum ingenio sunt valde peregrina. Et clarius apparet ex eo quod alij aiunt, scilicet ignorantiam crassam esse illam, quæ dolo aquis paratur. In huiusmodi enim gente dolus omnis circa hæc abest, paratis audire, quæ Euangelii Ministri docuerint, sed sine dolo in eorum accuratâ inquisitione animis feratis. Minimè perspicaces Indorum gentes: a Concilio iam auditum, quod et satis ijs, qui apud eos versati sunt, experientia persuasit. Et.

De Indulgentijs pro Indis, et Indijs ab Apostolicâ Sede concessis. Cap. 23.

Indi an Bullâ indi-
cæ huius, suppositâ renouatione generali, quæ à Gonsaluo facta fuerat, de-
geant ad hunc rante publicatione. Et in primis illud est certum, Indulgentias, quæ

Bullam sumentibus conceduntur, sine illa non posse ab Indis obtineri. In alijs est ratio dubitandi. Nam Indulgentia Indis pro augmenta eorum fide, et ut illi in Christiana pietate fuerint, atq; ut novelle Ecclesie plantae fructus redemptionis singulari ratione percipiant, a Sede Apostolica conceduntur: ~~atq; incredibile non apparet~~ Sedem eamdem velle fructum huiusmodi a receptione Bullae, et eleemosynae pauperum istorum largitione pendere. Item. Cum Concilium Tridentinum privilegia revocat, quae contra eius possunt esse Decreta, id non esse intelligendum de privilegijs pro Indijs concessis, et in speciali loquendo, de quodam privilegio PP. Augustiniani concessa circa primum gradum affinitatis occultum, sunt qui censent. Quis enim videatur revocatum, quia Concilium Cap. 23. Sess. 25 de Regularibus, omnia privilegia revocat concessa eisdem, si eius sint contraria Decretis, quod et Pontifices cavent, cum privilegia concedunt, eamdem limitatione habentes. Nihilominus P. Quintanad. Tom. i. Trad. 9. Singularem i. Privilegia revocatum non esse ait, quia, ut indicat Veracius in speculo coniugionem India non Art. 27. Fol. 474 concessum fuit pro novo Orbe. Habent ergo privilegia talia revocari generali singularem prerogativam, ut in generali revocatione minime revocata censentur, quod et statuit Fr. Lud. Miranda in Manuali Tom. i. Quest. 43 ar. 5. d. secundo dico. Id quod ulterius potest comprobari ex eo, quod in suspensione privilegiorum a Commissario facta excipiuntur concessa Regularibus, iuxta dicta supra: idq; favore Religionis: ergo et favore fidei privilegia et Indulgentia Indis concessa non debent suspensione censi: ista enim duae causae seu tituli coniungi solent in ordine ad eosdem effectus; quia in negotiis fidei causa animarum agitur singulari quadam ratione, ut videri potest apud Doctores, quos adducit P. Quintanad. Tom. i. Trad. 8. Singularem 15. n. 6.

erandas Indulgentias. Et pro parte negativa arguitur.

Privilegia India non revocari generali revocatione

A maiori efficax argumentum.

485. Et haec quidem roborari amplius possunt ex eo, quod supra ostendi. Indos scilicet, ut lucrarentur Indulgentias, non obligari ad ea, quae pro alijs statuerentur, et praesertim ad Communionem, quod et de eleemosyna specialiter dictum, quando pro Jubileis lucratis exigitur. Cum ergo ea, quae tanti momenti sunt, ab illis non exigantur, in magnis ac singularibus Indulgentijs: ex eo videtur colligi, neq; Bulla Cruciatu ad earum consecutione

Aliud ite plus vrgens.

In dispensationibus generaliter indigere. In dispensationibus enim extensionem posse fieri de extensionibus expresso ad non expressum, si eadem ratio sit, multi tenent apud P. Thomam Sande expresso circum Lib. 8. de Matrimonio. Disp. 1. n. 31. Et licet aliqui vel negent, quando tam ad non expressum.

materia favorabilis est, communiter admittitur. Et vident pro eo potest Diana parte 8. Tract. 3. Resol. 32. ubi ex P. Amico accommodatam doctrinam adducit, quam habet Tom. 5. Disp. 6. Sect. 2. n. 16. et prefata quidem rationes vim habere videntur non solum respectu Indulgentiarum, quae in speciali Indis conceduntur, ac Neogbyris reliquis, sed etiam in alijs, communibus etiam Europaeis: et in Ethio- pibus singularem etiam efficaciam continent; quia cum illi sub senectute vitam pauperimam vivant, difficilius est eleemosynam pro Bullae obtentione tribuere.

Circa praefata 487. Videtur ergo sententia ista non improbabilis, dum Commissarij circa tam sententiam iudicium, et nova ratio ex confessionibus alijs, pro quibus Bulla non est necessaria. hoc Pontificiam mentem non amplius manifestant. Et quae esse debet circa gentes istas propensa benignitas, e re magis futurum apparet, si circa hoc nihil ipsis onerosum imponatur. Et praedictis addo, quod licet Commissario facultas ad dispensandum in matrimonio iam contracto concedatur, ut non obstant affinitate ex copula fornicaria orta, contrahere sic continent de novo possint, cum conditionibus ad talem dispensationem adiectis, etiamsi primus gradus sit in linea recta, vel transversali, pro quo vident potest Diana, Parte 1. Tract. 11. Resol. 116 et 117. Indi tamen ad dispensationem dictam Bullam non indigent, cum possint a Regularibus dispensari: neque potestas talis generali generali facultatum, et gratiarum suspensione concluditur, sicut et similes, ut est communis sententia Doctorum. Et quod praeterea Indi ut contrahant ultra secundum gradum, Bullam non indigeant, specialiter adnotat Mag. Verantius, et ex eo Fr. Joannes Baptista in Anima. Parte 1. Fol. 88. Cum ergo ad haec, quae iuri communi alicui contraria sunt, Indi non habeant opus Bullae, videtur ex eo fieri pro licentia Indulgentijs, in quo nullum Iuris vitium intervenit, sed Pontificius favor, eadem non indigere. Neque ex eo fit illos, si ita esse sibi persuadeant, Bullam non esse sumptuosam; sumunt siquidem horum mentis, et frequenter etiam compellentibus Parochis, quia magnum quid in ea esse, ut est reuera, sua quali cumque mente concipiunt: et Bullae ipsius

beneficio, adeo insignes Indulgentia proveniunt, ut magnorum deberent thesaurorum contributione, a rebus istarum dignis affirmatoribus comparari.

Num. 488. Quam deinde potest, quam Indulgentia Indis specialiter concessa sint. Circa quod dicit P. Auerdano, aliquas esse pro Confratribus specialium Confraternitatum, et Jubilei in Festis peculiaribus eorum contemplatione concessa, quorum forma consulenda. Aliae autem communes sunt omnibus regiones Indias incidentibus, ipsorum tamen contemplat.

concessa. Prima est Innocentij X. in Bulla his verbis: Omnibus Christi fidelibus, in quibuscumque Oceani Indijs, aut Sinanon regione, vel Brasilia

Indulg. plenaria pro convers. infidelis.

constitutis, presentibus et futuris, vere poenitentibus et confessis, de sacra Communione relictis, quoties aliquem ex infidelitate et Idololatria ad veri Dei cognitionem redierint, plenariam etc. Et videtur quidem satis esse, ut quis statim tempore confessionis ^{penit.} et communicaverit, nec postea in aliquo mortale lapsus fuerit. Et quod ad confessionem attinet, cum illa petitur, sufficere contributionem si ita dicatur, Contritio et Confessio, graues. Doctores tenent, ex quibus P. Suarez Tom. 4 in 3 p. Disp. 52. sect. 3. n. 13. ex quo P. Filicivus Tract. 6. Cap. 6. n. 148.

Neg enim apparet verosimile, ut vera contritio simul cum Confessione petatur, quando quidem contritio sufficit ad effectum Sacramenti, et ita videtur esse sensus disiunctus. Est autem idem, quando dicitur: Vere poenitentibus et confessis, ut in nostro privilegio: quia vera poenitentia non nisi per contritionem habetur etc. Quod si cum illa Communio pariter exigatur, tunc quidem necessaria confessio est, quia ita Concilium Tridentinum declaravit. In casu autem nostro utraq simul expositur, sed, ut dixi, non proxima, nisi mortale peccatum intromiserit: quia hic non agitur directe negotium eius, qui est Indulgentiam lucraturus, sed infidelium, quom conversio a Pontificibus exoptatur: ad quod congrue peragendum non videtur specialiter necessaria dispositio per proximam Sacramentum illorum receptionem. Vide ibi plura.

Contritio quando sufficiat ad lucrandam Indulgentiam.

Indulgentia alia ex Bulla Innocentij X.

Num. 491. Sequitur sic illa: Necnon eiusdem etiam vere poenitentibus et confessis S. Thomae Apostoli in Indijs praedictis, vel aliquam ex certis dilectionum filiorum Presbyterorum Societatis Jesu Ecclesias illarum partium Deo, vel in honorem Sanctorum erectis. Nec non omnes et singulas huiusmodi Ecclesias Collegiorum Domonum, et Residentiarum eiusdem Societatis regionum praefatarum, saltem inter se per centum milliana distantes, ut supra erectas, singulis

Indulgentia pro visitantibus Ecclesias Societ. certis diebus, vel in communis pro Indijs.

annis quatuor diebus festis, Domini Nostri, B. Mariae Virginis, aut Sa-
nem, per diute Societatis Praepositum Generalem designatas, visitantibus,
et inibi Sanctissimum Eucharistiae Sacram^{tu} summentibus, ac pro Gentilium et
haereticorum conversione pias ad Deum preces fundentibus etiam plenaria
Sic Pontifex; in qua concessione videri alicui potest nihil de nouo concedi
quod antea non liceret per Gregorij XIIII priuilegium, de quo in Compendio
Indico V. Indulg^o 2. §. 3. similis formae: et quidem perpetuum, cum tamen
illud temporale sit. Licet enim illud de India tantum Orientali, et Brasilia
procedat, ad omnes tamen Societatis Ecclesias extendi posse non distantes
per spatium dictum etiam in Indijs Occidentibus constat ex concessione
eiusdem Gregorij, de qua V. Gratianum communicatio §. i. in quo habetur
gratiarum communicatione inter Indiam etrang esse, de quo saepius dictum.

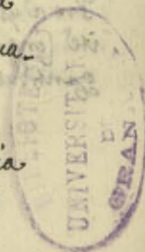
Esse diuersa 492. Nihilominus diuersa videtur esse concessio, et sub ampliori
ab alia a Graecae certiore forma procedere. Nam quod debeat illa ad Indias Occidentales
gonio XIIII con- extendi non videtur ita certum: tum quia ea Gratianum communicatio totalis et
cessa et ampli- omnimoda facta est vniue vocis Oraculo a Gregorio XIIII. ut constat ex Compen-
onis forma dio Indico §. citato. Et licet dici possit extensionem dictam habuisse tantum
rationem declarationis, et tales non esse reuocatas, ut superius positum: id
ex quibus difficultate non caret, quando declaratio vim noui priuilegij habet, et
in presenti; ubi non priuilegium aliquod: sed ingens eorum cumulus ad loca
et personas adeo plures et diuersas extenditur. Quod item dici potest Pontifi-
ces suis illis Bullis non reuocasse Indulgentias, probabile quidem est, non pro-
uitus exploratum. Praeterea licet demus omnino esse certum priuilegia Societatis
concessa pro Indijs cum ea esse extensione accipienda: id quidem de priuilegijs
est intelligendum, quae Societatis eiusdem filijs conceduntur; idq omnino certum
haberi debet, quia Gregorius non tantum vniue vocis Oraculo, sed liberis etiam ex-
peditis huiusmodi communicatione indulget, ut ex citato §. liquet: non est autem
ita de concessis pro determinatis locis, et ad Indulg^{as} spectantibus, quia illa non
concernunt ministeria, et Indulgentiarum extensio specialem difficultatem con-
fines. Verba priuilegij sunt: Vt singuli canones Indiarum et Noua-Hispania
Societatis Religiosi, illis omnibus aequae principaliter, et omnibus, et per omnia

gaudeant, illisq; uti possint, perinde ac si illa omnia Africae, Indiae, et Novae Hispaniae Religiosis praedictis specialiter ac nominatim concessa fuissent. Si vero

Quamvis ergo communicatio in casu nostro probabilis sit ex vi praedictae concessionis, alia profecto magna debet confirmatione reigi, per quam dubium omne circa illius usum remouetur.

Ag3. Eset autem maioris confirmationis illa, quae in citato verb. Indulgentia Concessio circaridel sed amplior. habetur d. 4 et sic habet: Placuit postea eidem Pontifici, ut eadem plenaria Indulgentia obtineri possit in omnibus Ecclesijs Societatis in India Orientali non distantibus inter se per centum milliana, in diuersis tamen diebus a Superioribus nominandis. Eset, inquam, si adhuc durares, et eset Indiae vtriusq; communis: quibus videtur obstare, quod pro Orientali concessa sit, et vniuersis Oraculo. Sed cum probabile sit nihil istorum obstare, quia in gratiarum communicatione non solum privilegia et facultates, sed et gratiae reuocantur, et ex d. dicto constat, et Indulgentias gratiarum nomine venire dubitari nequeat, ex ea parte nullum esse videtur obstaculum. Quod vero Indulgentiae reuocatae non sint: non contemnendi Doctores tradunt, de quo supra, et ut de alijs minus certum sit, de ijs, quae pro Indijs sunt concessae, peculiaris ratio extat, de quo alias et superius n. 484. Non debent ergo Ecclesiae iuxta concessionem istam per centum milliana distare, sed quaecumq; illae sint, etiamsi plures in eadem orbe, in eis potest quater in anno Indulgentia plenaria diebus per Prouinciales designandis comparari. Imo videtur designatio fieri posse a Superioribus localibus, quia Gregorius nullum specialem expressit et licet in priori concessionem designationem faciendam per Praepositum Generalem edixit, et in Adnotatione ea Prouincialibus committatur: pro d. autem 4, in quo amplificatio concessionis extat, nihil est appositum, ut ex eo leue pro pro eo quod diximus, argumentum non habeatur. Vbi autem iuxta formam nouionis privilegij agendum videbitur, et spatium praedictum obseruandum, facilis fieri per leucas computatio potest, cum leuca tria milia passuum habeat, unde centum milliana 33 leucas cum tertia leuca parte, vno, inquam, milliari, conficiuntur.

Ag5. In eadem Innocentij Bulla sequentes Indulgentiae conceduntur. Plenaria Indulgentia pro ijs, qui de Societate, licet Sacerdotes non sint, in itinere pro fidei negotio suscepto moriantur, Fidei autem negotium magnam habet latitudinem. et tale morientibus e. Societ.

in itinere est omne illud, quod ad infidelium conversionem spectat, vel ad promovendos
 pro negotiis fidei. Neegyptos in Christiana religione: sive Socionum adducendos non carissis
 pro Evangelicis ministerijs profectis instruat, sive pro obtinendis a Sede
 Apostolica ad promotionem dictam facultatibus, vel a Rege Catholico pro eode
 lictens impetrandis, aut pro submovendis Indonon oneribus: quia et hoc ne-
 gotium fidei est, quando quidem eo tendit, ut sic Indi ad fidem Christianam
 avidius et robustius afficiuntur. Et ad hunc modum possunt alia, quae
 sunt multa, cumulari.

Indulg^{ia} 496. Post Indulgentiam praedictam sic subditur: Scholaribus vero in
 pro Schola- utraq; India existentibus ac Confraternitati Beatae Mariae Virginis ibi
 sticis. canonicis aelsoptis etc. Vbi nomine Confraternitatis veniunt Congregat^{es}
 Confrater- quibus Scholares Societ^{as} et alij canonice ad scribendo solent, quatenus id fit
 nitatis no- iuxta formam ab Apostolica Sede dispositam, et videtur plane ita dicendum,
 mine. Con- quia in Societ^{ate} pro Scholasticis aliae non sunt Confraternitates. Id quod mani-
 gregariis festius constat ex concess^{ione} temporaria, quae habetur verb. Indulg^{ia} pro Scholasticis,
 designate. in qua idem conceditur, et in titulo d. sic habetur: Pro Scholasticis Congregat^{is}
 Beatae Mariae. etc.

Pro alijs 497. Scholaribus alios etiam Pontifex summus adiungit, ita dicens: Nec
 ite Congre- non utriusq; sexus Christi fidelibus aliquam ex Confraternitatibus canonicis
 gantibus. erigendis ingressis, qui in Peccatate Sanctissimi Corporis Christi, et illi-
 us Octavae, poenitentes similiter ac confessi idem Sanctissimum Eucharistica
 Sacramentum sumpserint, et in cuilibet eorum utriusq; sexus Christi fi-
 delium mortis articulo etiam poenitentibus et confessis, ac sacrae Communionis
 relictis, aut saltem contritis, si confiteri et communicare non potuerint, plena-
 riam similiter omnium peccatorum suorum Indulgentiam, et remissionem
 misericorditer in Domino concedimus. Sic concessio. Vbi similiter quod de
 Confraternitate dicitur, de Congregationibus accipiendum, in quibus viri
 pariter et mulieres possunt adscribi. Et si ibi id aliunde non haberetur,
 ex huiusmodi sane concessione, et similibus alijs Pontificum potest abunde
 fundari. Sic enim Paulus V. sic Urbanus VIII sunt locuti. *Extra autem*
 504 Aliae deniq; Indulg^{iae} visitantibus Ecclesias, aut Capellas Societatis con-
 ceduntur, in quibus additur: et supra oraverint, videlicet pro Gentilibus
 et haeticorum conversione. Est autem insignis illa, iuxta quam non

una aut alia, sed Indulgentiarum potest cumulis obtineri: sic enim illi. Indulg.
alie, et in-
gens con-
cessio pro
Indulgentiis
Stationis.
 us tenor: Eisdem, qui aliquam ex predictis Ecclesijs dictorum Presbyterorum
Societatis Iesu, Quadragesimae, et alijs temporibus Stationum Vrbis, Domi-
nicis, et De Feria sexta diebus visitauerint, easdem omnes, et singulas
Indulgentias concedimus, quas consequentur, si Ecclesias, et Basilicas
Vrbis in diebus Stationum huiusmodi deuote visitauerint. Si illi. Dum autem
Eisdem dicitur, illi designantur, de quibus immediata locutio praefata
 in d. Insuper: nam haec particula nouam dispositionem indicat ab antiquis
 distinctam Cap. Statutum d. Insuper de Descriptis, ubi dicitur. Sunt autem
idei, omnes vtriusque sexus Indiarum incolae, et debent intelligi cum qualita-
 tibus adiectis, quod scilicet deuote visitauerint, et orauerint, sicut n. 4. go dictum est.

Num. 505. Nec parum penulima Indulgentia alia praefatis contermina, Pro Feria
sexta In-
dulgencia
specialis.
 tenoris sequentis: Illis, qui singulis diebus Feria sextae primae hebdoma-
dae cuiusque mensis easdem Ecclesias deuote visitauerint, et ibi quinquies
Orationem Dominicam, et toties salutationem Angelicam, pro exaltatio-
ne Fidei Catholicae recitauerint, septem annos; in Festis vero Domini
Nostri Iesu Christi, et Beatae Virginis, Apostolorum, sub cuius Titulo Ec-
clesia consistet, decem annos. Dum dicitur sub cuius Titulo, supple-
 dum, ut habetur in Compendio Indico d. 10, ubi post verba d. Apostolorum, sic
 additur: de festiuitate Sancti, sub cuius Titulo Ecclesia consistet,
decem annos. Quae concessio est Gregorij XIII, et perpetua, Apostoli-
 cis libens roborata, ut d. 12 adnotatur. Ad dicitur in temporaria trium
 Pontificum concessione: His autem, qui aliquam ex dictis Ecclesijs post-
quam confessi, Sanctissimum Eucharistiae Sacramentum sumpserint,
visitauerint, viginti annos. Quod quidem et a Gregorio concessum,
 ut constat ex d. 11. sed cum speciali onere, sic enim ibi: Praeterea, qui in
aliqua ex dictis Ecclesijs peccata sua confessi fuerint, vel Sanctissimum
Eucharistiae Sacramentum sumpserint, quoties id fecerint, toties viginti
annis. Idem Gregorius. Ut ergo iuxta huiusmodi concessiones quis Indul-
 gentiam possit consequi, debet aut confiteri aut communicare in Ecclesia
 Societatis. Quam tamen obligationem alij sustulere Pontifices.

505 Non modicum in super estimatione digna est Indulgentia alia, quia

Pro infer- quodlibet potest misericordie officio in ensus inde thesaunis comparari.
 uentibus. Sic ergo Pontificia liberalitas: Inuisentibus autem infirmos, et praesertim
 infirmis. Indonem Hospitalia, et alia similia loca pia, ipsis etiam infirmis per se, vel
Indulg. a
peccatis. alium ministrando, singulis diebus, quibus id fecerint, viginti quing.
 qui vero ad infirmos accedentes, ibi pernoctauerint, quinquaginta dies
 de minutis eis, seu alias quomodo libet debitis penitentibus, in forma Ecclē-
 siae consueta relaxamus, ac respectiue concedimus et indulgemus. Sic in
 Bulla Innocentij. Possunt autem per se, vel alios miserare, per filios inquam, aut
 famulos. Neq. id propterea tantum esse debet, quod ipsi impediti sint, quo minus
 miserare possint; nam licet nullo labore impedimento, licetiam Indulgentiam
 possunt, dummodo inuisant: accedant, inquam, alloquantur, solentur, et ali-
 quod per seipos officium charitatis exerceant, id enim miserandi verbum im-
 portat. Et potest obtineri Indulgentia cuiuscumq. infirmi visitatione, etiam in
 domo propria sit, aut alibi, dummodo illi aliquomodo per se, vel per alium ser-
 uiatur, quia concessiois forma non amplius exigit. lto.

Indulg. per- Ita d. 12. Compendij Indici habetur: Fauentes in super sua conscientia exa-
 petua pro se- men, et de peccatis per eos commissis verè penitentibus, quoties fecerint, cen-
 scientibus exa- tum dies. Ex litteris pro Indulys Gregorij X. 11.
 men confu-
 entia.

Circa Catechumenos doctrina utilis.
 508. Aliud tandem adijciendum Catechumenos posse licetiam Indulgentias,
 si in statu gratiae sint; iam enim voto Baptismum susceperunt, et facti
 sunt Christi membra; immo et Baptismo flammis baptizati, unde et pro
 illis sumi Bulla de penitentia possunt. Si Doctores, quos adducit et se-
 quitur P. Quintanduenas Tom. 2. Tract. 6. Singulan. 8.

Parochi Indonem quam habeant specialem obligationem
 circa Sacramentum Baptismi. Tit. xvi. Cap. 4.

Circa Baptis- Num. 59 ait P. Auendaño: Parochi Indonem tenentur sub reatu lethalis
 mum imper- peccati curare, ut infantes quamprimum possint, baptizentur. Cuius ratio
 tum obligari est, quia periculum speciale circa illos imminet, ne sine Baptismo dece-
 sub mortali dant: incunose enim illi tractari solent, et cum parentes ebrietati sint
 Indonem Pa- Leuiti, aut opprimi a dormientibus possunt, aut eorum vita periculum mi-
 rochos. nimie deprehendi. Non tamen propterea statim a natiuitate baptizandi

sunt, quia id cum solemnitate fieri conmode requirit, et eam semper omitti non est convenientis. Aliud tamen observandum semper, ut quoties parentes infantem baptizandum ad Parochum deferunt eo quod eorum iudicium periclitari videatur, Baptismum non differat, eo quod ipse non periclitari timeat, etiamsi illius sit solemnitas omittenda. Ratio est clara tum ob periculum generale, de quo dictum; tum quia repulsi solent filios secum in remotis res stationes adducere, ubi vel mori contingat, vel vitam sine Baptismo ducere longiorem. Unde et Sacerdotes, quibus in ipso itinere parvuli baptizandi offeruntur, eos baptizare debent, et si non longe absit Parochus, dum mortis periculum representant; neque enim reiecti ad Parochum ibunt, et id accidit, quod dudum de repulsi a Parochis dicebamus. Religiosi autem id facilius prestare possunt ob privilegium ipsorum. Admonendi tamen Parochi, ut bene observent Dom. Reyna Tom. 2. de Prelato perfecto Lib. 3. Trad. 2 Cap. 6. de quo videntur dicta Titulo 12. cap. 8.

Num. 60 art. Circa Latinos id observandum, quod Concilium Limense Tertium devernit Art. 2. Cap. 9. in Provinciis quidem, ubi illius viget auctoritas ex obligatione in ortis: alibi ex ratione congruitatis, quia Decretum magnam praesertim convenientiam. Sic ergo ibi: Concedit impedienda, quae ex cognatione spirituali oriuntur, Indis quoad fieri potest, detrahere, ne ignorantibus (quod saepe accidit) in gradibus illicitis coniungantur, eamque causam, et in superiori Synodo, et in hac commodum visum est, ut in quovis populo, aut Parochia Indorum, certus sit designatus Patrinus vel Susceptor, qui baptizandos de fonte lauet. Et vel plures pro numerositate populi.

De obser-
vantiis in
ca Patinos.

Num. 62 art. Melius est, ut Indi in casu necessitatis absente Parocho baptizantem suo id faciant idioma; sic enim dicunt, quod mente percipiunt, et ita dignius Sacramentum administrant. Quod vtilissimum monitum tradunt D. Antoninus, Can. Toletus, P. Suarez et P. La, quos adhaec et sequitur P. Quintana. Tom. 1. Trad. 1. Singul. 7. in fine. et alij. Non dubito tamen Sarrifam bene instructum, et qui non solum bene Latina verba pronuntiat, sed etiam intelligit, licet alias Latina lingua ignarus, magisterio Parochi, aut alterius, posse Latine baptizare: quod et videtur magis expeditum, quia sic etiam magis ad Ecclesiae ritum accedit, digniorq;

de re, quam agit, conceptus ab eodem efformatur.

Baptismus Num. 63 et 64 probat Baptismum ab Indis in casu necessitatis collatum sub conditione repetendum, adducitq. P. Quintanad. supra singul. collatus, sub 5. n. 1 et 2 probante omnes fere baptizatos domi, aut generaliter extra Ecclesiam a personis laicis, baptizandos item sub condit. ne, qui tamen n. g. addit, obstetricem posse adeo bene instructam esse, et diu expertam in administratione Baptismi, ut nulla presumptio, vel suspitio haberi possit de illo: secus de parentibus et cognatis. Sed in Indis est, quod obstat: nam gens ista valde est ad mendacia proclivis, unde Indorum testimonia, etiamsi iurati deponant, exiguam merentur fidem. In re ergo momenti tanti non est illis ita credendum, ut baptizati salus periclitetur. Pro quo est Canon 84 sextae Synodi in Trullo sic determinans: Quoties non inveniantur firmi testes, qui eos absq. ulla dubitatione baptizatos esse dicant, nec ipsi propter aetatem de sibi tracto mysterio apte respondere possunt, debere absq. ulla offensione baptizari, ne forte eiusmodi dubitatio eos purificationis, sanctificatione privet. Sic ibi. Atqui Indii non sunt testes firmi, non ergo est illis plena adhibenda fides.

Circa Sacram^{tu}m Poenitentiae Parochi Indorum

qualiter obligentur. Cap. 5. Tituli 16.
Num. 71. Dicit P. Auendano: Uti aliorum sententia sit Parochos non teneri sub reatu mortalis culpe ad audiendas Paroeciarum Confess. nisi quando illi ad Confessione similiter obligantur, de quo n. 8. In Parochis Indorum id nullatenus videtur admittendum: si enim repulsam patiantur confiteri ex devotione volentes, graue scandalum patientur, et bonore similis accessus ad illos ex repulsâ concepto, etiam cum obligatio confessionis instabit, accedere verebuntur. Proterquam quod cum stabilien- dus apud Indos fidei negotium agatur, et de Christianis moribus inducendis, debeant Parochi ad Confessionis frequentiam exhortari, cooperari re ipsa debent ad ea, quibus talis obtinetur finis: alias ridiculi exhortatores habendi sunt, et eius, quod edificare contendunt, destructores.

Cap. 5. n. 80 ait P. Auendano. Parochi Indorum tenentur sub reatu mortalis culpe Paroecianos suos disponere ad receptionem Confirmationis. Ratio est clara; quia ius habent ad illud, quidquid de obligatione

sit, et eo ipso quod suscipere velint, consequenter instructi debent accedere, atq; ius etiam habent, ut a Parochis suis eam requirant instructionem, quae pro dignâ sufficiat receptione. etc. Sufficiens autem Invis, si sciant Confirmationem esse rem sanctam a Christo institutam ad firmandos Christianos in fide, ut resistant veneficiis, et seductoribus, ministris diaboli. iterari non posse; quod inculturandum: atq; ad tale Sacramentum suscipiendum debere in statu esse gratiae, contritione aut Confessione praemissa. Quia vero Indis communiter difficile est habere contritionem, ad Confessionem excitandi sunt. Sed quia probabile est per Confirmationem posse gratiam haberi, si quis bonâ fide cum dolore peccatorum accedat, si Confessionem comode praemittere nequeant, ad contritionem sunt permouendi, ex quo saltem habebitur, ut aditionis actum eliciant, qui sufficiens erit dispositio, accedente, ut dixi, bonâ fide. Circa Patinos observandum, in Appendice Ritualis Romani ex Toletano addita pag. 4. is dicitur cognatione spirituales in hoc Sacram^{to} contractam non egredi Confirmantem et Confirmatum, et huius patrem et matrem. Vbi de Tenente mentio nulla est, inter quem etiam et Confirmatum ac eius parentes spirituales cognationem contrahi determinat Concilium Tridentinum Sess. 24. Cap. 2. de Reformatione Matrimonij. Pro quo videri potest P. Thomas Sanchez Lib. 7. de Matrim. Disp. 54. n. 10. Videtur ergo in citato loco defectus manifestus esse.

Num. 92. Tituli 16. Cap. 18. ait P. Arcendano: Sacerdos quilibet nequit Tabachum sine peccato tabachum ante Missam sumere in locis, ad quos Concilij ^{ante missam sumi non} Limensis Decreta pervenerunt. Constat ex illius Capite 24. Act. 3 ubi ^{posse sine} sic dicitur: Prohibetur sub reatu mortis aeternae Presbyteris celebratis, ^{pecc^{to} mortali.} ne tabachi fumum ore, aut Sayri, seu tabachi pulverem naribus, etiam praetextu medicinae, ante Missae sacrificium sumant. Si Concilium tertium Praeceptum autem dictum sub mortali obligare satis ex ipsius tenore apparet; et potuisse ita disponi, pro certo haberi debet; comunij Doctorum assertione probatur Si enim una panis mica, aut una aquae guttula, sumi ante Communionem nequit, et ita potuit Ecclesiae praecipere constitui, quomodo non etiam statui possit, ne

quis ore putido ex tabaci fumo, et substantia illa per nares aut os sordide et impotente deoluta, Hostiam puram etc. suscipiat. Unde et similis prohibitio, et quidem cum notabili extensione, ut neque intra Ecclesiam sumatur, pro diocesi Hispalensi, auctoritate Urbani VIII in Breui speciali, de quo Cardinalis Lego libro p. Responsum Moralium Dub. g. n. i. et alia Cardinalis Borgia, de qua Thomas Hur. Fadus Tract. 11. n. 390, sicut et auctoritate Synodi Cananensis in Const. de vita et honest. Clericorum Fol. 228. ubi sub excommunicatione late sententiae precipitur, ne Clerici ante Missam, et per duas horas post ea dictum tabacum sumant, et ita obligatione ex prefatis prohibitionibus provenientem admittit Diana Parte 5. Tract. 13. Resol. i. qui et videtur Parte 8. Tract. 7. Resol. 3. Ratio autem prohibitionis non est, quia tali modo sumitur, ut ad vomitum provocet, uti arbitratur Diana, sed ideo a Synodo Cananensi est prohibitum, ut Sacerdotes a vitiosa consuetudine sumptionis talis arceantur, et decorem suae dignitatis observent, quam deesse graue olentiam illam humanae societati intolerandam satis videtur manifestum. Praeterea quod vitium hoc nimis quantum haeret, ut censeant multi diabolicum quid in sumptione ista intervenire.

Etiam si non traicitur ne etiam per nares aut fumi aut pulveris accipienda est, quia de illis expresse locutum Concilium, unde minime audierimus Thom. Hur. Fadum. prohibitions non extendi ad sumptionem ore tenus contingentem, cum scilicet nihil in stomachum traicitur; quod exclusis prohibitionibus peculiaribus, non est contra ieiunij naturalis legem pro Communionem requisiti affirmat. Cuius supra Dub. g. n. 7. alios secutus, de quibus ibi. Non, inquam, audiendus, quia ut vidimus, prohibitio Concilij traicionem non

non attendit, sed indecentiam, quam Concilium Mexicanum expressit
Et Urbanus Octavus, dum pro Diocesi Hispalensi iubet, ne intra Ecclesia
ore aut naribus tabachus sumatur; ubi manifestum est ad ieiunium
neutiquam haberi respectum: cuius prohibitione duo citati Auctores faci-
unt, sicut et alij, mentionem; et ad intentum nostrum a Cardinali Lugo
sapienter observatur n. 1.

Concilium Mexicanum tertium lib. 3. Titulo. 5. §. i. 3. ita statuit: Præcipi-
tur, ne ullus Sacerdos ante Missæ celebrationem, aut quævis alia persona
ante Communionem quilibet tabachi per modum fumalis evaporationis,
aut quovis modo percipiat.

Dubionem quorundam circa Tabachum Resolutiones.

97. Primum, An Religiosi dicto Concilio præcepto teneantur?
Et tenei quidem duplici ex capite probari potest. Primo, quia legibus Concilij Religio-
teneantur iuxta multorum consentiam, ex quibus sunt P. Vasquez Tom. 2. sos non
in 1. 2. Disp. 167. cap. 4. ubi de legibus Ieiunij specialiter loquitur. Emanuel tenent ex
Rodrigus Tom. 8. qq. regul. q. 66. ar. 2. Villalobos Tract. 2. Difficult. 30. n. 17. Sed vi legis
quia oppositum est valde probabile, quod inter alios defendit P. Suarez Lib. 4. contra ali-
de Legibus. cap. 20. de quo et nos supra: ideo ex hac parte nequeunt Religiosi quos.
vehementer argui. Secundo, ex eo quod Tabachi sumptione ieiunium natu- An ex
vale frangatur, sed certe si de Tabachi pulvere aut succo per nares sumptis, fractione
sermo sit, cum id nec comedere, nec bibere sit, parum roboris inde positio reiunij
dicta desumit. Potest autem aliqua esse difficultas, si in stomachum trahi- naturalis.
atur. Sed cum sint Auctores ut de alijs sic tractatis negantes, quia nec Et negati-
comedere, nec bibere est, difficile erit fractionem inde naturalis reiunij, ua pars in-
comprobare. Si ergo de aqua per nares attracta, et in stomachum transmissa, prinis- ta probabilia
affirmat P. Fagundez. Lib. 3. circa tertium lulesie præcepti. cap. 5. n. 14. pia defen-
quod ex doctrinâ P. Suarez et P. Henricus probat, licet illi de aquâ sic dicitur.
sumptâ in speciali non loquantur, unâc non bene Diana supra Resol. i
9. Hoc supposito P. Suarez non in speciali asserentem adducit. Videatur Tom.
3. in 3. P. Disp. 68. sect. 4. §. Quæres versus. Ex eius tamen doctrinâ colligitur

dum ait id, quod per modum respirationis attrahitur, non frangere ieiunium naturale, etiamsi nutrire possit. Quod si in aqua id est verosimile, idem etiam erit in vino, et in quolibet alio succo aut pulvere: pro quo Diana loco citato, ubi alios adducit, et praesertim Alphonsum a Leone, de tabacco loquentem, licet non desint, qui contradicant.

Circa fumum ore sumptum sententia affirmans.

Nem. 9. De fumo autem maior videtur esse difficultas, quando per os sumitur: et tunc, si in stomachum traicitur, illud frangi affirmant. Prae-positus Tomo 4 in 3. p. q. 80. n. 39. d. ex dictis. Antonius de Leon in qq. morali- bus de Chocolate p. d. 4. n. 10 et seqq. id generaliter de quacumq. sumptione promittens. Thomas Hurtadus supra Resol. 2. ubi alios adducit. Sed pro sententia contraria pugnat Diana supra, et alij, quos ipse, et etiam Hurtadus adducunt, qui probant Primo, quia sic sumptum in stomachum traicitur, sed per nares emittitur. In quo quidem deceptus Diana: non enim sumitur, ut per nares eiciatur, sed ut consulatur vera illa, aut existimata virtute. Licet enim verosimile sit id, quod cum alijs probat Caro Lugo supra n. 5. et seqq. Tabacum contentis sumptum posse effectum in stomacho habere, nulla in eum substantia traiecit particula; ea tamen philosophia neq. certa est, neq. commu-ter nota, et ita aliter usus habet. Secundo: quia sumitur per modum respirationis, et non per modum cibi, aut potus, per actionem sicut com- edendi, aut bibendi, iuxta doctrinam gratianum scriptorum, ita praecipue dictum explicantium. Et hoc est unicum, et verosimile talis sententiae fundam- quam et sequitur Alonius Baparus, verb. Comunio sacra n. 41. et P. Escobar de Mendocia in Theologia morali, et Examine Confessionum, pro eadem adducitur, dum Tract. 7. Exam. 6. in fine, ita scribit: Tabacine pulveres, fumus, acut folia, prohibet a Comunione. Pulvis, acut fumus, minime, quia nullam cibi aut potus rationem habet per nares traiecit. Sic ille. Sed cum de fumo per os sumptum nihil dicat, pro opposita potius videtur militare. Et iuxta haec etiam accipienda resolutio Hieronymi Garciae in suma morali de Sacerdotio Tract. 3. Diffic. 5. Dub. 2. n. 47. ubi se Dianam sequi proficitur, et in fine concludit sic: Defiendo que no es culpa grave el tomallo antes de celebrar, per evitar

los escumgulos, que podia causar esto, supuesto que tiene buen fundamento. Sic ille. Quia tamen de puluere et fumo per nares sumptis locutus fuerat, et id quidem ex non bene percepto sumptionis sumpti modo: fumus enim tabaci non per nares, sed per os sumi consuevit, et ita Diana sententia non videtur penitus consentire. Sicut neq. Land. Lugo de sumptione tantis per nares locutus cit. cum Pasqualigo in Praxi ieiunij, Devis. 438. Quod neq. admittit Dom. Solonagnus, qui absolute sumptionem per os et nares abhorret, et carpit in Politica Indiana Pag. 118. D. Usi sempre, sic subdens: Siendo afir. que en opinion de Antonio de Leon, quebrantam con esto el ayuno natural, y en la mia, y en la de todos quantos bien sienten, el Eucharistico. Hec ille.

Quibus non offantibus sunt qui contrarium sentiunt, nec solum theonici, sed practici etiam apertores.

99. Cum ergo modus dicendi praedictus neq. ratione, neq. auctoritate sit pe- nitus destitutus, et ita ut improbabilis nequeat condemnari, si nihil aliud obstat, ut modo despicendum, utrum Religiosis usum non licere sit prorsus afferendum. Et ob stare quidem scandalum potest, quod generaliter circa leges similes auctores affirmant, ut videtur potest apud P. Suarezum supra. n. 10. Di- nam Parte 4. Tract. 10. Resol. 11. qui et videndus circa ieiunium. Tract. 9. Resol. 38. ubi plures adducit. Quod quidem in praesenti casu maxime locum habet; est enim quam verisimum scandalum dari eos, qui sic agentes conspiciunt Religiosos, in his praesertim Regionibus, de quibus iam dictum, curam debent specialem haberi, quia de conversione infidelium, stabilienda fide et Chri- stianis moribus inducendis agitur; unde maiori debent Religioni moderatio- nis exemplo praeferre. Crebit ergo quod est cum multis nuper propositis, cessante scandalo. a.

Ratione scandali non hiee Reli- giosus, sed eo cessante. esse proba- bile.

Præter dictos autem sumendi modos sunt alij, dum scilicet folium ore sumitur, sed non traiecitur in stomachum, nisi quatenus succus aliquis sali- ue admixtus deglutitur, sine intentione tamen comedendi: neq. enim comestio- ne opus ad ingentem excitandam comotionem. Et sic sumptum non frangere ieiunium tenent Diana, Hieronymus Garcia n. 46. P. Escobar de Mendoza in fine Epaminis citati, Patres Neapolitani Societ., quos consuluit, et secutus est

Folium posse sumi, si non tra- ieiatur.

Unde Lugo n. 5. et seq. et alij. Et comprobari potest ex doctrina P. Tarroni, et Banto-
 lomaei a S. Fausto apud Dianam, de circumferente ore aliquid aromaticum,
 quod et Bonacina affirmat Tom. i. Disp. 2. de Iucharistia. Q. 5. Punct. 2. n. 9. cum
 P. Coninkl. 4. 80 de Sarrant. n. 48 et alijs: ex quo necessarium est nonnihil
 salivae adbareas, non tamen impediens communicationem. Dum autem addunt, sed
 nihil ex intentione deglutit: non est ita intelligendum, ut neq. id, quod per modum

Quid ex
 intentione,
 aut per
 modum
 salivae.

salivae admiscetur, non debeat ex intentione deglutiri. Nam cum certum sit ad-
 mixtionem talem fieri, potest quis intentionem habere sumendi illud si ad-
 mixtum, quia id est cum intentione salivam deglutienti coniunctum, quam
 quam potest quis habere, quia actus licitus est. Si ergo accipiendum est, ut ex
 intentione nihil deglutitur, ne minimum quidem, quod salivae admixtum
 non sit, sed per se stans, siue ex folio, siue ex succo, siue in quo potior pars tabaci
 sit, quam salivae, quae insensibiliter admiscetur. Circa quod, cum fundamtu non
 leve videatur habere, et sic boni loquantur Auctores, non est eius rigide reg. ad len-
 suam transgressionis mortalis censeamus. ltt.

Do comu-
 nicantes
 omnes
 non ex-
 tendi.

103. Quaesitio secundo; an prohibitio dicta ad omnes se comunicantes
 extendat. Et de extensione in ijs partibus, ad quas se iurisdicatio Mexi-
 cana Coniilij protendit, dubitari nequit, quia ita in illo expressum habetur:
 de alijs autem, cum prohibitio expressa non sit, et soli nominentur Presbyteri,
 iuxta id videtur iudicandum. Probabile namq. est, secluso precepto, obliga-
 tionem sub mortali non esse: si ergo preceptum ad omnes comunicantes non
 extenditur, obligatio eorum alia a comuni non erit. ltt.

Consuetudi-
 nem tamen
 a Confessa-
 rii confo-
 vendam.

104. Videtur tamen consuetudo aliud suadere: nullus enim comuni-
 care audeat post tabachi sumptionem; et si secus fieret, scandalum non
 exiguum oriretur. Unde videtur hoc esse à Confessarijs conforandum, ut
 nullum communicare permittant fumosis ore aut naribus accensionem.
 Licet autem circa praescriptionem consuetudinis non sint, qui questio-
 nem moveant defuturi; insisterendum illi, et ob reverentiam Altissimi
 Sarranti: conivendum; ut vires sumat. Unde accedenti et dolenti, quod
 incaute Tabacum sumpserit, cum esset comunicatus, dicendum,

ut in alium diem differat Communionem. Neq enim negari potest, quin saltem indecentie aliquid in eo sit, quod ad dilationem satis, accedente virorum sapientium sententia, qui proter indecentiam preceptum grave esse contendunt. Neq timendum, ex eo quod fideles obligationem in eo gravem recognoscant, occasiones gravium lapsuum. Cum enim illi satis caute in hoc se gerant; et Confessionem iudicio stare experientia notum sit, nulla esse occasio potest, quae illis perniciosa sit futura. Dico ergo illi se Confessionem iudicio submittant, Confessarii opinione probabili uti possunt, ut sic divini Sacramenti reverentiam tueantur. Neq enim ibi locum habet, quod sententia communis amplectitur, Confessarium scilicet debere se opinioni Poenitentis accomodare; quia Poenitens nullam se opinione tuen contendit, iudicio Confessarii penitus partur.

Num. 109 ait P. Auendaño: A Supremo Consilio Indiarum rescriptum, ut Patena vrus in Paee neutiquam admittatur.

Pro thurificatione autem amplior est concessio in Caeremoniali Episcoporum. Reginis enim et magnis Principibus conceditur, sicut et viris, immo et omnibus Magistratibus.

Num. 110 ait: Pro Rubricarum observatione stat Declaratio Pontificis quae adducit Diana Parte 2. Trad. 14 Resol. 4. ex Emmanuele Rodenico et Henrico Villalobas, et sic habet: Cum Caesar Episcopus Novariensis in Hispanijs Nuntius Apostolicus esset, fuit coram eo dubitatum, an Religiosi peccarent mortaliter in Canone Missae dicendo conerorationem pro Episcopo loci, in cuius locum ponebant Superiorem Ordinis: consulta ab ipso Nuntio Sancta Sedes Apostolica respondit eos mortaliter peccare, cum sit ad unguem Missae observandum, nec in Collectis Missae posse aliquid addi sub eadem genera, praeter Orationem solitam pro Rege, et eius prole et exercitu. Sic Pontifex.

Num. 112 ait P. Auendaño. Violatio precepti circa patena vrus in danda Patena grae satis verosimiliter dici potest esse mortalis. Probatur. Quia patena res sacratissima est, et ita in illius vru ordinatio debet Ecclesiae servari. Cum enim ad recipiendum Christi Corpus destinata et consecrata sit; quidquid proter preceptum illum contra Ecclesiae preceptum fit, materiam gravem concernit, unde non debet levis in eo tantum lapsus iudicari a ^{ecc.}

Declaratio Pontificis pro Rubrica non obligatone

Patena vrus in danda pace contra Ecclesiae preceptum est mortalis.

An Religiosi Indonon Parochi ex iustitia, et non solum ex charitate Parochiale debeant officium exercere.
ex Titulo 17. Cap. 2.

Num. 10. Dicit primo P. Auendaño: Parochi Religiosi Indonon, ubi recens eorum concessio est, neq. Regius patronatus exercetur, sed iuxta Apostolica privilegia proceditur, non administratur ex iustitia, sed solum ex charitate. Quia ad asserendam iustitie obligationem nullum est fundamentu. etc.

Num. 11. Dicit secundo: Si admittatur Religiosos ex charitate administrare, dici verosimiliter potest, quatenus oppositum verosimilius sit, non omni obligationem iustitie, ex eo quod se pro retinenda possessione taceantur, et si alios ex iustitia administraturos impediunt. Quod ex eo probari potest: nam impeditio talis non est per iniustitiam, ut suppono, sed iustis adductis rationibus, ut non removeantur: atq. velle possessionem antiquam continuare, non est novum velle obligationis onus subire, quod et ipsi sic agentes asserunt: ergo superior titulus ex charitate fuit, ille ipse vim habet, et non alius. Vide plura.

Num. 12. Dicit tertio: Verosimilius est Religiosos, qui ex presentatione Regij patronatus curam Parochianam suscipiunt, ex iustitia ad plenam administrationem teneri, nisi ipsi contrarium protestentur, et non obstante protestatione Parochia conferantur. Sic Fr. Joannes Bapta Fol. 177. Pag. 2. n. 1. et Fol. 318. Pag. 1. Don. Solorzano Tom. 2. lib. 3. Cap. 16. n. 24. Et in Politica Pag. 632. Et est communis ac receptissima persuasio; ut non dubites Don. Solorzano affirmare, post formulam presentationis, quam Don. Francisus a Toledo Penurianus Prorex in regionibus istis constituit Regio Patronatus confirmem, pro comperto apud omnes habitum Religiosos ex iustitia administrare.

11. Fundamentum asserionis precipuum ex Regia dispositione desumitur, varijs in rescriptis, sed precipue in illo Anno 1587 die 16 Decemb., in quo sic dicitur: Y porque lo que tanto importa, como es la Cura de las Almas, y mas las de estos tan nuevos en la Fe, no conviene, quede a voluntad de los Religiosos, los que estuvieren en las dichas Doctrinas Curados, y Beneficiados, han de entender en el officio de Curas, non ex

voto charitatis, como ellos dizen, sino de Justicia, y obligacion, administrando los Sacram.^{tos} no solam^{te} a los Indios, sino tambien a los Espanoles, que se hallaron vivir entre ellos. A los Indios por los Indultos Apostolicos sobredichos, y a los Espanoles por Comision vuestra, para lo qual se la aueris de dar. *lib. 2. Exat. Tom. 1. Indicanem Scedularum. Pag. 97. vide ibi plura. Quod autem Reges nostri ita dispo-*
nere potuerint, non debet in dubium reuocari, quia Patronatum habent amplissimi- mum in Indijs, et peculiarem facultatem ad huiusmodi provisiones. Possunt ergo sub ea conditione tantum presentare, ut qui presentantur, obligatione subeant, quam Curati generaliter habent. Et Indis non solum si indigene sunt, sed etiam si tantum ibi habitent, posse Sacramenta administrari, et eos Matrimonio iungi, ex Bulla Pij V. probat Thomas Sanius lib. 3. de Matrim. Disp. 24. n. 2. qui et n. 3 de vazio idem statuit, parum conformiter ijs, que habet n. 7. vbi Episcopi necessariam ait esse licentiam, ob rationes quasdam parum argentes stante privilegio.

*Num. 15. Dicit quarto: Ex predicta obligatione iustitie hec habentur. Primo, Obliga- Religiosum Parochum ad residentiam teneri, nec posse pro libitu abesse, sed tione iu- iuxta id, quod Parochis generaliter permittitur. Secundo, neg Prelatis posse stitia, que absentiam indulgere, aut etiam Parochos rebus in alijs occupare. Tertio, tene- sequuntur. ri ad omnia, ad quae veni Parochi, etiam cum vita periculo, vbi charitas non vgeret. Quarto, quoad sufficientiam in doctrina, et lingua gentia, eamdem cum alijs obligationem habere. Pro quo Fr. Joannes Baptista. Fol. 384 ita scribit: Haec et alia multa tenentur Parochi suis prestare onibus, ut debite suorum officii exequantur, ut patet per multas Sessiones Concilij Tridentini. Sed ad haec quis tam idoneus? Non illi profecto, qui sine vlla, vel saltem mediocri, discrimine litterarum cognitione, et linguarum gentia, nullum non mouent lapidem, ut huic muneri, et potius oneri et operi praeficiantur. Quos tanta maneat vltio et vindicta, sanna libera aperte testantur. *lib. 2. Quinto, tenentur ad damna omnia resarcienda, quae ex eorum incuria prouenerint. Si citati n. 9. vide ibi. et adductus nuper Auctor post adducta ex eodem, acriter pro Assertionem depugnant. Sexto, magis obligati sunt Parochiali Ecclesiae, quam suae Religioni, in ordine ad subsidia conferenda: unde et necessitatibus illius, et pauperum Paroeciano- num debet prius subuenire. Pro quo Don. Solorzano lib. 3. Cap. 16. n. 86, et**

in Politicâ Cap. 18 §. Antepenultimo. & ante. illum P. Suarez Tom. 2. de Relig. Tract. 8. Cap. 19. n. 20. Tandem stante. præcepto Prælati, et necessitate. ad officium pertinente, huic occurrendum est, illo cum reuerentiâ prætermisso, etiamsi cum censure impositione procedat. Non enim omnium sunt rationes manifesta, pro quibus et faciunt, que sequenti Capite. differemus.

Caput 3.

An Religiosi Indonem Parochi Beneficium proprie Ecclesiasticum habeant, et teneantur illud acceptare per Canonicam institutionem, Ordinario conferente, et non tantum in Comendam.

Beneficium
quid sit, et
inde ratio
dubitandi.
¶ quia
fructus non
percipiunt.

Num. 16. Ratio dubitandi est, quia Beneficium proprie dictum est ius percipiendi fructus ex bonis Deo dicatis Cetero competens propter diuisionem officium. At qui Parochi Indonem tale ius non habent, quia Indi aut decimas non soluent, ut in Nouâ-Hispaniâ. Vel si soluent, ad eorum Parochos non pertinent, pro quorum sustentatione portio tributi deducitur, que primus effectus dicitur. Talis autem portio non computatur inter bona Deo dicata, unde et prohibentur Ordinarij censuris uti, ut ad illam soluendam Regios ministros conpellant. Unde et resolutio Tit. 16. n. 29 circa recitationem officij. Secundo, quia Parochiale officium non datur illis in titulum perpetuum, et ita non habent Parochi illius proprietatem. Pro quo faciunt, que habet Dom. Solorzano Tom. 2. Lib. 3. Cap. 16. n. 26. et in Politicâ Pag. 639 §. Però todas. Vbi ex Regij schedulis ostendit Doctrinas esse amobiles ad nutum Regie Maiestatis. Qui etiam n. 25. cit. Cap. de formâ agens, iuxta quam in Perurio conferuntur, aut præsentationem Regiam Ordinario exhiberi, ab eoj præsentationem examinari, et habitum regentum administrandi licentiam accipere, infra vllam tamen aliam collationem, vel institutionem. Perpetuitatem autem esse de ratione Beneficij communiter docent Doctores, ex quibus aliquos adducit P. Palacios Tom. 2. Trad. 13. Disq. 1. Punito. 1. n. 6. Pro quo et P. Suarez Tom. 4. de Relig. Tract. 8. Lib. 3.

2. Ex defectu
perpetui tituli.

3. Quia tantum videtur dari in Comendam.

Cap. 19. n. 23. Tertio. Quia cessante proprietate, et perpetuitate, Beneficium tantum videtur dari in Comendam, quia non datur in titulum: illi autem qui sic Beneficium Curatum accipiunt, non sunt proprie Prælati, sed Procuratores, licet habeant legitimam administrationem; iuris dictionem, et

auctoritate, iuxta communem gratiam, quamvis sint, qui secus sentiant quoad
 plenam iurisdictionem. Pro quo videtur P. Thomas Sanchez Lib. 2. Consil.
 Cap. 2. Dub. 48. Ex quo videtur sequi, Religiosos non teneri ad collationem
 Canonicam requirendam, quia illa tantum requiritur pro Beneficiis, que
 dantur in titulum, qualia non sunt, quae ipsis tribuuntur, sed precario conce-
 duntur, ut loquitur Solorzamus n. 11. unde et Pelliçanus Tract. 4. Cap. 4. n. 9.
 ait illos non esse proprie Parochos.

17 Et ita contendunt Religiosi nonnulli, licet aliud videatur eorum esse
 fundam^{tu}, privilegia scilicet circa hoc a Sede Apostolica concessa, scilicet a
 Pio V. de quo n. 9. et Romano VI. in celebri Bulla, que vocatur omnimoda.
 vide sic plura.

Num. 18. Dicit P. Arredaño primo: Parochialis cura in Religiosis est venum Affectio.
 et proprium Beneficium: Probatur primo ex Regijs Schedulis, in quibus ita absolute af-
 firmans sa-
 Decem. Den el entretanto, que breuiere los que conuiniere para todas bere propi-
 las dichas Dotinas, y Beneficios, repartireis los que quedaron royalme^{te} entre um Benefi-
 las Ordenes que ay en esas Prouincias. Et in Scheda Ann. 1587 die 16 Decemb. cium.
 sic idem. Los que estuuieron en las dichas Dotinas, Curados y Beneficiados. 1. Probatio
 Hoc idem volant, que adducit Solorzamus Cap. 16. n. 1. et seqq. Pro quo statetia ex Regijs
 P. Thomas Sanchez Lib. 3. de Matrim. Disp. 26. n. 7. ubi ait reuera esse Parochos. Schedulis.

Secundo, quia si aliquid obstarat, id esset quod aduocacion miger: atq; illud
 non obstarat constat: nam quod de bonis Ecclesiasticis dicitur, non est ad decimas
 fructuarias reducendum, quia et decime personales esse possunt, que in
 Indis ad portionem illam assignatam reuocantur, respectu cuius est in Pa-
 rochis venum spirituale ius ratione fundam^{tu}, quod est spirituale ministeriu.

Quia vero portio dicta non videtur ut decimalis tractari, iuxta dicta, sed ut
 stipendium doctrine: dici potest ad decimas ius habere, sed ius illud esse
 impedim^{tu}, et pro illis dictam portionem substitui, dum res componuntur.
 Preterea, est in illis ad bona Ecclesie, ad ea scilicet, que Ecclesie legantur
 et offeruntur, et ita de oblationibus participant, de illis scilicet, que eorum
 sustentationi accommodata sunt, non de alijs, que ad orationem et cultum Eccl-
 sia spectant: pro quo Naldus. V. Parochus. n. 20. et pro eodem aperte facit Indonem

2. Ex ob-
 iectio^{ne}
 soluet.

Parochos esse proprie Beneficiatos, cum tamen decima illis non solvantur. Id
 Perpetuitas autem quod de perpetuitate dicebatur, non vrgt: nam et Beneficia Manualia
 esse de ratio sunt, quibus proprie rationem Beneficij conuenire cum alijs probat P. Baurin
 ne Beneficij proprii Beneficiationem Disp. 1. Q. 16. ubi specialiter de Beneficij Religiosorum agit.
 de absoluta Pro quo et Arg. Tom. 2. lib. 2. Cap. 25. Q. 7.
 loquendi.

Aliquales
 requiri, et
 qua.

19. Quomodo autem aliqua perpetuitas necessaria sit, bene explicat P. Palau
 supra. n. 5. iuxta aliorum et propria mentem, quod scilicet sufficiat perpetuitas
 in ipso Beneficio, licet non sit in Beneficiato, n. 6. addit dicens: quod licet hoc
 in rigore ita sit; ad in iure Canonico, et ex communi acceptione Beneficij, solum
 venit intelligendum, quod etiam in Beneficiato perpetuum est. Et ita ille
 n. 7. affirmat Beneficium Manuale deficere a ratione Beneficij communit
 accepti. Quem tamen modum loquendi sic impugnat P. Accordano. et P.
 Thomas Sanines. Ub. 7. Operis Moralis. Cap. 29. n. 106. absolute negat Benefi-
 um Manuale esse proprie tale, et non tantum in minus communi modo
 loquendi. Ratio autem videtur urgentissima: nam ratione Beneficij Ma-
 nualis habetur ius spirituale, vere et proprie ad bona Ecclesie, propter
 officium: atq. in hoc ratio Beneficij consistit, in cuius definitione nihil
 prolece auditur, ergo est vere et proprie Beneficium.

Perpetuitatis
 modus ali-
 us in Religi-
 osorum
 doctrinis

20. His adendum Beneficia, de quibus agimus, ex se perpetua
 esse: quia non dantur pro tempore determinato: licet enim Reges nostri,
 cum Religiosis Doctrinas relinquendas statuunt, eos non adquirere pro-
 prietatem admoneant; nulli tamen eam habenti tollenda est, sed post
 variationem Beneficium Tenicis tribuendum. Pro quo Scheda Ann. 1585
 die 5 Decemb. in qua de hoc praesertim agitur, et quod dixi, insinuat.

Quia veri aliunde Doctrinae Manuales esse possunt, eo quod a Praelatis pos-
 sint remoueri Parochi, dicendum Doctrinas ex se perpetuas esse et ita
 Parochos per totam vitam in illis posse persistere, ut persistunt aliqui. Quod
 tamen proleclitatis amoueri possint, omnibus est Beneficiatis comune, et
 pro Religiosis est etiam Cap. Monachis. de statu Monachoru. Ex quibus fit
 non esse alicuius momenti id quod de Comendis dicebatur: Comendae
 etenim non sunt, sed cum proprietate retinentur.

Num. 21. Jam quod de Privilegijs Pontificijs dicitur Quod autem pri- Regias
 bus Schedulis carerent, et specialiter illa Anno 1624 die 22 Junij, de qua Schedulas
 non offere
 Solonarius cap. 16. n. 77. Que pero lo susodicho no puedan los Religiosos adquirir
propiedad, ni perpetuidad quanto a las Dotrinas. Id inquam non officij,
quia Reges tantum intendunt Religiosos ad retinenda Beneficia non posse
allegare proprietatem, ut illis fiat iniuria, si ab eisdem remoueantur. Quod
vero cum ea possident, illorum proprietatem et dominium habeant, non inf-
riantur, et illam habere affirmat Conamuel Rodencus Tom. 3. qq. reg. q. 29. ar. 4.
de Fratibus etiam Minoribus locutus. Et Solonarius cap. 16. citatus. n. 66.
Quod si ipse, ut vidimus n. 16. Beneficia dicta precario concedi, consistit alias
eius, quod precario accipitur, non ad quum dominium: non est aliter exponendu.
Sicilicet eo loquendi more significari absolutam Regum nostrorum potestatem
ad illorum subtractionem. Non esse autem precario data, ex eo euincitur, quia
datur venum et proprium ius ad plenam administrationem, et ad disponendu
de fructibus atq. emolumentis; quod valde alienum est a ratione precarij,
in quo merus vult tractur ad voluntatem dantis reuocabilis, quia respectu
Pontificis omnia Beneficia illam habent, et ille non obstat proprietati.

22. Jam quod de Privilegijs Pontificijs dicitur, robore est penitus desti- A priuile.
 tutum: nulla enim precarij concessio habetur, per quam possint Religiosi, eius priuile.
 ubi Episcopatus erecti sunt, et Regijs Patronatus exercetur, officium Parochi sidium
 sine Ordinationum licentia administrare: propter illam celebrem Pij, quos nullus
 cum ad instantiam Philippi 2ⁱ impetrata sit, Regum nostrorum est volun- Legio Pij
 tati relicta, ut illius usum quatenus sibi bene visum fuerit, temperarent. V.
 Et ita cum in illa babeatur, ut Religiosi in locis sibi assignatis et assignandis
 officium Parochi exercere possint, Ordinationum locorum, vel aliorum quorum-
 nis licentia minime requisita: nihilominus Regio Philippi III Rescripto
 die 28 Martij 1620 ad Proregem Penensianum, declaratum est, ut non deo-
 gare Regijs Patronatus, et ita presentationem requiri Regio nomine factam.
 Id, per aliam Schedulam die 14 Nouembri 1603 ab eodem Rege ad alias se
 Schedulas referente, approbatio Ordinationum ut necessaria proponitur: Sin
 ser primero examinado y aprobado por el Pretido de aquella Diocesi.
 Sicut ergo circa approbationem ita est dispositum, potuit similiter circa

Canonica institutionem disponi. Et quicquid de alijs temporibus fuerit, in presenti ita res ferunt, quia ius Regis arget. Unde cum circa Societate, pro tribus, quas in Peruvia habebat Doctrinas, a Procoibus et Prelatis benigne actum fuisset, et neq in Presentatione, neq in Canonica institutione, aut Ordinarij approbatione, eius fuisset Religiosa libertas onerata, sicut neq pro alijs Paraguariae Provinciae, ex recens ab eius filijs, in fame et siti, in laboribus multis et multi sanguinis effusione conuersis, ad magnam Dei gloriam congregatis; iam communem formam experiri congeffur, et ad presentationem recepto more, alia ad Praelatos spectantia peraguntur. hinc quoad Paraguarias Reuocationes rigor sit aliquatenus temperatus in eo quod Religiosam possit obedientiam retardare.

Pontificum mens in. Et haec sane videtur Pontificum mens, ut constat ex Bulla Clementis Octavi pro Fratibus Franciscanis, cuius tenorem adducit Solorzano Cap. 15. ca. 1. ubi declarat Religiosos officium Parochi exercentes, censendos esse inter Claustra agere, ut non debeant ab Ordinarijs, quasi agentes extra illa, tractari, si enim ibi: Ex Apostolicae Sedis speciali indulto deputari soleant, qui ab eorum Superioribus nominati, ac a locorum Ordinarijs, seu eorum Officialibus approbati prius fuerint. etc. Gregorius XV in speciali Constitutione die 5 Febr. 1622 ita statuit. Has generali, et perpetuo ualida Constitutione decernimus, statuimus, et declaramus, ut nempe tam Regulares, quam Seculares, quomodolibet ex omnes, siue animarum curam personarum secularium Monasterijs, seu domibus Regularibus, aut quibusvis alijs Ecclesijs, vel Beneficijs, siue Regularibus, siue Secularibus incumbentem exercent, siue alias Ecclesiastica Sacramenta, aut unum ex illis ministrant, praesentia Episcopi licentia et approbatione; siue quoquo modo in dicta cura exercitio, aut in eorum Sacramentorum, vel alicuius ex illis administratione de facto absqulla auctoritate se ingerant; in his, quae eiusmodi curam, seu administra-
tionem concernunt; omnimode iurisdictioni, visitationi, et correctio-
ni Diocesani Episcopi, tamquam Sedis Apostolicae Delegati, plene in
omnibus subiacentur. Sic ille plenissima auctoritate privilegiorum

derogatione. Cum ergo nequeat dici Religiosos se in administrationem Pa-
 rochiam ingerere, fatendum est necessario, id ab illis faciendum pro via
Episcopi licentia et approbatione. Quod autem in Indijs id etiam servandum Illius Con-
 sili, planum apparet, dum pro illis non ostenditur privilegium speciale, per stitutio etiam
 quod Constitutioni predicta derogetur, quam adducit Barbosa in Collectaneis pro Indijs
 ad Concilium Tridentinum lib. 25. cap. 11 de Regularibus. Licet autem Pontifices arales.
 de Canonica collatione et institutione locum non videantur, ex illorum tamen
 verbis constat, non posse Religiosos Bullis se tueri, in quibus sine licentia et
 approbatione Ordinariorum eis conceditur Parochiale munus exercere. Lo-
 autem admissio, circa Canonica collationem non est, cur hereant, quia nihil
 plus per eam gravantur, et Prelatis plena iurisdictio relinquatur, ut si de-
 linquant, amovere eos possint, aut si utiliores circa alia sint futuri. Et
videlicet si fuerint dilapidatores, si incontinenter vixerint, aut tale aliquid
eegerint, pro quo amovendi merito videantur, aut, etiam pro recusata mai-
ris officij de Consilio Fratrum fuerint transferendi. Si ex Concilio Cap.
laxerunt Monachi de statu
Monacho-
rum.
 nensi in Cap. Monachi, de Statu Monachorum. Pro quo etiam est Cap. ea que
 eodem Titulo. Quamvis autem Prelati in Indijs id facere nequeant, nisi
 Patrono annuente; neq; in hoc speciale videtur esse gravamen, quia etiam si
 Canonica institutio non interveniat, idem debet iuxta Regias Schedules observari.

Unde iam
 24. Dico secundo. Quamvis dicamus Parochialia Beneficia Religioso-
 rum in Indijs non esse proprie talia, ob defectum perpetuitatis, nihilominus cumq;
 Canonica institutio non interveniat, idem debet iuxta Regias stare pro illis Assertio
 potest. Probatur. Quia Beneficium Manuale datur in titulum, ut probat 2a. Quotia
 Rebuffus in Tractatu Nominationum. Quest. 9. m. 26. Ergo et India similiter sunt Religio-
 dari possunt, et consequenter Canonica institutio. sunt Benefi-
 est ius sacre functionis obediens, et propter eam cia, Canoni-
ca institutio
non re-
quirit.
 victu convenientes ex rebus Deo dicatis emergenti, iuxta communem scriben-
 tium doctrinam, pro qua Navamem, Solum, et P. Reginaldum adducit P.
 Bauniz in Praxi Beneficiorum Disp. 1. Quest. 2. S. Est autem ius. Atqui nulla
 est disconvenientia in hoc, quod tale ius ab Episcopo tribuatur, quandoquidem
 Pastor est omnium, circa quas est illud exercendum, et quod hoc solemniter ali-
 qua ceremonia fiat: ergo nullo modo Canonica institutio respectu eorum

de quibus est sermo, regnabat.

Assertio 3. 25 Dico tertio: Cum non videatur improbabile Parochialia Beneficia iuxta probabilem sententiam de ratione pro gravis peccati reus taliter administrans. Probatur. Quia opinio probabilis pro Beneficio in agentis utilitatem potest aduocari. Quod si dicatur in materia fieri possit. Sacramentorum id non licere, iuxta communissimam sententiam, occurrendum est, notanda doctrina, quod scilicet in casu nostro nullum Sacramen-

Notanda doctrina circa Sacramentorum valorem. tum periclitatur, ex cuius dubia receptione periclitari etiam possit salus eorum aeterna, qui sunt illa recepti, ut patet discurrendo per singula. Nam Baptismus à quo cumq; datus est validus. Ad Eucharistiam consecrationem character sacerdotalis sufficit. Pro Confessione satis est simplex Sacerdos ab Episcopo approbatus. Extrema Unctio quoad valorem non pendet à Parochiali potestate. Matrimonium non tale est Sacram^{tu}, ex cuius dubia receptione cum probabili administratione, timen damnatio queat. Et ut demus posse facere de arbitrio contrahentium nihil desit, non ideo illo pericabitur effectu, ex eo quod Parochus, ut talis receptus, aliquem patiatur defectum, propter quem in foro conscientie probabiliter talis non sit: quia non est administrator Sacram^{tu}, sed publicus testis; cum contrahentes ipsi illius ministri sint, et in ipsis materia et forma resideat, et ita de Sacram^{tu} validitate nequit dubitari. Quod notandum pro similibus, in quibus occurrere probabiles opiniones possunt. Constitutiones autem diversae Pontificum, quas adducit Caxetteus à Franchis in Controversijs, Quest. 86. ne Religiosi curam animarum sine licentia Sedis Apostolica suscipiant, nihil obstant, tum quia de veris Beneficijs loquitur, tum etiam quia in casu nostro dispensatio est, de qua dictum.

An Religiosi Inlatores Parochi ad examen ab Ordinario, faciendum teneantur. Cap. 4. Tituli XVII.

Examinis necessitas. Est hoc ad gradum consequens: si enim approbandi ab Episcopo, de eorum sufficiencia sufficiens etiam necessario iudicium eformandum: vade si alias de illa non constet, per examen notitia comparanda. Si, inquam, Nisi de sufficiencia con- alias non constet, constare enim potest, et ita examinis obligatio cessabit, non sit.

obstante Decreto Concilij Tridentini Sess. 24 Cap. 18. de Reformat. quia ad formam illam non tenentur Regulares in Beneficijs, que ipsis consueverunt, prout est a Congregatione Cardinalium declaratum, sic referente Gonzalez ad Regulam s. Cancellaria. Glosa b. n. 152. et Nicolas Garcia de Beneficijs Parte. 9. Cap. 2. n. 197 et seq. Pro quo et faciunt, que circa hoc tradunt Doctores adducti a Solorzano lib. 3. Cap. 6. n. 20 et seqq. Sicut enim non est obligatio totius formulæ observandæ, ita neq. alicuius eius partis, circa quam nihil est specialius declaratum. Et quæ nationibus in approbandis Confessorijs examen requiritur, additur tamen Audialis ratione reducitur, ita. et in presenti intelligendum. Neq. obstat Schedula Regia Ann. 1604. de qua Solorzano Cap. 17. n. 14. in qua sic dicitur: y para ser curas los dichos Religiosos, aunq sean Superiores de las Casas, o Conuen- tos donde moran y habitan, y son como Cabezeras de las dichas Dotrinas. Pues ninguna puede cuydar de esta ocupacion Christianamente sin licencia suya. En el Idioma tambien lo deuen ser, por la persona, que se diguta. para esta enseñanza. Si ibi. Non, inquam obstat, quia totum id debet intelligi secundum canonicas dispositiones: neq. enim Reges nostri Pijssimi et Religiosissimi addere in rebus huiusmodi obligationes intendunt, quæ ad Superiorem potestatem spectant, sed eorum, quæ disposita sunt, executionem vrigere. Cum ergo Religiosi ad dictam formulam observandam non sint a Concilio obligati, neq. ratione Regij rescripti existimandum est aliquid obligationis accrevisse. Unde neq. cum examinandi illi sunt, necessarium est, ut illud per Examinatores Synodales fiat, sed vel per Episcopum ipsorum, aut per alios sibi bene visor. Sicut neq. per magistrum Indici idiomatis, quia et in hoc esse sufficiens notitia sine examine potest: et ut habenda per illud sit, alij esse Examinatores possunt, quibus non minus confidere Ordinarius queat: imò si ipse Indici idiomatis gnarus sit, ut sunt aliqui, nullus eo melius rem istam potest explorare. Et similiter exponendum est, quod habetur in alia Schedula Ann. 1603. Die 14. Nouemb. de qua citatur Auctor Cap. illo 17. n. 13. ubi tamen de Examinatoribus nihil, sed tantum Si ser primero examinado y aprobado

Ne ob- stare Regi- am. Schedu- lam.

Quia examina- tores suffici- ant.

por el Prelado de aquella Diócesis, así en quanto a la suficiencia, como en la lengua etc. *Ut autem ea, quae ad hoc spectant, plenius habeantur.*

Affertio 1. *N. 27* ait P. Auendaño: *Dico primo. Religiosi, qui sine approbatione Episcopi in administrationem Parochialem se ingerunt, mortaliter peccant. Probatur. Quia in re grauisima Pontificis et Patroni mandata transgrediuntur, et iura Episcopalia violant.*

Affertio 2. *Dico secundo. Praefati nequeunt emolumenta Beneficij percipere, et si percipiant, ad restitutionem tenentur, faciendam Ecclesiae, ipsi exceptis, quae pro alimentis consumpta, et possunt aequaliter eorum labori respondere. Dixi aequaliter, quia non debet fieri similis computatio cum ipsi, quae legitimo Parocho tribuuntur: illi enim, qui sine approbatione administrant, multo minus tribuendum est, quia est quasi ultioneus venditor, cuius merces vilescunt, ita enim et huius vilescit labor pro dimichiã parte, ut multi circa praedicta affirmant.*

Affertio 3. *N. 28.* *Dico tertio. Semel examinatus pro una Parochia, si ad aliam transeat, debet examinari, si in alio Episcopatu, aut alterius linguae sit. Sic dicitur in Regia Schedula citata Ann. 1634. Habet autem eandem limitationem: Nisi alias idoneus iudicetur, propter dicta n. 26.*

Affertio 4. *N. 29.* *Dico quarto. Quando in eodem Episcopatu Religiosus ad Parochiam diuersa linguae transit, non debet nisi circa illam examinari. Probatur ex praefata Schedula, in qua sic dicitur: Los Examinados y aprobados una vez no ban de volver a serlo, ni por los progenios Arzobispos, y Obispos, ni por sus sucesores. Desto se ha de entender para el mismo Arzobispado, o Obispado, en que fueren examinados, y en que se les buenera dado, y diere la aprobacion, como a tales personas sin limitacion alguna. Mas si soberiniore causa, que lo pida, o por dementos en la suficiencia, o falta de Idioma, o por suceder como de Ordinario succede, que traten de mudarse, o pasarse a otra Doctrina, en que aya, o se hable otra lengua, es justo que se examinen y declaren, que pueden y deuen ser examinados de nuevos; porque ya no se bala en ellos aquella suficiencia, que merecia la primera aprobacion, y asi lo podran hazer, y mandar los Arzobispos, o Obispos para quietud de sus conciencias. Haec ibi. Ex quonum tenore colligitur pro eo tantum*

examen regiū, cuius sufficientia primam approbationem non meruit, atque circa solam linguę sufficientiam hoc contingit, quia circa illam examen non præcipit: ergo circa alia non est illud adhibendum.

30. Dico quinto. Ut dementa propter defectum sufficientię et penitiam in idiomate Indico, ad examen novum sufficienti, non debent plene probari, si enim ad examen veniendum non est, cum de insufficientia constet, et ita Schedula non est sic intelligenda. Tunc ergo adhibendum illud, quando rumor talis est, iudicia, et quęrimoniae Indorum, vel aliorum relationes. Et^a vide ibi plura.

Affertio 5.
Defectum sufficientię non debere plene probari.

31. Dico sexto. Ut Religiosus tempore vacantis Beneficij, aut absentis Parochi administrat, non est necessaria approbatio Episcopi specialis, sed a Prelato poterit Religiosus alius adhiberi. Id probat. Quia per Bullam Pij V. possunt sine licentiã tali ad Parochialem munus applicari: etsi autem illa temperata sit iuxta dicta Cap. præced. totum illud in ordine ad provisionem Parochonem est, quibus est facienda collatio: atq; circa interimarios nihil derogatum est; unde neq; examen debet præmitti, quia illud pro Canonica institutione, et præcedenti approbatione præmittitur.

Affertio 6.
Supplentes non indigent speciali approbatione.

Non debet autem vacationis tempus ex industria pro comodis temporarij interim sentientis prorogari: quia id non sine iniuriã Patroni fit, et est contra ipsius Beneficij institutionem, quod per proprietarium administrari debet, cum ij, qui ad tempus præficiuntur, minus diligenter, et sic non sine Ecclesię damnis, ut experientia docet, administrant. In quo tamen paritas materia esse potest, et unius mensis spatium non videtur mortalis culpe damnandum, quia comparatione triennij, aut quadriennij, pro quo solet conferri, pars magna non est. Et in Parochialibus Beneficij Laycorum, quatuor menses Ordinarij conceduntur in Indijs, licet hoc permissio potius sit, quam facultas, cum Concilium Tridentinum Sess. 24. Cap. 18. de Reform. decem dies assignet; licet addat: vel aliud tempus ab Episcopo præscribendum: quod certe proportionatum esse debet, ut non sit pauciorum, ita ut comode provisio fieri possit: neq; ita plurimum, ut præfatus numerus enormiter excedatur. Et ita ultra alios decem dies prorogari non posse, ex Bulla Pij V. et decibus Provincialibus Concilij referet Zecola Parte 1. vers. Parochia l. 2. Dub. 3. Sed Indijs

Vacatio-
nis tem-
pus non
proro-
gandū.

propter distantiam plus aliquid indulgendum. In quo quibus Episcopi peccare graviter possunt, dum propter humanos respectus huiusmodi differant provisiones.

An Praelati Religiosi pro Parochiis Indorum debeant proponere digniores.

32. Affirmativa non sententia absolute tenet Solorzano Tom. 2. lib. 3 cap. 17 n. 23 et seqq. pro qua alios adducit, ex quibus generali doctrina id sequitur.

Sed in speciali pro Indijs refert Joanne Baptistam cum Mag. Veracum, et hi duo de Curatis Indorum non sunt locuti, unde verba illa: Qui simul his Parochiis fungantur, de suo addidit citatis Auctor neq. ab eis dicta ad electionem pertinentur Pantheonum, sed generalis doctrina est. Vide hic plura.

Affertio. 1
inter Praelatos
dignis locis
mentionem
nominatione
tribuentibus.

33. Dico primo, ait P. Auendaño, Quando Praelati tres assignant, ex quibus Patronus eligat presentandum pro doctrina, graviter peccant, si minus Praelatos assignatione eos praferant, qui minus digni sunt, ob humanum aliquem respectum carnis et sanguinis. Videantur dicta Titulo 2. cap. 2. et Titulo 3. n. 76. et seqq. Et quae de Regibus loquentes diximus Titulo 1. n. 69. et seqq. Ratio est: quia cum ii, qui Regio nomine presentant, communiter eum eligant, qui meliorem locum in assignatione Praelati tenent tenet, talisq. sit ipsius Praelati voluntas: unde si nominare unum solum posset, illum, quem primo proponit loco, nominaret: ex eo fit fidelitatem debitam in re magni momenti violari, et damna consequenter velle, quae ex minus digni administratione sequuntur, quae sunt sane non levia, et ita levis esse culpa requirit. Nisi forte excusatus non sit magnus, tunc enim aliquid est humanis obligationibus concedendum, ut neq. in eo veniale peccatum inveniat. Pro quo videri potest P. Thomas Sanchez lib. 2. Causatione cap. 1. Dub. 2. n. 17. ubi alios adducit.

Affertio. 2
sine peccato
stare posse
non proponit
digniores
Nota da pro
eo doctrina.

34. Dico secundo. Sine peccato stare potest, ut Praelati minus dignum proponant, omisso digniore. Id probat doctrina Dominici Sot. lib. 3. de Just. q. 6. ar. 2. arg. 1. et aliorum, quos sequitur Sanchez loco cit. n. 23. d. tertio limitando. Dicant illi posse digniores omitti, quando loci expectatur completio Praebendae. Cum ergo Praelati Religiosi multas habeant Doctrinas, quae passim vacant, et in illis plures occurrere possunt, quae digniore Praebenda requirant; prudenter facient, si pro illis eos, qui tales fuerint, reservent.

Quod enim Doctores citati dicunt de locupletiori Præbenda, ita intelligendum est, ut non debeat maior comoditas eligendi tantum attendi, sed quando cum illâ bonum est Ecclesie connexum. neq; enim Beneficia pro locupletandis Ministris, sed pro bono Ecclesie præsertim instituta sunt. Beneficium ergo pro quo maior esse potest industriæ Ministris necessitas, convenienter, qui nunc omittitur reservatur. Pro quo est etiam sententia aliorum, quos sequitur idem Pater n. 29. dicentium digniorem posse postponi respectu pinguioris Beneficii, quia in minus pinguis utilior esse potest, ob speciales circumstantias: iuxta singulare in hac materia præ oculis habendam, bonum scilicet Ecclesie bono prætorum esse præferendum.

33. Dico tertio. Dummodo Prælati Religioni eos proponant, de quibus plenam habent satisfactionem, quantum humana fragilitas nosse sinis, quæ nec abesse patitur imperfectiones cum virtutis substantia consistentes, rari continget in prætermissione digniorum grave peccatum inveniri. Probo, Nam Can. Caietani sententia est in Summâ. v. Plebis. et v. Beneficium d. 10. et pentaculo 12. q. 4. quem multi docti Recentiores sequuntur, dicentes obligationem esse eligendi digniorem, si consideretur Beneficium formaliter, quatenus scilicet est præsentis honoris, et bonorum temporalium, quia sic ad regulas distributionis communium bonorum spectat. Si tamen attendatur ad principale, quod reperitur in Beneficiis, scilicet officium pascendi, et ministrandi divina, satis est, si conferatur digno, quia sic non est distributio honoris, sed oneris, pro quo et alias rationes adducit Salom. 22. etc. Licet autem citati illam reprovent, cum Concarnuia, quia ipsa duo illa inseparabilia sunt: in casu tamen nostro videntur posse separari: quia doctrine non sunt institutæ pro honore et præsentium rerum temporalium in Religiosis, in quibus oneris potius, quam honoris distributio est. Quod si aliqui eas ex deprecato illo affectu appetant, id certe per accidens est. Ad id illi, utro ex illis modo considerentur Beneficia, danda esse dignioribus, saltem ex virtute fidelitatis, quæ tenentur dispensare fideliter præficiendo Ecclesie Ministrum digniorem suis meritis obsecundis. Venim hoc non obstat, et ex eo potius argui potest pro nostra positione: nam fidelitas omnino servatur a Prælati Religionis, dum loco sæculari Clerici alias servitur, Religiosus plene satisfactionis offertur, licet dignior non sit: nam generaliter loquendo plus est fidendum tali, quam Sacerdoti sæculari non

ligato votis, nec proficenti perfectione, aut in schola virtutis educato; qui non solum Episcopo, sed etiam Praelato suo administrationis est rationem exactam redditurus. est?

Affertio 4.
contra abusu
nominanti-
um ignavis
Idiomatis,
et Socium pe-
ritum affig-
nantium.

36. Dicit quarto. Praelati Religiosi graviter peccant, si doctrinas in titulum Patribus gratioribus conferri faciant, dum eos ad illas nominant, Indicum Idiomata non callentibus, alium illis associantes in eo gentium, ut Parochiales per eum functiones obeantur. Sic Solorzano Cap. 17. n. 26. et seqq. et in Politica Pag. 63. vide ibi plura.

An Religiosi Praelatorum possint precepto compelli ad Parochialem curam Indorum. Cap. VI.

Affertio 1.
affirmans
q^o a Ponti-
ficie indici
tur Religi-
osi admi-
stratio.

Vide dicta P^{ri}mo Auzandano de hoc n. 37. et 38. Num. 39 dicit primo. Si Reli- giones aliqua a Pontifice compellantur Indorum Parochias administrare, tunc Indici poterunt Praelati eos, quos idoneos indicaverint, ad curam talem constringere. Sic colligitur ex Auctoribus generaliter affirmantibus, et constat, quia cum admi- nistrare teneantur, ad talem administrationem necessaria est potestas com- pulsiva, alia stare non posset administratio.

Affertio 2.
idem statu-
ens, unde cum
s^{is} necessi-
tas.

Dicit 2°. Idem est, si aliunde necessitas orietur, et quia Rex urget, civis nequit sine gravibus inconuenientibus voluntati contrari. Ratio est eadem.

Affertio 3.
negans, si va-
luntate sit
absumptio in
Religione, et
soli sint Pa-
rochi futuri.

Dicit tertio. Si Religiones omnino voluntate curam praedictam assu- mant, nequeunt Praelati Religiosos ad illam compellere pro ijs locis, in quibus voluntate sit conventualiter non vivunt. Id constat, quia tunc non urget necessitas. Et praeterea ex communi doctrina scriptorum, iuxta quam Religiosi non possunt compelli ad ea, quae sunt supra, aut praeter regulam, et proprium institutum. de qua

Suarus Tom. 3 de Reliq. lib. 10. cap. 8. P. Lanicius in opere Morali lib. 6. Cap. 2. praesertim n. 15. P. Palaus Tom. 3. ^{Prud. 16} Disp. 4. Fund. 4. et alij apud ipsos, quibus addendus Casparus. v. Religio 4. n. 9. P. Busembarum in Medulla Theologiae lib. 4. Cap. 1. d. 1. non tenetur. Talis autem est occupatio praedicta, cum ad saecu- lares spectet, et plena sit periculis.

Affertio 4.
affirmans, si
Beneficium
sit annexum
Conventui

40. Dicit quarto: Si Conventus aliquis sit, in quo Cura praedicta habe- atur, possunt Praelati Religiosi subditis ad illam suscipiendam compellere. Sic citati n. 38. 40 ratio est, quia licet Beneficium ex se saeculare sit, dum tamen Conventui adnectitur, conditionem sortitur Regularis, cum Ecclesia Regularis sit, et Regulari moeto administratur, cessant pericula, quae in saeculari

agentibus inveniuntur. *¶* Huius tamen oppositum non est improbabile, si Oppositum
probabile.
 cura in tali conventu omnino voluntarie suscipiatur: neq. in conversis int
 vllum, si nullus, qui talem curam velit assumere, inveniatur: potest enim
 tale Beneficium dimitti, cuius dimissio libenter ab Ordinarijs admittitur.
 Si tamen ad bonum conventus conservatio Beneficij valde conferat, non
 debet administratio voluntaria omnino censeri, unde alia militat ratio, de
 qua dictum.

4. Dicit quinto: Religiosi Societatis Iesu compelli possunt ad Parochialem *¶* Affectio:
 curam Indorum, quomodo cumq. illa a Superioribus suscipiatur. Probatur *¶* pro Societ.
 ex amplissima obedientie materia, quam eius institutio amplectitur. *¶* generaliter
 In Constitutionibus enim Parte 3. Cap. 1. §. 23 et Parte 6. Cap. 1. §. 1. dicitur *¶* affirmans.
 obediendum esse in omnibus, in quibus manifestum peccatum non cernitur:
 unde obligationem obediendi in Societ. latius patere, quam in illis Ordi-
 nibus affirmat P. Lessius Lib. 2. Cap. 4. n. 75. sicut et in Ordine Minorum, quia
 in illius Regula Cap. 10. dicitur obediendum in omnibus, quae sunt
 contra Regulam, vel animam: contra animam enim solum peccatum
 pot. Pro quo et Ill. Carmuel in Theologia Morali n. 1392. ita scribit:
 Unde Patres Lesuitas, quia promittunt obedientiam in omni materia,
 quae non sit evidenter mala,posito Superioris praescepto, tenebuntur iuxta
 minus probabilem sententiam operari, aut etiam actiones probabiliter
 malas elicere. Sic ille. Licet autem haec circa hoc limitationem aliquam
 esse admittendam doceant P. Suarez Tom. 2. de Relig. Tracl. 10. Lib. 4.
 Cap. 12. n. 10 et seqq. P. Sarrinus supra n. 16. et Palus Cap. 4. n. 7. d. Reli-
 giosi vero. Ea tamen in ipsis tantum locum habere potest, quae conformia
 Instituto non sunt, quatenus conducere non possunt ad spirituale bonum *¶* merit.
 proximorum, quoniam saluti debet illa vacare: si autem ipsa aliquid *¶* merito
 ad predictum finem expedire iudicaveris, non debet a materia obed.
 quam proficetur, excludi. Atqui assumptio Parochialis curae Indorum
 potest conveniens ad spirituales illorum profectum iudicari: ergo et
 obligari ad illam potest tale Institutum proficentes.

42. Quod quidem roborari potest ex eo, quod Parte 9. Constitutionum
 Cap. 3. §. 20 de generali loquens D. Ignatius his verbis decernit: *¶* Generatim

loquendo in rebus omnibus, quae ad propositum Societati finem perfectio-
 nis, et auxilium proximorum ad Gloriam Dei faciunt, omnibus praecipere
 in obedientia virtute possit. Sic ibi. Quis autem non videat ad auxilium
 proximorum conducere curam praedictam posse, idq. ad Dei Gloriam, cum
 Gloria eius ex hominum salute, singulariter propagetur. potest item robo-
 rari amplius ex eo, quod citato Cap. 3. §. g. habetur, dum dicitur in Gene-
 rali esse potestatem ad mittendas quascumq. personas Societatis ad quaelibet
 loca ad quamvis actionem ex ijs, quibus vti ad proximorum auxilium
 Societas solet, exercendam. Constat autem Societatem Indorum Parochialem curam
 exercere solitam, in Japonia, Sina, India Orientali, Brasilia, Nova-Hispania
 Paraguaia, Novo-Reyno Granatensi, Chilensi et Peruviano, atq. ubicumq.
 ad maiorem proximorum utilitatem iudicari expedire. Licet enim ad vici-
 mus. n. 7 et 8. Societas doctrinas prudentissime, et cautissime detrectet, ubi
 tamen expedire iudicat, tale onus non refugit sustinere: et ita quando tale
 accidit, id non sine speciali convenientia fieri, debet ab eius filiis iudicari.
 Ex quo fit compelli eos ad curam Parochialem posse; neq. sententia illa
 gravium ex ipsa Societ. Doctorum se tueri posse: quandoquidem pro Soci-
 etate specialis ratio militat iam proposita et roborata. Quemadmodum
 sententia communis est, Religiosos non posse compelli, ut in Indias se conferant
 conversioni Gentilium vacaturi, vel ad alios infideles mitti: cum tamen in
 Societate secus accidat, ut citati docent, et etiam Ludovicus Lopez et Emanuel
 Rodericus, quos pro eo laudat P. Lanius n. 47.

Cap. 7. Qualiter Religiosi Parochi ad visitationem
 ab Ordinarijs faciendam teneantur.

Teneri, et
 obligationis
 fundamen-
 tum.

43. Tenentur quidem, quia sicut a Sede est Apostolica constitutum, sic
 etiam Regijs Schedulis, iuxta potestatem ab eadem Sede concessam. Et quidem
 Pius V. ex cuius magis speciali Indulto Religiosi possunt Parochialem curam
 exercere, dum statuit in Bulla saepius allegata, ut sine alicuius licentia pro-
 curatam curam exercent, nullam de visitatione faciens mentionem. non
 ideo censendus est illam generis exclusisse, quia iuxta vulgatum Iuris axi-
 oma, a separatis non fit illatio; et stat optime Parochialem curam independen-
 ter a quocumq. Ordinario assumi et dimitti cum Ordinarij iure circa in-
 spectionem administrationis: et ita ubi huius iuris expresse derogatum non est

debet penitus recognosci. Potestati enim Ordinationum non detrahitur, nisi in quantum est expressum. Vt ex Cap. Auditi. et Cap. Cum olim, probat Joannes Andreas in Cap. i. de Privilegijs, in Septo. d. Quantum ad ista. etc. Habent autem Episcopi ius fundamentum circa visitationem Religiosorum in his, que curam Parochialem concernunt, non solum per Concilium Tridentinum Sess. 25. Cap. de Regularibus, vti id expresse deciditur, que decisio antea fuit comparatione Concessionis Pij Quinti: sed etiam per iuris communis dispositionem in Cap. Cum Capellas de Privilegijs: quod bene exponebat Solorzano Cap. 17 n. 28 et 29. Et quod e re presenti maxime videtur esse Pius Quintus prefatus privilegij auctor ita luculenter declaravit, ut videri potest in Collectionis Declarationum Barbosa circa citatum Caput Tridentini. Voluit tamen Pij V. (verba illius sunt) ut in omnibus Ecclesijs Parochialibus, in quibus Curam animarum exercentur etiam laicorum exercentur, habeant Ordinarii facultatem eas Ecclesias et personas in ipsa Curam exercentes, visitandi, et corrigendi, in his duntaxat, que ad dictam Curam, et Sacramentorum administrationem spectant, ita ut ab hoc Decreto nullus videatur exemptus. Sic ille ex Religioso Pontifex, et Religiosorum singularis Patronus: ut non debeant illi de hoc onere querelis interminabilibus proclamare. Porro quo et Regie Schedule extant, moderationem dicta, post varias circa illud aberrationes et controversias, exprimentes: de quibus agit Mag. Grimalua, Solorzano et Don. Felicianus a Vega apud P. Acquadano, qui e n. 44. Divis primo. Episcopi visitare Religiosos possunt quoad ea, que officium Parochiale concernunt. Constat ex dictis. Quae autem sint affirmans ista, declaratur in Regio Rescripto die 22. Junij 1624. quod per iterato alia iussum ad vnguem observari, apud Solorznum. Cap. ib. n. 77. et seq. et Cap. 17 n. 46 et 299. Et in Politica lib. 4 Cap. ib. et 17. ibi, En lo tocante a la administracion de Curas, y no en mas, visitando las Iglesias, Sacram. Crisma, Cofradias, limosnas de ellas, y todo lo que toca a la mera adm. ministracion de los Sacram., y mi misterio de Curas. etc. Quae quidem mento expressa sunt, quia ad Parochialem curam manifeste spectant. Nominone autem Crismatis, Baptismalis fons etiam intelligitur, qui in aliquibus Schedulis expressis habetur, eo quod ad solemnem illius administrationem adhibenda sit, et fons ipse sacro sive Crismate consecratus: unde et pariter accipiendum

Jun Ordina
tionem non
derogatur,
nisi per
expresse

Affertio p.
affirmans
quoad Curas
Parochiales.

Quae ad
illam spec.
tant, expli.
cantur ex
rescripto
Regio.

venit Oleum sacrum pro Sacramento Extremæ Unionis, quod cum Crismate solet afferri. Ecclesie item nomine venit Lavistia, et ornamenta sacra: circa que Episcopi specialem debent sollicitudinem adhibere, sicut et circa Calices, Corporalia, et Missale: in his enim omnibus magna solent indignitates admitti. Libri id Baptismi, Matrimoniorum, ac defunctorum: Etiam quæ pro Ecclesijs data: neq; enim ad illos, que ex Confraternitatibus colliguntur, arctanda est visitatio, licet illæ solæ fuerint in citata Scheda designatæ. Deinde circa modum agendi Religiosi Parochi inquirendum in ijs, que ad ipsum ut talem pertinent, de quibus dictum Titulo procedenti. Et pro quibus legi solet Edictum ad hanc regulam confirmandum. Quibus ad Specialis ad Parochi Indii officium etiam pertinere, ut Indos faciat de suis privilegijs certiores. Pro quo Ferdinandus Quinta in Luchinilio Indico Quæst. 10. et obligationem hanc sub mortali argere satis conpertum apparet, quia res est magni momenti, et Pontificijs gratis Parochorum incuria germina ista novella fraudantur. Observat autem citatus Auctor privilegia posse consuetudine abrogari, et quando tale accidit, obligationem cessare, cuius est iudicium, si violatores legis puniantur. Sed circa hoc caute procedendum est, quia Indi nunquam voluntatem etiam tacitam habent suis privilegijs renuntiandi, et desuetudo ex defectu notitie potest contingere, neq; aliud de Pontificia est presumendum voluntate. Videant, dicta Tit. 12. n. 426. Hoc ergo videant et disponant visitantes.

Assertio 2.

Ad mores non extendenda.

45. Dicit secundo. Visitatio predicta circa mores et vitam Religiosorum non debet extendi. Sic constat ex dictis, et satis innuitur in predicta Scheda verbis illis: En lo tocante a la administracion de Curas, y no en mas. Sed eo non contenti Regij Consilij Indiarum Regio nomine sic perorunt: Que en los excessos personales de las costumbres y vidas de los Religiosos Dotineros, no quedan sujetos a los Arzobispos, o Obispos, para que los castigassen por las visitas, aung fuesse a titulo de Curas: sino que, en caso, que se tuviesse noticia de exceso, sin escribir, ni haver por averisassen secretamente a sus Prelados Regulares para que lo remediassen y que sino lo hiziesse, los Arzobispos, y Obispos pudiesse usar de la facultad que les da el Santo Conclio Tridentino, de la manera, y en los casos, que lo pueden haver con los Religiosos no Curas. Que en este

Aggra Scheda
dula modo
procedendi
disponens.

anuelan

accedam al Virrey, que los à de nombrar, y poder remover, a presentarlas
las causas, para que lo haga, como se à hecho, y haze en el Peru. Hac. Reg.
 Circa que observandum est aliqua esse Religiosorum posse crimina Parochorum,
 quae videntur simul personalia, et ad officium pertinentia. V.g.
 si Religiosus sit ludus aleatoris deditus, quia illi inversus est, cum ad ea,
 quae sunt officio propria, vocatur, non accedit, unde et gravia detrimenta
 subsequuntur. In hoc ergo cum testium depositiones excipiuntur, ita proceden-
 dum est, ut tantum scribatur Religiosum ad ea, quae officij sunt, administ-
 ra-
 da vocatum non accedere, et in tali ac tali occasione id accidisse. Quod vero
 ad ludum spectat, quia personalis defectus est, non processandum, sed ad
 Regularem Praelatum deferendum, ut remedium apponat, iuxta SCHEDULE
 tenorem. Quod si ita inter se connexa sint ea, quae ad officium, et quae ad
 personam spectant, ut secerari non possint, respectus officij debet prevalere,
 quia maioris momenti est, cum damnium importet publicum, et aliud sicut
 tantum personale. Vt si potestate officij ad aliqua perpetranda uteretur,
 ad quae personalis respectus minime sufficeret. Itaque illa personalia censenda
 sunt, quae cum officio nullam habent connexionem secundum se spectata.
 licet per accidens habere possint. Vt si Religiosus alea ludat, et multas pecunias
 exponat, quae ratione officij proveniunt: possit namque similiter ludere, si aliunde
 haberet, et sic in alijs. Non ita si merimonijs vacet, festinas habeat, erga Indos
 asperè se gerat, et alia, quae secularibus Parochis ratione officij prohibentur: haec
 enim nullo modo, nisi Parochi egerint, exentent. Et ita accipiendum, quod habet
 P. Pelligrinus Trad. 8. Cap. 4 n. 16. dum ait cum alijs comprehendendi ea, quae occa-
 sione, colore, favore, et auctoritate officij contribuntur.

46. Nec debet circa mores et vitam inquisitio fieri ad habendam notitiam,
 etiamsi nihil processandum sit, sed eo tantum fine, ut a suis Praelatis corrigantur:
 id quod Regia SCHEDULE satis indicat verbis illis: Sino que en caso, que
se tuviere noticia de exceso, sin escusa etc. Vbi de noticia tantum agitur
 quae haberi sine inquisitione potest, et accidit, cum Indis, aut alijs, scanda-
 la Parochorum Episcopis aperunt, quod et facere possunt, si remedium alia
 via non sperent, aut eam iudicent meliorem. Nec videtur peccare graviter
 Non peccat
 re graviter

Notandum
 quod circa
 crimina
 personalia
 et ad
 officium
 pertinen-
 tia.

inquisitores *inquisitores* Episcopus, qui extrajudicialiter interrogat ad notitiam habendam, ut a Praelatis Religiosis, quae damnabilia occurrerint, faciat emendari. Tantum enim videtur inquisitio iudicialis prohibita in ordine ad correctionem ab ipsis titulo iurisdictionis superioris adhibendam, ut ex verbis illis apparet, Paraque los

Praelati *ut seve* *te ad-* *monendi* castigassen por las visitas. Quod autem secrete admonendos Praelatos dicitur, non ideo est, quia in eo absolute secretum servandum sit, eo quod res, de quibus agitur, sint secreta, tunc enim Religiosi Parochi fraternae corrigendi, iuxta formam a Christo traditam. Pro quo est et Regia Scheda Philippi Secundi Ann. 1585. in qua sic dicitur: Que los Religiosos, que estuvieren en las dichas Doctrinas, asi mismo los visiten, y corrijan en quanto a lo mas paternalmente, temiendo particular quenta de mirar por el honor y buena fama de los tales Religiosos; en los excessos que fueren ocultos: y que quando mas que esto fuere menester, o conuiniere, den noticia a sus Praelatos, para que los castiguen: y que no lo haciendo, lo hagan ellos, conforme a lo dispuesto en el Santo Concilio de Trento. Quod vero de rebus, quae secrete sunt, non agatur, ex eo constat, quia si Praelati remedium non adhibeant, Episcopi facultate sibi a Concilio tradita uti debeant, quae pro secretis non est, cum ad id lex sufficiat charitatis. Id ergo tantum secreti intimatione praescribitur, ut Religiosi Praelati iudicialiter non conveniantur, sed amicitabiliter: sed efficaciter tamen, quia res summi momenti agitur, a qua pendet multonem salus, et ex cuius convenientia multonem sequi potest aeterna damnatio. Concilium autem Tridentinum, ad quod se Regia

Concilio *Tridentini* *disposi-* *tio circa* *correctione* Schedula referunt, Sess. 25. Cap. 14. de Regularibus sic habet: Episcopo instante, a suo Superiore intra tempus ab Episcopo praefigendum, severe puniatur, ac de punitione Episcopum certiore faciat: sin minus, a suo Superiore officio privetur, et deinceps ab Episcopo puniri possit. Sic Concilium.

Delinquens *privacione* *Doctrinae* *punitus.* 47. Quomodo autem puniendus sit, ibi non dicitur: videtur autem ex Regia Scheda. manifestum, sic enim additur: Que en este acudan al Virrey, que los a de nombrar, y poter remover, a representarle las causas, para que lo haga, como se a hecho, y haze en el Peru. Potest ergo quacumque gravi causa existente, quae ad mores Religiosi spectet, cum poena privationis Doctrinae punire: neque enim melius quid in Regia Scheda admittitur, ut scilicet puniri possit, et in Parochiali Officio conservari: Et quidem merito: nam Religiosus, qui uti exemplar virtutis, imitatio et perfectionis proponitur, graviter in publico

delinquenti nulla esse poena magis proportionata potest. Unde non sunt Pa-
 rocho non secularium more tractandi, quiibus plura remittuntur, sed iuxta
 Decretalem Innocentij Tertij, de qua n. 30. facilius et libentius a suis possunt ad
 ministracionibus amoveri. Tenentur autem Proceps Episcopus non deferre sententijs
 alias nullius ille roboris remanerent. Vide in plura.

48. Dicit Tertio. Episcopi, si impediti legitime sint, possunt Religiosos Parr. Aferio 3.
 chos per alios visitare. Sic in Scheda dicta declaratur verbis illis: Que los Visitare
 Arzobispos y Obispos por sus personas, o por las que ellos eligiesen estando im- Episcopos
 pedidos, pudiesen visitar los Religiosos Dotineros. Et pro eodem extat Scheda posse.
 Philippi Secundi ad Episcopos Nove Hispanie transmissa, in qua cum singulis
 loquens, sic ait: Os ruego y encargo, que quando por vuestra persona no
 pudiesedes visitar las Dotinas de eso Obispado, conforme a lo proveydo en la Scheda
 Cedula mia de Junio de 1585. donde mas en particular se trata de esto, embiades Philippi
 a las dichas visitas de Religiosos, que estuviessen en las Dotinas, en quanto
 a Curas, y del S.^{no} Sacram.^{to}, Pila del Bautismo, y fabrica de las Iglesias, y
 demas cosas tocantes a ellas, y del culto divino, con Religiosos de las mismas
 Ordenes. Et. fecha en Madrid a 21 de Dieromb. de 1595 años. Que Scheda
 Originalis habetur in archivo R. P. Confessarij Generalis Ordinis Minorum in
 Nova - Hispania, ut testatur Fr. Joannes Bapta in Animaverbo pro Confessarijs
 Indorum, fol. 396.

49. Et illa quidem possent Religiosi aliam Provinciam se tueri, quia in Ad om-
 ea, fuit respecta ratio aliqua specialis, que in Religiosis Nove - Hispanie, nes Pro-
 et non in alijs, militaret, sed generalis illa ibidem promissa: Que los cau- uinias
 sa de mucha inquietud, y desasosiego, embiarlos a visitar en quanto potest
 Curas, con Clerigos, o Religiosos de otras Ordenes: y conuiene excusar todas extensi.
 las ocasiones, que los queden diuerti de su principal fin. Et. Que quidem Ratio
 ad omnes Religiosos in Indijs Parochialem curam exercentes constat pertinere. in ead
 Quando enim ratio est generalior quam dispositio, hoc per illam ampliatur. redita.
 iuxta Textus et Doctores, quos adducit Solorzano Tom. 2. lib. 2. Cap. 22. n. 71.
 Videntur autem Religiosi fauori isti remuentiasse, quia et inconuenientibus Cui viden-
 est obnoxius, iuxta id, quod citatur Fr. Joannes Bapta scribit eode loco ita- tur re-
 chens: Sed et hoc suam habet difficultatem, si Episcopi aliquem eligent- nuntiasse
 ob inco-
 nuenientia

in Visitatorem Religiosum ambitiosum, honoris, et pecuniarum cupidum et
avidum, et erga Religionem suam male affectum. Unde eligi non debes ad tale
munus suberendum, qui sibi sumit honorem, sed qui vocatur a Deo tanquam

Episcopi Aaron. Sic ille. Cum vero dicatur Episcopum tunc tantum aliquem suo loco
non impe- nisi suum, quando ipse est impeditus; non tenentur Religiosi Visitatorem ad mibe
diti neque- re, qui a non impedito mittatur, et Episcopus in hoc non videtur a gravi culpa
unt mibe- re. Quia veri de impedito, aut illius defectu, non facile possunt Religi-
re Vilita- expiunt. Quia veri de impedito, aut illius defectu, non facile possunt Religi-
tore: et quid- osi iudicare; ubi oppositum non constat, admittenda visitatio est: et cum con-
si mittat, stiterit, vitandi tumultus, et res urbanae et pacificae transigenda: neq. enim Religi-
agendum. stiterit, vitandi tumultus, et res urbanae et pacificae transigenda: neq. enim Religi-
os a iura defendenda sunt more castrorum; et modo ipso defensionis arma pra-
benda contrarijs, dum in eo iniuriae verbi et actionibus Religiosa moderatione
indignis admiscuntur.

Affertio 4 5. Dicit quarto. An Religiosi Indorum Parochi occasione visitationis et
Religiosi correctionis, quae Episcopis licet circa Officium Parochiale, possint ab illis per
Parochi an censuras premi, quae Episcopis licet circa Officium Parochiale, possint ab illis per
possint censuras premi, quae Episcopis licet circa Officium Parochiale, possint ab illis per
per censuras premi. censuras premi, quae Episcopis licet circa Officium Parochiale, possint ab illis per
Affirma- d. Per no obstante et seq. et Laurentus a Franchis in Controversijs p. 9 et 10. Et est
ficia seu precipuam illius fundamentum absoluta iurisdictio Episcoporum in Religi-
tentia et osos Parochos quatenus tales, quae ex supra dictis constat. ubi autem iurisdictio
illius fun- in foro externo est, datur pariter potestas ad compellendum per censuras, quae
damenti. sunt arma Ecclesiastici brachij ad subditos in officio continendos. Pro quo
P. Thomas Sanchez Lib. 7. de Matrim. Disp. 33. n. 22. et 23 plures Auctores
adducit. et ita plures etiam sunt, qui in casu nostro ita sentiunt. a Solorzano
citati. Observandum tamen nullum ex praefatis Auctoribus esse Religiosum.

Negati- Pro parte vero negantia sunt plurimi apud Sanchezum supra, quatenus gene-
ua, et illi- valiter asserunt concessam iurisdictionem in aliquem, qui privilegium habet
us funda- ne possit excommunicari, aut censuris alijs coerceri, non illas posse in eum ferri,
mentis. et si ferantur, esse invalidas. Pro quo facit manifeste Cap. i. de Privilegijs in
Sexto d. In eos autem. Religiones autem talibus privilegijs gaudere ibidem P. San-
chius offendit.

P. Men- 51. Et ut Mendicantes gaudeant, secluso novo aliquo privilegio, vel cui
dicant- possit aliquid valorem opponi, exgendi potest id, quod est animadversione.
tibus dignissimum, licet a Doctoribus non videatur adnotatum: in citato in quo
progetur

ex Cap. i. Capite si haberi: In eos autem, quibus ne interdicti, suspendi vel excomu-
niciari a quoquam valeant, a Sede est Apostolica indultum, (sicut sunt

Religiosi complures) in quorum privilegijs continetur. Et. Quia de iis
negari nequit, quominus hodie veniam habeat quoad omnia in illa contenta:
unde et modo sunt Religiosi complures tale privilegium habentes, quia nunc
Religiones praecipue extant, quae tempore decisionis praefatae vigeant. Et
namq. Decretalis illa Innocentij Quarti in Concilio Lugdunensi, quod celebra-
tum est Ann. 1245. Quis autem non videat Monachales omnes illius temporis,
etiam nunc vigere, sicut et Mendicantem plures? Aut quis in super dubitare,
eas ipsas, aut earum aliquas esse, quibus tale privilegium sit ab Apostolica
Sede concessum? Non est autem revocatum illud, quia de tali revocatione non constat.

Circa enim Alexander Quartus privilegia concessa ab Innocentio Quarto et alijs,
praeter Regias personas, quibus ab antiquo talis erat gratia concessa, revoca-
vit speciali Constitutione; Clemens tamen Quartus illo clementer, et ai Soci ones ob-
servatio
Andreas in Glosa, revocationem abrogavit, temperamento addito, de quo in Cap. re-
aliqui, eodem Titulo, per quod Ordinarij censuris uti in Privilegijs nequeunt,
quando privilegium concessum non est personarum intuitu, sed Religionum, aut
locorum, et in casu nostro. Ex quo videtur evidenter Seduci Religiosos Men-
dicantes excommunicari non posse, aut censuris alijs generali, nisi quando id
in speciali ab Apostolica fuerit Sede dispositum, et in casibus aliquibus apud

Tridentinum. Et idem est de Religiosis alijs cum Mendicantibus communicatione
privilegionem habentibus; quia, et ex amplissima concessione singulis facta
constat, omnia privilegia participant Religionibus quibus cum concessa: ego
et illa, de quibus testatur Concilium, et Innocentius in Decretali illa, cum non
constet esse revocata. Qui discursus videtur evidens generaliter loquendo, quam-
vis in casu, de quo loquimur; sit specialis difficultas inferius declaranda.

Et ita hies praedictis discursu non adducto, non posse Religiosos graevum cen-
suris, nisi ubi specialis pro eo concessio est, si privilegium generale habeant, Negantel
tenent Gamban, Emmanuel Adonius, P. Henricus, quos adducit et sequitur tur
P. Thomas Sanius citato n. 23. et in Opere morali Lib. 6. Cap. i. n. 14. P. Gaspar
Hurtadus Tractatu de Censuris, Disq. 12. n. 5. P. Martinon Tom. 5. Disp. 54 n. 29.

P. Barony Tom. 2. Tract. i. Quest. 12. P. Pelli Zanus Tract. 6. Cap. 4. n. 117. d. Maius
 dubium; iuncto Sumario eiusdem numeri. Tamburinus, Scotia, Peyrinus,
 Portet, Vallabos, Aloysius Barola, quos adducit, et sequitur Diana Part. 3. Tract.
 2. Resol. 76. et Parte 5. Tract. 9. Resol. 43. et alij complures.

Difficultas § 2. Difficultas autem, quam dixi circa praedictum discursum extare, in casu
 circa illud de quo loquimur, occurrit, in Parochis inquam, Episcopis in omni Parochiali
 ex Decretali
 citata. In
 nocenti illius; sic enim dicitur: Nec forsan ipsi Monachi ad Monasterium suorum
 IV. Prioratus Ordinarij eisdem subiectos (ut vel gerant eorum regimen, vel in eistam

quam proprij locum ipsorum Monachi resideant) fuerint destinati: tunc enim
etsi libere possint ad eadem Monasteria revocari; ne tam illorum, quam ipso-
rum Prioratum Monachi reputentur (cum non sit inconueniens aliquem
utrobiz locum habere Monachicum) vnum alteri subesse Monasterio, vel ab ipso
noscitur dependere: ratione tamen eorumdem Prioratum dicti Ordinarij
sua iurisdictione in ipsis etiam quoad praemissa, quamdiu morantur in illis,
licite uti possunt. Hoc ibi. Iuxta quae etiam amplissimum privilegium
sit, quale ibidem exponitur, ut Ordinarij Censuris uti nequeant erga suu Pri-
uilegiatos: si tamen in loco sint iurisdictioni Episcopi subiecti, aut cum illius
regimine, aut sine illo, privilegium cessat erga praemissa; scilicet suspensio-
nem, excommunicationem, et Interdictum: ut exponit Glossa verba illa. Textus:

Quoad praemissa: quia de illis decisio aperte procedit. Cum ergo Parochi Re-
ligiosi Indorum in loco Episcopo subiecti sint, privilegium exemptionis praedictae
non videtur illatenus suffragari. Non enim hic locum habet exceptio, quam addit

Glossa
 doctrinae
 non tollere
 illas.
 Glossa, post adducta verba sic dicens: Et intelligas hoc, quando Prioratus ille
tale privilegium non habet ex se, nec ex superiori Monasterio: quia si maius
Monasterium habet privilegium, quod Monachi sui, et Prioratum sibi subiecto-
rum, a quoque excommunicari non possint etc. tunc secus. Non inquam, habet
locum, quia Doctrinae Indorum tale privilegium non habent, neq. Prioratus, aut
Praelatura aliae, quibus aliquae illarum subiectae esse solent quoad observantiam
Religiosam, illud item allegare possunt; quia Ecclesia etiam illa, in quibus Praela-
tura exercetur, Parochiales sunt, et ita Episcopo subiectae, propterea non gaudent

privilegio. Licet enim contingere possit, ut Praelatus non sit Parochus; quia tamen
 Ecclesia, et tamen Praelato subditi sub iurisdictione Episcopi sunt, et domorum etiam,
 quas aedificaverunt, domini non sunt, ut expresse est Regijs Schenalis declaratione
 de quibus Solorzanius cap. 6. n. 7. Prioratus talis dici potest subiectus. Ordina-
 no, ut Decretalis loquitur. quia quoad maiorem sui partem subiectus est.
 Quamvis ergo (ut hoc dicitur) Praelatum nequeat Censuris impetere, Subi-
 tus tamen potest, qui Parochiale munus administrat.

§ 3. Quod cum probabile esse negari non possit, difficile speret quis quaeam. Quibus
 corrente occasione, id quod favorabile est Religiosis, ab Episcopis eligendum. ^{pro}
 Sed habent illi, unde obviare modestis hominum possint, cedendo, ne cadantur ^{grapi.}
 mucrone Censurae, et res ita disponendo, ut nunquam ad extrema haec re-
 media veniatur. Debent autem Domini Episcopi considerare non ita oppor-
 tunum esse remedium, quod potest sine difficultate frustrari. Cum enim Reli-
 giosi opinionem pro se habeant, iure, ratione et magnorum scriptorum auctorita-
 tate firmatum, Censuris se non ligatos possunt, cum interminate illos fuerint,
 arbitrari; et ita quoad foron anima nihil factum minima illa severitate,
 et multoties etiam quoad externum, cum sine testibus ordinarie Parochi in
 populis degant, ubi suae sunt absoluti domini voluntatis. Alijs profecto pe-
 nis uti possunt, ut ex Hostiensis auctoritate Iohannes Andreas in citatione cap.
 Volentes, quod est primum de privilegijs, ubi illa ipsius verba: Dicit Hostien-
 ensis, quod etiam deponere illos poterunt, et in arcium Monasterium detine-
 dere, si causa talis fuerit.

Qualiter Religiosi in domum Parochi Religionis

vinculis teneantur. Cap. 8. Titul. 17. ^{cap. 8. Titul. 17.}
 Nemo de ordine pauperum, ut certissimum tenendum Beneficiorum Religio-
 osum voto paupertatis adstringi, neq. reddituum Ecclesiasticorum, aut bonorum Parochi
 aliorum, quae adquirent proprietatem comperare. In P. Suarez Tom. 4. de Relig. Tract. 5. non acquirunt de-
 Cap. 19. n. 7. P. Sanchez in Opere morali lib. 6. cap. 6. n. 36. Solorzanius lib. 3. cap. 10. n. 54. ^{minim.}
 Thomas a Sivo, quod etiam de Religiosis Episcopis tenet Dom. Allandol quos citat P. Mercurius. ^{redditus.}
 Ratio est clara; quia Parochus talis manet, venis Religiosus, neq. paupertatis
 votum, quoad ill, quod essentialiter importat, quemodocumq. explicetur, incompa-
 ubile est cum munere Parochialis: cumq. alias circa hoc nulla esset dispensatio,

nudum est fundamentum, ut oppositum quidquam asseramus.

De iis, qui in Societ. 56. Est autem specialis difficultas in Religiosis Societatis, qui vota post biennium nonnumquam emittunt, et domini capaces sunt: illi enim, si in Indijs Parochiale nonnumquam administrant, videntur fructuum Beneficij acquirere proprietate, et ita non solum inter vivos, sed etiam post mortem posse disponere, iuxta formam in Constitutionibus assignatam. Sed certe et in illis etiam resolutio predicta locum habet. si enim Societas Beneficia predicta admittit, ut in nullo vota affirmant, ut votum paupertatis, et sub eâ conditione, ut ex emolumentis nihil sibi Religiosi acquirant, sicut inviolabili est praxi semper observatum. Quod ergo stare possit, quod docet Cuiusdam Disputatio de Iustitia, n. 90. iuxta mentem R. P. Mutij Viterbeschi Societatis nostrae Praepositi Generalis, eum, qui biennij tantum emissi vota, posse sibi acquirere dominium notabilis alicuius quantitatis, quae aut hereditate aut donatione proveniat; cum tamen in ordinarijs acquisitionibus domus aut Collegio acquirat. In casu tamen nostro, si emolumenta Beneficij, in magno pretio sint, non sunt illa regula comprehensa, quia sub conditione dicta acquiruntur: si autem non magni valoris, stare illa potest: quamvis Praelati debeant illis abundantius providere. Unde nec distributio illorum eisdem permittitur pro suo arbitrio faciendâ: ut omnes via sibi persuasum habent, ut neq. in ordine ad proprias necessitates, si quando occurrant, misericors Superionibus, quidquam audeant abstrahere.

Concessio 57. Neq. obici potest facultatem ample distribuendi a Iure haberi, cui nequid Iuris pro distributione vel Ecclesia, ut cum alijs Doctoribus loquitur P. Sarricus n. 12. edas, concedi plenâ redditionem administrationem: sed cum privilegium sit, illi potest renuntiare, eo quod Religio noxium sibi futurum esse providere, ob specialem circa paupertatem perfectionem, aut morem suo in spiritu convenientem, in eadem observatum. Si aut privilegia quibusdam iuxta ea, quae ad officium S. Inquisitionis spectant, renuntiant, ut constat ex Decreto 21. Congreg. s. ead. Praeterea quod cum Beneficia dicta ita a Pontifice data sint, cuius mentem Regio S. Schedulae declarant, ut ea quae ad mores spectant, cura Praelatorum Regularium reserventur, et ad mores maxime spectet, praesertim in Indijs, ne Religiosi liberam habeant bonorum administrationem, eo ipso ea, quae ad hoc spectant, ad eosd.

spectat moderari.

Circa votum Obediæ

Or. Dicit S. Arundano: Parochus in Indijs debet in omnibus, quæ ad mores spectant, et cum officij administratione non pugnant, Prælati Religionis obedire, iuxta qualitatem præcepti. Constat ex dictis. Quia cum in Ordine ad præfata exemptus non sit, debet obedientiam more aliorum. Et est hoc com unum doctorum Scriptorum consensum, asserentium, quod si Ecclesia, cui Religiosus præfatus sit subiecta Prælati Religionis quoad spiritualia, et ipse quoad subiectus illa subiectus manet, pro quo et alias subiectionis qualitates adducunt, videndas apud S. Sanchezum ^{lib. 6.} cap. 6. cit. n. 36. Sed adducta est satis, ubi de spirituali obligatione tractamus: Ecclesiam autem Parochialem, durante Religiosi administratione, subiectam esse in spiritualibus Prælati Religionis, ex eo ostenditur, quia Religiosus ipse illius Pastor in ordine ad illa subiectus est: unde si malè administrat, puniri potest, et ideo Ecclesia quoad omnia visitatur. Unde et dici potest quoad temporalia subiecta, quia de ijs etiam curare Prælati debet. Negari potest accommodari potest, quod docet Suanus citat. cap. 19. n. 19. videlicet quod si Ecclesia sit omnino exempta a iurisdictione Episcopi, et subiecta Prælati Regulari, ratione tenetur Beneficiarius Monachus illi parere, sicut tenetur parere Episcopo, si ordinatio iure illi esset subiecta, quia de illis etiam curare Prælati. Si autem Ecclesia sit subiecta Episcopo, quæ gest. non tenetur Monachus parere Prælati in rebus, quæ pertinent ad regimen Ecclesie, quia tenetur parere Episcopo: Ergo non proprio Prælati, non enim potest in eadem materia duos habere. Superiores inter se non subordinatos. Tum etiam quia illa non est materia obedientiæ, eo quod non pertinet ad Regulam, neq. ad observantiam Religiosam. Unde licet Prælati Religionis simul sit quasi Episcopus illius Ecclesie, non tenetur Monachus Beneficiarius illi parere in tali materia ex vi obedientiæ, sed solum ratione iurisdictionis, sicut tenetur parere Episcopo. Hac autem exemptio manifestior est, quando Ecclesia non est Religioni pleno iure subiecta, ut probat idem Pater n. 24. et multo magis quando est Beneficium sæculare.

Deben illam in omnibus quæ ad mores spectant

Doctrina p. Suerij, quæ inde tur obijone

B3. Non inquam applicari potest, quia ut diximus n. 60. Beneficia India, de quibus loquimur, specialem habent conditionem, neq. debent iuxta regulas applicari non potest in præfatis

aliorum Beneficiorum penitus gubernari: neq enim omnino Regularia, neq omni-
 no Saecularia sunt, licet sine additione. dimittenti saecularia dici possint,
 ob rationem adductam ut. loco. Pro quo et videtur potest. P. Sanchez ut. cap. 29. lib. 7.
 n. 24. ubi bene offendit non praesenti statim Beneficij etiam post quadragesima-
 nam possessionem, quando saeculare concluditur Regulari ex dispensatione.
 Unde et Episcoporum iurisdictioni subsunt quoad omnia Parochialia, et Re-
 ligiosis Praelatis etiam quoad illa: non ut contrarium quidquam statueri possint,
 sed ut ea impleri faciant, et sua etiam providentia addant, quae viderint expe-
 dire, supplendo multoties eorum negligentiam aut impotentiam: et etiam circa

Duo Superiores et vitam, in quo gloriosissima gaudent potestate. Non esse autem incommo-
 dios quo modo circa eandem materiam duo sint Superiores, quando Superioritas
 eadem modo exercetur; ex se apparet verisimile: et iam ibi aliquis modus subor-
 dinationis interuenit. Unde et Parochum delinquentem circa Parochialia
 esse posse a suo Praelato puniri, tradit cum alijs P. Bellinzanius Tract. 8. cap. 4. n. 117.
 licet sint, qui secus sentiant. Et quidquid de Beneficijs alijs sit, in ijs, de
 quibus loquimur, aliter se res habet, quia sui recepta sunt. Non autem Prae-
 lato iubenti circa Parochialia debeat obedientia ex vi voti, vel extraordinariae
 iurisdictionis, non multum ad negotium obedi. interest, cum constet similiter
 obediendum. Et licet Sententia P. Suarez, quam et tenet P. Palauus Parte 3. Trad. 16.
 Disp. 4. Puncti 25. n. 2. verisimile fundamentum habeat: contrarium tamen non
 inuerosimiliter probari potest ex dictis. cap. 6. Si enim Religiosi compelli possunt ad
 acceptandam Parochialem curam, quod et P. Suarez ibidem adductus videtur docuisse,
 consequenter etiam compelli poterunt ad rectum administrationis modum: quia
 sicut ipsum Parochiale officium materia obedientiae est, ita et illa quae ad ipsum
 spectant, salua Ordinationem potestate

[Faint, illegible text at the bottom of the page, likely bleed-through or a second page's content.]

Vtrum in re venerca detur caritas materia?

134

Vera sententia duplici conclusione. a P. Mattheo de Moya exponitur.

Tractatu 6. Miscellaneorum Disp. 2. de Peccatis. Quest. 2. pag. 487.

In prima conclusio. Oscula, et amplexus libidinosi, etiamsi non fiant ob delectationem concubitus, seu pollutionis, vel alterius actus luxuriosi, sed precise ob illam delectationem venercam, quae ex ipsis consurgit, sunt peccatum mortale. Haec conclusio est omnino certa, et contraria nullam habet probabilitatis speciem, et novissime damnata est, ut scandalosa ab Alexandro VII die 18 Martij, anno 1660. et iam diu fuit reprobat a Clemente VIII, et Paulo V, qui Inquisitoribus fidei illas defendentes denuntiari iusserunt: ut refert P. Thomas Sanchez lib. 5. Sum. c. 6. n. 12. Vbi sic. Vnum advertere volo, sententiam quam lib. 9. de matim. disp. 4. n. 7. dixi esse verissimam, nempe amplexus et oscula libidinosi, quamvis sola venerca delectatio, quae ex ipsis sentitur, placeat, excluso alio ordine ad cogulam, esse mortalia, et contrariam ab aliquibus appellari temerariam, et erroneam; hodie approbatam esse a Summis Pontificibus Clemente VIII et Paulo V. Qui Inquisitoribus fidei denunciari iusserunt, asserentem in illis non committi crimen lethale. Haec Sanchez. Et ante illum hanc opinionem gravi censura notantur nonnulli, quos ipse refert disp. 4. citata. ex lib. 9. de matim. Vbi Nauarra dicit esse falsam, et fore temerariam. Corduba esse erroneam, et Tabiena oppositam esse de fide. Sed eidentiam igitur huius verissimae, et communis sententiae praemittere oportet duplicem in osculis, et tactibus delectationem reperiri: aliam sensibilem, aliam venercam: sensibilis dicitur, quae in sensu tactus percipitur ex contactu tenentium, et molliori obiecti: quae quidem delectatio semper coniuncta est cum ipsis osculis, vel tactibus, quia naturaliter et proxime ex ipsis resultat, etiamsi propter benevolentiam, aut propter necessitatem fiat: et haec delectatio non est venerca, sicut nec delectatio, quae placet visus proprii corporis, vel alieni, quia tactus rei blande, sicut et visus rei pulchre, naturaliter delectant organa visus et tactus. Sic cum Tabiena. Verbi. Cogitatio. q. 8. n. 9. Fruunt Sanchez

132
lib. 9. disp. 4. b. n. set. 20. Salas i. 2. tom. 2. q. 74 tract. 13. disp. 6. sed. 20. n. 139.
et est communis Thomistand. Ref.

Delectatio autem venerea, et libidinosa dicitur illa: quae provenit ex sero-
rosi humoris, aut seminis, aut spirituum subservientium generationi
motu, quae sentitur in carne circa partes libidinosas, seu humis et venis
ut cum Salamanticensibus explicat Baroni^{es} in Amadocum. fol. 83. vel 85. n.
108. Et cum Caietano, et Fabiana Thom. Sanchez l. 9. disp. 4. b. n. s. Et sumitur
ex Galeno lib. 14. de usu partium c. 9. et 10. ubi ait: Quod delectatio venerea
est, quae in carne consurgit ex motu humoris serosi incalescentis per com-
motionem spirituum generationi deservientium. Cui consonat Augustinus
lib. 14. de Civit. Dei, dicens: in re presenti libidinem esse illam, quae obsca-
nae partes corporis excitantur.

His positis: certissima sententia est, oscula, amplexus, et tactus (etsi non
turpionem) si venerea, si libidinosa sint, esse peccatum mortale, etiamsi ab
operante ad ulteriorem delectationem non referantur, quam ad illam, quae ex
ipsismet insurgit, per spirituum subservientium generationi motum. Ita
docet S. Thomas in disputatis. q. 15. de luxuria ar. 2. ad 18. Vbi sic: Sciendum
quod tactus, amplexus, et oscula in quantum ordinantur ad actum forni-
cationis, consequuntur consensum in actum: in quantum autem ordina-
tur ad solam delectationem, ^{consequuntur consensum in delectationem,} quis est peccat^o mortale. Ergo iuxta D. Thomam
delectatio venerea, quae ex oculis insurgit, etsi sola interdatur, vel volun-
tarie admittatur, refertur in illa gravem molitionem. Nec eius menti
percalluerunt, qui aliter exponere moliti sunt. Idem probat Caietanus ex
2. 2. q. 154. a. 4. Vbi dicit D. Thomas inquit, consensum in delectationem for-
nicationis, et non solum consensum in actum esse peccatum mortale, sub voce
delectationis fornicationis, omnia veneream comprehendit. Et D. Thomam se-
quuntur communiter Theologi.

Suadetur primo ex Paulo ad Galatas 5. ubi postquam praemisit, opera carnis
esse immunditiam, et impudicitiam, subdidit: qui talia agunt, regnum Dei non
possidebunt. Sub impudicitia autem comprehendit oscula, amplexus, et tactus libi-
dinolos, est communis Sanctorum Patrum, et Theologorum sententia, cum Lyra in

et D. Thoma 2.2. q. 154. ar. 1. ad 5. et ita expresse tradit Antoninus, et Cyprianus, quorum verba referunt Sanchez et Salas supra. Secundo probatur, quia oscula, res venerae, sunt media a natura proximè ordinata ad motum se-
rosi humoris, vel seminis, in quibus vehementer inflantur, tantumque in calore voluptatem excitant, ut periculum pollutionis frequenter annexum habeant: ergo delectatio venerae, quae eiusmodi operationes subsequitur, gravissima est, nigra delectationem cogula. Confirmatur, quia et bene docet sanctus 2.2. q. 154. ar. 5. Praefata delectatio est principium, aut pars delectationis actus consummati: actus enim fornicationis, vel pollutionis est totum quoddam successivum, sicut et motus serri humoris, qui effusione terminatur: ergo delectatio nonnō actuum, utpote subsequens motum, vere successiva est; atq; adeo cum eiusdem rationis sit pars illa delectationis venerae, quae primo excitatur, quando motus incipit, cum altera, quae eius continuationem, et terminationem subsequitur, fit plenum, delectationem venerae oscularem et tactuam eiusdem esse naturae cum delectatione fornicationis; eandemque esse delectationem continuatam, solumque distinguere sicut partem a toto homogēno. Quapropter oscula, et tactus libidinosi committere dicuntur fornicatio inchoata, ut recte ait P. Vasquez to. 4. in 3. part. q. 91. ar. 1. dub. 5. n. 33. et i. 2. tom. 1. disp. 75. c. 2. Et qui consentit in delectationem nonnō actuum, censetur consentire in delectationem concubitibus. Ut Doctores omnes timorati iure sentiant.

Obijerit: delectatio non est mala, nisi mala sit operatio, unde captatur, sed oscula et amplexus secundum se, non sunt operatio mala; ergo non est mala delectatio, quae ex ipsis captatur. Consequenter est legitima: minus expresse D. Thomas, et discussionem eius apud P. Moyam. Maiorem tradit expresse Angelicus Praeceptor in 2. sentent. dist. 24. q. 3. ar. 4. in corpore, dicens: Unde si operatio est per se bona, et delectatio est per se bona, et e contraria. Et in 4. disp. 31. q. 2. ar. 3. secūndum Philosophum in 10. ethicorum. idē iudicium est de delectatione, et de operatione; quia operationis bonae est delectatio bona, et male mala. Ergo cum oscula et amplexus operationes sint indifferentes, delectatio ex illis capta indifferens erit.

Respondet, inquit P. Moja cum Thoma Sanchez lib. 9. de Natim. disp. 46.

dicitur. 20. ex principio Philosophi, et S. Thomae. solam inferi, delectationem
 sensibilem, quae immediate, et naturaliter consequitur osculum et tactum,
 ortam ex propositione obiecti sensibilis ad sensum, non esse per se ma-
 lam: quod tenent Illustr. ac Reuer. P. M. Araujo Episcopus Segoviensis. M.
 Sousa, et alij, quos citatos sequitur Thomas Hurtado ex (lenicorum Mino.
 Familia trad. 3. c. 3. resol. 27 et alij. P. Zanardus ubi sic ait: Quo-
 niam omnis delectatio tactiva, ut tactiva, et sensitiva est, non convenit
homini, ut homo est, sed ut animal est, et sic ei non convenit peccare; ideo
 si quis delectetur in osculo pulchrae manus, faciei vel gratiori oris, et similiter
 in tactu mollis carnis, cuiuscumque sit partis, exclusis consensu expresso, in-
 terpretativo, et periculo consensu (in delectatione scilicet veneream) non
 censetur esse peccatum. Sic ille. P. An. igitur talem esse admissionem, qualis
 est operatio tactus extra statum matrimonij; secus vero delectationem
 veneream, quae remota est osculis et tactibus resultat, proxime ex operatio-
 ne alia, nempe ex motu serosi humoris, et spirituum subsequenti
 generationis: nec enim delectatio operationem aliam extra statum mati-
 monij graviter prohibitam, subsequitur, ac quinde nequit non illius
 generis malicia infici. Alibi.

Consecutaria ita ex prima conclusione.
 Ex hactenus dictis aperte constat oscula et amplexus libidinosi inter omnino
 solutos requirere a noxa, libidinis eximi. Restat vero examinandum, an
 eadem inter sponsos de futuro efficiantur malitia. Negant M. Barbolm. de
 Madria. M. Quiborius Lopez et alij innumeri, quos sequuntur S. Thomas Sanchez
 lib. de matrim. disp. 46. n. 48. Salas l. 2. tom. 2. trad. 13. disp. 6. sed. 26. et est fere con-
 munitatis opinio. Curius autem signatus fuit Caietanus in sum. verbo Sponsorum
peccata. Ubi sic, quem sequitur Navarrus in Sum. Capita c. 16. n. 12. dicens: Quo-
modo singularis determinatio fuit (ad Caietani 2. 2. q. 154. ar. 4. Ante Caietanum
tenim (ait Sepellus part. 2. lib. 3. q. 19. sed. 4.) nullus ex Patribus, vel Scholasticis
Doctoribus profertur, quia peccato mortifero oscula, et tactus ex venerea delecta-
tione, captatis excuset.
 Moverentur. Autores citati ratione a Caietano superius tacta, quia spon-

Sunt quaedam inchoatio matrimonij: ergo sicut hoc exprimit a lethali copu- lam; venerea delectationis causa habitam, ita sponsalia excusabunt oscula, et alios tactus (et modo fornicationem non sunt) quia sunt inchoatio copulae, etsi venerea delectationis causa habeantur.

Ceterum contraria sententia sustinenda est, quam sibi contrarius tenuit Caietanus in sum. verb. Impudicitia. Vbi sic scribit: Impudicitia, qua homo tactibus, osculis, seu amplexibus vacat libidinose, hoc est, delectationis sensibilibus, quae in sentitur, carnes, etiam in nullum intendatur aliud opus, nisi hominem aliquem, sicut a non conjugibus, peccatum est mortale, dicitur apostolo ad Galatas. s. Quod impudicitiam agentes Regnum Dei non consequentur.

Et iterum verb. Osculum, dicens: Osculum benevolentiae, bonum et laudabile est iuxta morem patriae: osculum vero libidinis, nisi inter conjuges, est peccatum mortale. Ergo iuxta Caietanum oscula libidinosa inter sponsos de futuro sunt peccatum mortale: conjuges enim non sunt. Ideo ita expresse tenent Comitolus lib. 2. respons. quest. 2. q. 1. q. 2. Gaspar Hurtado de matrim. disp. 10. diff. 10. n. 28. Refellat ubi supra par. 2. lib. 3. q. 1. v. sect. 2. Patrum Sotus, Lor. Radus, Peñafra, et alij apud Salas supra. Do. nique] tom. 3. sum. cap. 1. a. 2. n. 1. et plures alij.

Probatur primo ex apostolo c. 5. ad Galat. quo Caietanus utitur, ubi supra, quia omnis fornicatio, aut inmundus non habet hereditatem in Regno Dei: in inlicita autem iuxta communem Sanctorum Patrum expositionem oscula, amplexus, et tactus libidinosos inter non conjugatos comprehendit: ergo cum apostolus univ ersaliter loquatur, intelligendus est, de omnibus non conjugatis, a qua univ ersalitate sponsi de futuro excludendi non sunt. Secundo, quia delectatio venerea osculationem aequae est inchoatio delectationis copulae, ac delectatio venerea tactuum in fornicationem, quae absq[ue] eius percute, aut ultionis consensus, inueniri etiam potest. Atqui delectatio tactuum in fornicationem, omni etiam percute secluso inter sponsos de futuro est peccatum mortale, ut tradunt communiter Theologi, et ipsimet Doctores supra citati Caietanus, Navam. Thomas Sanchez et Salas locis supra citatis: ergo et delectatio venerea osculationem; quamvis enim hanc delectatio minor esse dicatur, utraq[ue] tamen

18
 aequi participat praedictam inchoate copula; ac proinde ratio ista vix, vel
 neutri parti inani debet, maxime cum Auctores contrariae sententiae oscula libi-
 dinosa inter sponsos de futuro non ex paritate materiae, sed virtute con-
 tractus sponsalium a peccato mortali excusent. ratio ista vix, vel neutri parti inani debet
 Tertio quia ut multis probat Caietanus 2.2. q. 154. art. 2. et ex illo refert et
 approbat Baronius fol. 87. consensus in delectatione venerae osculandi,
 est consensus in delectatione fornicationis, quia licet ab eo, qui eiusmodi
 altus operet, auferatur relatio ad congressum, et futuram illius delectationem,
 tamen osculatio ipse in libidinosum ex seipso ad illam ordinatur, et delectatio
 venerae osculandi est initium et pars, et eius ad ordinis morali cum delectat.
 copula, atqui extra statum conjugii confectum in delectatione praesentem con-
 cubitus postea futuri modo excogitatus est peccatum mortale, etiam sponsis
 de futuro, ut contra Richardum et Meximiam docent Valerius, Gratius, Rodriguez,
 Vega, Pasquell, et alii citata sequitur. Thomas Sanchez summa disp. 7. (quod
 respectu delectationis concubitus praesentis est de fide) ergo oscula inter spon-
 sos de futuro propter solam delectationem venerae sunt peccata mortalia.
 Confirmatur, quia ipse Caietanus testante. (ut ait Baronius fol. 87) est expressa
 Sancti Doctoris mens, oscula et amplexus propter solam delectationem tactus cum
 non sua esse peccata mortalia. Ergo cum sponsa virtute contractus sponsalium non
 efficiatur sponsa, nec sua dicitur copula, oscula inter ipsos propter delectationem venerae
 non sunt peccata mortalia, nec sua dicitur copula, oscula inter ipsos propter delectationem
 libidinosam prohibita etiam sunt media ex seipsis ad illum ordinata, sed oscula
 libidinoso, pro seipsis ordinantur ad copulam sponsos de futuro prohibitam;
 Ergo haec illis non licent, sed sub lethali coque ac copula prohibita sunt.
 Ad fundamentum contrariae sententiae respondeo levis pondens esse ad
 famam singularem opinionem intrudendam. Quia delectatio venerae oscu-
 lorum penes magis, et minus distinguitur a delectatione copulae, et haec
 in illis continetur, ut finis in principio, vel ut totum successivum in pri-
 ma sui parte, ut transit Caietanus ubi supra. Contractus vero sponsalium
 secus se habet respectu contractus matrimonii, ut est per se notum, atq. adeo
 nequit ex illo argumentum desumi ad excusandas a lethali inter personam

de futuro delectationes venereas osculorum, quas inter omnino soluti esse prohibitas dubitari non potest, et opposita assertis, ut minimum et scanda-
losa ab Alexandro VII, damnata, et prohibita est.

Iudicium P. Matthæi de Moya de puritate materie in re venerea.
Secunda conclusio. In rebus venereis non datur moraliter et practice puritas materie: physice vero, et speculative loquendo, negari non potest. Quia certum est dari quandoque ex parte obiecti leuem quamdam carnis delectationem veneream, qualis est illa, quæ ex leui tactu manus procedere solet, nam cum comotio spirituum, quæ inde excitatur, leuis sit ut plurimum, grauem delectationem generare nequit. Præsens igitur controversia solum est, an illa delectatio, quantumuis modica, si deliberate procuratur, vel admittatur, grauem malitiam in actum voluntatis refundat. Quod ex duplici capite provenire potest, vel ex eo, quod ratione sui grauitus prohibita sit, vel ratione alienius periculi annexi. In quo Doctores dissident: Julius Merconus, quem citatum sequitur Vincentius Baronius in Amadæum fol. 77. existimat delectationem veneream obiectiuam, quantumuis modicam, ratione sui prohibitam esse sub lætali. Quæ doctrina difficilis est, alias leuis et grauis delectatio æque prohibita forent, et consequenter sicut lex prohibens grauem delectationem, obligat sub mortali remouere omnes causas ad luxuriam pertinentes, quæ notabiliter influant in grauem spirituum comotionem, prohiberet etiam sub mortali causas omnes, quæ in leuem comotionem influxum efficacem præstarent; ut tactus manus, bractij, vellicatio et similes, quas de culpa lætali damnare, quando leuis illa delectatio venerea nec procuratur, nec voluntate admittitur, durissimum esset, nec ab ullo, quem viam in Theologo conceditur.

Oriendum ergo est, quamcumque deliberatam voluntatem circa delectationem veneream in carne, vel in appetitu sensitivo, quantumuis leuem esse peccatum mortale, non quidem malitia derivata a delectatione obiectiua physice leui, sed a periculo annexo propter moralem impossibilitatem distinguendi practice, in re tam lubrica, materiam leuem a graui.

138
Ita expressit S. R. P. Generalis Claudius Aquaviva in suo decreto, cuius
sententiam omnes Doctores Societatis amplectuntur, qui constanter defen-
dunt, non dari puritatem materiae in re venerea, neminemque ex hoc
capite, si delectatio deliberate quaesita, vel admissa sit, a peccato mortali
excusari posse. Ita docent Rebellus de Just. parte. 2. l. 3. q. 10. Vespinus lib. 4
c. 3. dub. 8. n. 58. Filiucius, Layman, et alij, quos refert et sequitur Prusem-
baum in Theolog. moral. l. 3. tract. 4. c. 2. dub. 3. Tamburinus in Decal. lib. 7
c. 6. §. i. n. 8. P. Vasquez 12. tom. i. disp. 115. c. 2. n. 5. et reliqui ^{autores} quos
sequuntur innumeri alij, quos citat et sequitur Diana varijs in locis p. 2
tract. 4. resol. 136. §. Notandum. et parte 5. tract. 5. resol. 5. Contraria gravi an-
tura notans recentiores, P. Antonius de Escobar in 2. edit. Lugdunensis Theol.
moral. tract. i. epam. 8. c. 3. n. 75. inquit esse falsam, improbabilem, et teme-
rariam; M. Lopez de Texeda esse omnino relegandam a sana doctrina. Vercelli
in quest. Moral. tom. 7. tract. 4. q. 10. n. 4. ait: esse omnino improbabile tam per prin-
cipia intrinseca, quam extrinseca, et esse falsam, temerariam, et scandalosam, et
forte graviori censura dignam. Et subnequit opinionem adfruentem puritatem
materiae in delectatione venerea esse damnatam in officio sanctae Inquisitionis
ex motu Clementis VIII et ita refert Valdelium, Magistrum Texeda, et Dianam.
Sed de hoc motu auctoritate non constat, et forsitan hi Doctores equivocationem
patiuntur, hanc quaestionem confundentes cum altera supra impugnata, et
a Summis Pontificibus damnata, nempe concedente oscula, et amplexus prop-
ter delectationem veneream ex illis conjungentem, seclusa alia sinistra
intentione, non esse peccatum mortale.

Ceterum quamvis ab Ecclesia damnata non sit, cum Doctoribus citatis
censeo omnino improbabilem, et ab scholis exterminandam. Quae si aliquan-
do arrisit Patri Sanchez lib. 9. de Matrim. disp. 46 n. 9 et 17. eam postea retracta-
vit in sum. 10. 2. l. 5. c. 6. n. 12. Et similem doctrinam Jesuitae omnes exoran-
tur, existat in Societate praecipuum a S. R. P. Praep. Generali Claudio Aquaviva.
Ne ullus ex Societate publice, vel private, non modo ut veram, vel probabi-
lem, sed nec ut tolerabilem quidem doctrinam ulla ratione doceat, aut sibi

placere significet, aut secundum illam consiliam cuiusdam det, scilicet in re venerea exiguam aliquam delectationem deliberate quaesitam propter levitatem materiae excusari a peccato mortali. Idq. prohibet sub poena excommunicationis, et privationis lecture, vocis activa et passiva, et inhabilitatis ad quaelibet officia. Cuius praecipuum in Congreg. ^{ne} nova Generali decreto 24 renovatum fuit, et extensum ad quamcumq. minimam delectationem veneream, non solum quaesitam, sed deliberate admittam. Videatur P. Mendez in statuta opin. moral. disert. 5 ad 6 Decalogi praecipuum, ubi innumeros ex Societate Doctores pro hac sententia refert.

Ratio a priori huius verissime opinionis est, quia delectatio venerea, quamcumq. minima, voluntatis igne succensa, gravem spirituum commotionem frequenter excitat, et consequenter gravem delectationem veneream; ut distillationes, ac titillationes carnis ex vehementissima commotione suborta demonstrant. Ergo saltem ab effectu, quem simul cum obiecto, et appetitu sensitivo causare solent, gravem malitiam subire necesse est. Secundo probatur ratione, qua conclusionem primam demonstravimus, delectationes ex osculis, et amplexibus libidinosis deliberate quaesitam, grave peccatum constitutere; nempe quia omnis delectatio venerea, et libidinosa natura sua ordinatur ad copulam, vel effusionem seminis. Est enim illius initium, initium, et pars; et eiusdem ordinis moralis cum delectatione actus consummati. Ergo sicut deliberate velle copulam, vel seminationem illicitam, in quacumq. etiam minima quantitate, semper est peccatum mortale; ita etiam et velle quamcumq. minimam delectationem veneream, seu spirituum commotionem, quam subsequitur.

Adde, delectationem obiectivam leuem, quae sentitur in carne, et in appetitu sensitivo, cum eiusdem rationis sit cum delectatione copulae, et illius pars, et initium, ut supra diximus, non posse non frequenter, propter affinitatem, committantur imaginationem delectationis actus consummati: hanc autem naturaliter subsequitur tam delectatio appetitus sensitivi, quam cogitatio talis delectationis, alliciens, et trahens voluntatem in eius consensum. Unde

quando voluntas deliberate consentit in delectationem illam, quae levis ab operante censetur, est moraliter impossibile, non simul complacere de gravi delectatione cogitata, vel de illa, quae appetitus sensitivus fructus. Nemo ergo prudens dubitare potest, maximum labendi periculum in his discernendis subesse, et veluti angrem sub herba latere, et quam difficile cuius sit, deliberate quaesita, vel admissa delectatione levi, a gravioris complacentia abstinere: praecipue cum quavis venerea delectatio deliberate admissa mentem aequaliter perturbet, unde maior accrescit difficultas gradum sistendi: ex modica enim scintilla ingens non raro conflatur incendiū: praeterea ergo loquendo in rebus venereis concedi non potest paritas materiae. Et ita firmiter tenendum. Quamvis physice et speculative leuem quandoque contingere posse, inficiari nequeam. In quo sensu plures ex citatis pro contraria sententia exponendi sunt, ne in opinionem adeo absurdam abijse dicantur.

Hac P. Moya.

Titulus xii. cap. 19. Tomi secundi P. Didaci de Arrendant

^{n. 47} Dicitur 1° Indos decimas et primitias, aut tale aliquod Ecclesiae solvens res est sanctiss^a, et quae ab omnibus recte sentientibus debet commendari. Id constat ex Alexandri Tertij Constitutione in Cap. Parochiano, de decimis, ubi sic ait: Cum decima non ab homine, sed ab ipso Dño sint instituta, quasi debitum exigi possunt. Quota laecliaestici iuris est, solutio vero in genere divini, quatenus ex natura instinctu descendit, sic dicitur Deo, ut danti spiritualia, non ut pretium, sed ut alimenta corporalia ministrantur, iuxta commune Doctorum resolut^o. qui videri possunt apud Solozquid tom. 2. l. i. c. 21 n. 44 et seqq. et in Politica l. 2. c. 22. §. 11. secundo apud P. Fagundes l. i. circa 9. Etiam praecipit c. i. n. i. et seqq.

^{n. 48} Dicitur 2° Decima non ita debentur ab Indis, ut si aliunde Pastores alant suos, debeant illas, aut minus etiam aliquod ex natura proventibus exhibere. Id constat ex Cap. Ad Agostolice, citato Titulo, ubi vere dicitur -

duplicem decimam solvendam non esse decernitur, sed unicam illi ^{aliove}
 Ecclesie, in qua fideles ecclesiastica percipiunt Sacramenta. Item, ^{tribuant}
 Quia decimæ stipendium laboris spiritualis sunt, unde in cap. No- ^{pro susten-}
rum generis, ibidem, sic dicitur: Illi profecto Clerici, qui a Clericis spi- ^{tatione.}
ritualium ministeriorum laboris accipiunt, decimas ei debent. ^{pro susten-}
 Pro quo Caietanus 2.2. q. 87. ar. 1. d. ad hoc dicitur: Nilli autem ^{modo}
pro ordinario labore duplex stipendium debetur, nisi forte novus titulus
aut incrementum laboris accedat, ut videri potest apud Legum 1.2. c. 24
Sub. 5. P. Fragosum Tomo 1 pag. 420. n. 53. et alios. Magis, pro instituto
presenti P. Suarez tom. 1 de Relig. tractat. 2. lib. 1. c. 5. n. 3. Hinc est, ut
cum Indi, dum tributum solvunt, partem eius pro Parochorum susten-
tatione contribuant, secundum id, quod Regibus est legibus ex Ponti-
ficia facultate constitutum, non debeant ulterius decimarum exactio-
nibus aggravari. Quod si decimas ab eis exigi videatur expediens, ut
Indi magis Ecclesiasticis institutionibus conformentur, minuatur tri-
butum iuxta eam partem, quæ pro primo effectu ut dicitur, doctrinæ in-
quam, exhibetur. Neque enim dici potest decimas etiam deberi ad susten- ^{Obstitu-}
tationem Prelatorum, ut sunt Episcopi, et alij. ut ait P. Suarez supra n. ^{tionem}
nam pro isto ea sufficiunt, quæ ab alijs fidelibus ministrantur, et ut ^{Proclatoris}
ministrare possint, Indorum opere conferunt, quia in eorum prædijs ^{non debent}
ut laborent, exiguo designato stipendio compelluntur. Item, Indorum
ob titulum dictum non solvunt decimas, et tributum aliud: ergo
neque Indi solvere debent: quæ est evidens consequentia. Et ita quidem,
et dixi alias, a supremo est Indiarum Consilio pro dicta unquam
transfiam iudicatum: sed illius sententiæ oblitatum valde, ut fit
passim in ijs, quæ pro Indorum comodis disponuntur. Quod autem
in talibus pro foro conscientie liceat, sciunt illi, qui aliquid sciunt,

unde non est opus circa illud immorari. Pro quo etiam

Apostolus 1. Cor. 4. 4. dicit tertio. Licet veniam sit in exigendis decimis attenden-
Constitutio-
nam non dam esse consuetudinem, iuxta id quod in Iure Statuitur, ut viden-
semper *attenden-* *dam, ut* *de exatio-* *ne deci-* *manum* *agitur* *erga In-* *dos.* *proferri potest in cap. Cum sim, de decimis, ibi. et ideo in huiusmodi*

dubitatione ad consuetudinem diximus recurendum. Et cap. ad

Apostolicam. ibidem, verbis illis: Tu eligas in hoc casu, quod per consuetu-

dinem diu obtentam ibidem videtur obferuntur. Et sic alibi. Circa

Indos tamen consuetudo nequit allegari. Id constat ex eo quod erga illos

non iure, sed iniuria agi solet, nec ideo iudicari potest Pontificem

circa hoc annuere, ubi pusillos et imbecilles violentia opprimat, ut con-

suetudo legitime prescripta iuxta iuris qualitates sanite dispositas

consecatur. etc. Quomodo ergo rationalis esse consuetudo potest, in

qua contra iura nature, violentia inuisa, proceditur, et avaritia

stimulante firmatur. Vide ibi plura.

Apostolus Num. 4. 50. dicit quarto. Indii non tenentur decimas integre solvere,

si ita egeant, ut id quod subtrahunt, ad suam et suorum sustentatio-

nem, necessaria recognoscant, ut saepe accidit. Sic Doctores, qui

de pauperibus generaliter loquuntur, ex quibus videri possunt. P.

Suarez supra. cap. 15. et ibi. P. Filiucius Tractat. 27. n. 157. P.

Palaeus Tract. 1. disput. unica. Puncto 11. n. 3. P. Vincentius Tancredi;

de Relig. Tract. 4. l. 2. disp. 6. n. 2. et alij. Probat id P. Suarez ex Ma-

tris Ecclesie pietate: non enim verosimile est velle illam cum tanto

ingere obligare pauperes, ut ex fructibus sibi et familia ad susten-

tationem necessarij, decimas solvere teneantur, ut postea sibi et

sujs de alimento necessario ad vitam emendicando provideant: nam

quis tenetur quisq. se alere, quam alios: praesertim hoc tempore, in

quo

Alia boni
auctoris.

quo pars illa decimanum, quae pro alendis pauperibus destinata
erat, disparuit, et Ecclesiastici illam possident, et sibi ita applicant,
ut eam pauperibus non distribuunt. Argumenta, quae contra hoc
fieri possunt, solvit P. Fagundes l. 2. c. 3. n. 4 et 5. ubi bene ait
decimas minus principaliter solvi in signum universalis dominij
Dei, principaliter autem ad congruam sustentationem Sacerdotum:
et iniustum ac irrationabile esse obligare aliquem ad alium sus-
tendum, cum tamen ipse fame pereat. Si istes nec teneri Sacer-
dotem gratis operam suam impendere: id negandum res per-
pauperum, sicut de Medico et Advocato Doctores asserunt. Nec
propterea Parochi fame peribunt, quando quidem aliunde habent,
unde satis superque sustententur, sicut Advocati et Medici, cum
sint multi decimas copiose solventes. Juvat id, quod ex gravibus
adducit Ferola in Praxi Episcopali, Parte j. verb. Decime, ad Primum,
populum quidem teneri prestare alimenta Ministris de iure na-
turali, et divino; secus vero si non indigeant. Auct id quod ait Sai-
tanus 2. 2. q. 81. art. i. §. Secundo dicitur, his verbis. Quia de iure
nature decimae dante sunt in subsidium Ministrorum: idcirco
si Ministri facientes non indigent, cessat ratio obligationis iuris na-
turalis. Sic ille. Pauperes autem ad ius naturale reducuntur,
cum pro necessitate non sit alia lex. Cap. Quod non est, de regulis iuris.
Articulus n. 4 si ait quinto. Quidquid irrationabile est circa exactionem
irrationalem decimalem, etsi consuetudine videatur introductum, non est
tenendum obligare. Constat ex generali scriptorum doctrina, circa
materiae praesente, qui abrogandum existimant, quidquid irratio-
nabile est. Unde Ferola supra, ad septimum, ait consuetudinem ut
decimae non solvantur, qualis in multis partibus Italiae viget, ab

irrationalem
solvendum.
notanda
doctrina.

Episcopis debet rescindi, cum sit irrationalis. Quod desumpsit ex
Covarruvia lib. i. varianum. Cap. 35. n. ii. Sicut ergo quando irratio-
nabilis videtur consuetudo, quæ ius Ecclesie minuitur, et Mi-
nistri suâ videntur debitâ procuratione fraudari, rescindenda
illa est; ita et cum irrationalitas in præiudicium solventium

Tale cum
ex uno deci-
ma exigitur
suetudo, ut ex uno individuo decima pars solvatur, si solum illud
natura contulerit, ut ex uno pullo animantis cuiusq;, et similibus
In quo exactores aliqui inhumane se gerunt, unum illud penitus
subtrahentes.

Probatio ^{na 52} Probatur autem præfata positio ex Ecclesie sensu, iuxta exemplar le-
gis, quod secuta: sic enim in Cap. Omnes decimæ 16. q. 7. ~~et seqq.~~ ubi
civis l. 1. ~~Dei dicitur~~ præceptum adducitur ex Levit. 27. v. 30 et seqq. et sic
sic secuta.
exemplar. dicitur: Omnes decimæ terre, sive de frugibus, sive de pomis arbo-
rum, Domini sunt, et illi sanctificantur. Boves et oves, et capra,
quæ sub virga pastoris transeunt, quicquid decimum evenerit, sancti-
ficabitur Domino. Non eligatur neq; malum, nec in alteram com-
mutabitur. Si quis mutaverit, et quod mutat, et quod mutatum
 fuerit, Domino sanctificabitur, et non redimetur. Sed quia modo
multi invenirentur decimas dare nolentes; statuimus ut secun-
 dum Domini præceptum admonerentur semel, et secundo, et tertio.
Sic ibi ex Concilio Rothomagensi. Ex quibus manifestum est unum
ex decem terre fructibus, non verò unam decimam partem ex uno
solo deberi. Et iuxta hunc intellectum Canones alij indubitate proce-
dunt. Quod et indicat Concilium Lignense tertium Act. 4. Cap. 12.
dum solvendam ex omnibus terre fructibus decimam Deo ait,
qui dat omnibus abunde ad fruendum. Non ergo ubi nulla
abundantia

abundantia est, ut in caso nostro: neq; aliter intelligendum id, quod habetur in Cap. Non est, de decimis, ubi sic dicitur. Et de omnibus bonis decimae sunt Ministris Ecclesiae tribuende. de omnibus inquam bonis, in quibus decimum aliquid numeratur. Vide Glossa verb. de omnibus, citatum Cap. Omnes decimae in Confirmatione adducit, ut pote quod posterioris illius intelligentiam manifestat: neq; obstat si quis dixerit pro unius illius nature fructu recognitione divini dominij deberi, iuxta id, quod habetur in Cap. Decimae 16. q. 1. ubi ex S. August. serm. 119 de Tempore, sic dicitur. Non igitur Dominus Deus praemium postulat, sed honorem. Deus enim noster, qui dignatus est totum dare, decimam a nobis dignatus est recipere, non sibi, sed nobis sine dubio profuturam. Si ille. Licet enim recognitio talis debetur, a multis modis fieri potest, praesertim Eucharistiae sacrificij immolatione, cum in Missali Missa pro actione gratiarum, et speciales orationes habeantur. Acceptis filiis, Deo debetur recognitio, nec tamen pro illis, cum pretiosissimi omnium fructus sint, oblatio exigatur decimalis. Et igitur quidem, quibus decimae solvuntur, pro earum debent grati esse proventibus, nec tamen decimarum solutione, et sic alias.

absentis Num. 453 Dicit sexto. Ab Indis, qui de novo sunt conversi, non sunt decimae exigende. Id planum; quia ut convertantur, non solum Evangelica praedicatione, sed muneribus attrahuntur: tali enim genio praediti pleriq; eorum sunt, imo et fere omnes. Quia ergo fieri possit, ut ab eisdem decimales laborum portiones exigantur? Pro quo est doctrina D. Thomae 2. 2. q. 82. ar. 1. ad 5. ubi sic ait: Ministri Ecclesiae maiorem curam debent habere spiritualium bonorum in populo promovendorum, quam temporalium

absentis
A. novi
er con-
venfis
exigendas
num esse.

colligendorum. Et ideo Agostolus noluit uti potestate sibi a Domino tra-
 dita, scilicet ut acciperet stipendium victus ab his, quibus Evangelium
 predicabat; ne daretur aliquod impedimentum Evangelio Christi. Nec
 tamen peccabant illi, qui non subveniebant; alioquin Agostolus eos cor-
 rigere non omisisset. Et similiter laudabiliter Ministri Ecclesie non
 requirunt, ubi sine scandalo requiri non possent, propter consuetudinem,
 vel propter aliquam aliam causam. Nec tamen sunt in statu damnatio-
 nis, qui non solvunt in locis illis, in quibus Ecclesia non petit; nisi forte
 propter obstinationem animi, habentes voluntatem non solvendi, etiam
 si ab eis peterentur. Hæc S. Doctor.

Circa tem-
 pus exactio
 nis quæ
 tenendum.
 et utilia
 alia.

n. 454. Ex quibus compertum habetur Indos non esse pro solutione
 decimanam arguendos, donec in fide adultas radices egerint: neq; circa
 hoc temporis est statuenda mensura, sed tunc de eo tractandum, cum
 ipsi ad solutionem bene fuerint animati: omne enim temporale bonum
 debent Evangelii ministri spirituali eorumdem posthabere neq; credendi
 sunt propterea illi in malo statu esse, dum benevolas aures non præstant
 de decimis admonitionibus, sicut S. Doctor advertit, quia stare talis resisten-
 tia potest sine gravi peccato, dum illis talis obligatio non proponitur ita
 stricta, ut sub mortali reatu urgeat. Et ex eo quod audiant alios gravi-
 ter obligari, non est necessarium se pariter obligatis arbitrari, quando
 quidem alij obligationes multas subeunt, a quibus ipsi sunt virtute pri-
 vilegionem immunes, et Christus quiescens ut baptizari Gentes posset, nullum
 Ecclesiasticum præceptum eis imponendum docuit, sed ea tantum
 que ab ipso Dño præcepta fuerant, dum Matt. 28. v. 19 et 20 sic locu-
 tus: Licentes ergo docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris,
et Filij, et Spiritus sancti: docentes eos servare omnia, quaecumq;
mandavi vobis. Quod ergo ait S. Thomas: Nisi forte propter obsti-
nationem

Indos non
 peccare,
 dum non
 solvunt.

311/48

animi, non est ad Neophytos referendum, sed ad veteres Christianos, ut
ex Commentario (an. Caritatis) constat dicentis ita dictum, quia volen-
tes dare petentibus Ministris decimas, possent allegare aut praescriptionem,
aut Ecclesiae Romanae tacitam donationem, eo quod tam diuturno tem-
pore scivit et toleravit.

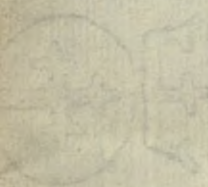
455. Et roboratur doctrina tradita ep. y. quae citatur Commentario addit
in fine sic dicens: In eadem responsione iuncta Corporum Articuli: Nota,
quod si gens aliqua vellet fidem Christianam amplecti sine onere decima-
rum, non solum Ecclesia possit eis hoc concedere, sed deberet eis hoc conce-
dere: quia Ministri Ecclesiae maiorem debent habere curam spirituales
bonorum in populo promovendorum, quam temporalium colligendorum,
et Apostoli exemplo efficere deberent, ne decimantium onus praestaret im-
pedimentum Evangelio Christi: Hoc ille. Si ergo ita fideles accipere possunt,
ut onus tale a se penitus amoliantur, non est cur debeant ad illud sube-
rendum adigi, qui cum de suscipiendo Baptismo egessent, nihil tale
cogitant. Neq. magnum in Ecclesia detrimentum accipiunt, quia tot novellis
germinibus adornata, praesertim quod onus a parentibus depulsum potest
succedentibus temporibus filijs imponi, cum ea tamen moderatione quae
mater nam Ecclesiae debeat pietatem. Quod vero ad sustentationem Mini-
strorum attinet, non est alicuius considerationis, quia nunquam illis
divina est providentia defutura: et in Indijs minus est ea ex parte
timendum, cum Rex Catholicus ad ministranda necessaria Evangelicis
operarij teneatur, quod et abunde praestat.

n. 456. Dicit septimo. Indonem privilegia circa solutionem decimarum
specialia nulla sunt, nisi quae in diversis provincijs inveniunt consuetudo.
Cum alij nihil, alij non decimam, sed vigesimam, et non distinctione
fructuum, ut decima pro quibusdam, vigesima pro alijs tribuatur. Quia
vero omnes cum tributo id solvunt, quod ad sustentationem spectat Pa-
rochorum, ipsa privilegio nullo utuntur, sed minus grave onus

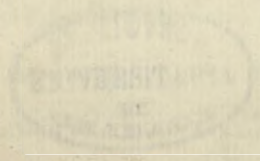
sustinent, quod tamen tollendum genus.

Nam. 457 Dicit Octavo. Supposita tributi quantitate, quam Indi
 pro Parochiam sustentatione dequidant, si aliquid proterea decima
 nomine solvant, non tenentur ad primitiam solutionem. Probatur ratio
 in his adductis asser. 2. pro decimis. Quos autem decimas et primitias
 auctores distinguant in hoc, quod illa primario ordinentur ad susten-
 tationem Ministrorum, et secundario ad Dei honorem; e contrario
 vero primitiae. Pro quo D. Thomas. 2. 2. q. 86. ar. 4. I. Fagundes lib. 4.
 c. 1. et alij communiter. Id non cogit, ut debent in rigore censeantur: quia
 id quod decima nomine solvitur, cum ex obligatione ad sustentatio-
 nem non sit, potest primitiae rationem habere: sic enim est virtualis aut
 interpretativa voluntas solventium. Non enim primitiae aliquid deter-
 minatum dicuntur ex parte rei, quae datur, ut sit ex primis terrae fructibus,
 aut proventibus, sed potest esse ex quibuscumque, ut notant Doctores; sic enim
 et decimae dicuntur etiam primitiae, quia solvenda sunt, antequam
 extrahatur satum, et expense; et in summa ante omnia, ut notat Grola
 in Proxi Episcopali Ordo Decima, circa Nonam parte. 5. Si vero Indi cum
 tributo decimas non solvant, et consuetudo sit, ut loco primitiae aliquid
 tribuatur: poterit quidem peti, sed cum maxima moderatione: ut sit
 licet sit eorum tenuitati conforme, et minime relinquendum epigentium
 voluntati; quia circa ista inhumana solent violentiae contingere,
 unde neq. consuetudine attendenda diximus asser. 3. licet alioqui servanda
 in primitijs consuetudo sit, ut docet D. Thomas supra et alij communiter.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

7

MS
A
089